

Tájékoztató

a Kerületi környezetvédelmi Program alapállapotának
felülvizsgálatáról

Készítette:

Járainé Simon Ágnes
környezetvédelmi főtanácsos, Főépítési Iroda
Klircsiné Kertész Erika
főkertész, Főépítési Iroda

Előadó:

Nagyné Bácskay Nóra
főépítész

A leadás ideje: 2013. április 15.

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő-testülete
2013. évi T-M sz. előterjesztés
Testületi ülés dátuma: 2013. 04. 25.

Képviselő-testületi ülés időpontja:

2013. április 25.

Tisztelt Képviselő-testület!

A települési Környezetvédelmi Program készítését Az 1995. évi LIII. Környezetvédelmi Törvény 48/B. § (1) Átfogó környezetvédelmi terv az e törvényben szabályozott országos [40. §] és területi (regionális [48/C. §], megyei [48/D. §] és települési [48/E. §]) pontja írja elő

Tartalmi követelmények:

(2) Az átfogó környezetvédelmi terv tartalmazza:

- a) a környezeti elemek állapotának bemutatásán és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzésén alapuló helyzetértékelést;
- b) a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat, valamint környezeti célállapotokat;
- c) a célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb intézkedéseket (különösen a folyamatban lévő, illetve az előirányzott fejlesztésekkel és a működtetéssel kapcsolatos feladatokat), valamint azok megvalósításának ütemezését;
- d) a kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit;
- e) az intézkedések végrehajtásának, valamint a d) pont szerinti eszközök alkalmazásának várható költségigényét, a tervezett források megjelölésével

48/E. § (1) A települési környezetvédelmi programnak a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltakon túl - tartalmaznia kell :

- a) a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,
- b) a zaj és rezgés elleni védelemmel, a külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére kötelezett települési önkormányzatok esetén a stratégiai zajtérképek alapján készítendő intézkedési tervekkel,
- c) a zöldfelület-gazdálkodással,
- d) a települési környezet és a közterületek tisztaságával,
- e) az ivóvízellátással,
- f) a települési csapadékvíz-gazdálkodással,
- g) a kommunális szennyvízkezeléssel,
- h) a települési hulladék-gazdálkodással,

i) az energiagazdálkodással,

j) a közlekedés- és szállításszervezéssel,

k) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

Képviselő-testület feladata:

(3) A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, és figyelemmel kíséri a feladatok ellátását.

A Kerületi Környezetvédelmi Program célkitűzése:

Budapest XXI. Kerület, Csepel Önkormányzata Környezetvédelmi Programja célul tűzte ki "A környezet védelmét, a természeti értékek megőrzését, mely már napjainkra a társadalmi-gazdasági élet meghatározórészévé vált.

A környezetvédelmi problémák alapvető oka egyrészt a hosszú távon nem fenntartható gazdálkodás következtében a természeti erőforrások egyre gyorsabb ütemű felhasználása, másrészt a gazdasági tevékenységek hatásaként a környezetbe kibocsátott szennyező anyagok növekvő mennyisége. Mindezek eredményeképpen – a gazdasági változások kétségtelen előnyös vonatkozásaival párhuzamosan – szinte minden környezeti elem állapota romlott, és ez már a használatok egyértelmű korlátozásával is együtt jár. Ugyanakkor a megfelelő környezeti feltételek nélkülözhetetlenek a jelen és a jövő nemzedékek jólétének, egészséges életének biztosításához. A társadalmi-gazdasági feladatok végrehajtásával párhuzamosan, azokkal együtt kell a környezetvédelem problémáit megoldani" [I. Nemzeti Környezetvédelmi Program 1997-2002].

A kerület Környezetvédelmi Programjának célja volt, hogy a kerület egészét tekintve fogalmazzon meg olyan javaslatokat, amelyek egyrészt jogszabályi kötelezettségeken alapulnak, másrészt amelyeket a kerület önkéntesen vállal fel.

A Program kidolgozásának alapvető céljai voltak:

- a fenntartható fejlődés elveinek figyelembevétele,
- preventív környezetvédelmi eszközök alkalmazása a fejlesztések és folyamatban lévő beruházások során, a felhalmozódott, öröklött környezeti károk felszámolása.

A Program az alábbi szempontok alapján készült:

- Az egészséges környezet feltételeinek megteremtése, az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatások csökkentése, megszüntetése, valamint a megfelelő életminőséghez szükséges környezeti állapot megőrzése, javítása és helyreállítása.
- Az élő és élettelen környezet természet-közeli állapotának megőrzése, a természetes rendszerek és természeti értékek megóvása, fennmaradásának biztosítása, a bioszféra sokszínűségének megtartása.

- A természeti erőforrásokkal való gazdálkodásban a fenntartható fejlődés elveinek figyelembe vétele, a lételemnek tekintett természeti erőforrásokkal, a vízzel, földdel, levegővel való takarékos, értékvédő gazdálkodás.
- A gazdasági fejlődés és a környezet harmonikus viszonyának megteremtése az ésszerű környezet-igénybevétel és a minimális környeztkárosítás alapján.

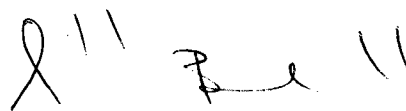
A környezetvédelmi alapállapot vizsgálat a Környezetvédelmi Törvény által előírt tartalommal készült, melyet az 1. sz. mellékletként csatolunk.

A Főépítész Iroda a Kerület Környezetvédelmi Program módosításához, kiegészítéséhez a tervező cég, a Geo- Kovács Kft. hozzájárulásával rendelkezik, mely iktatásra került és megtalálható az ügyiratban.

Az alapállapot vizsgálat a tervezési folyamat végén kiegészül egy program résszel, mely társadalmi egyeztetés után a Képviselő-testület elé kerül. A Kerületi környezetvédelmi Programot a Képviselő-testület megismerés és megtárgyalás után határozattal fogadhatja el.

Kérem a tájékoztató szíves elfogadását!

Budapest, 2013. április „ „

Nagyné Bácskay Nóra

Főépítész

**BUDAPEST XXI. KERÜLET, CSEPEL
KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJÁNAK
FELÜLVIZSGÁLATA 2011-2012.
ALAPÁLLAPOT VIZSGÁLAT**

GEO-KOVÁCS Kft 2010-2011.

A dokumentáció szerzői jogi védelem alá esik, a dokumentáció bármely részének, vagy a dokumentáció egészének másolása és sokszorosítása kizárólag a szerzők engedélye alapján történhet.

©Copyright

A Program felülvizsgálat készítése során a 2011. március 31-én hatályos jogszabályok és dokumentumok lettek felhasználva

Aktualizálva 2013-ben Főépítész Iroda által

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

Tartalomjegyzék

1 Bevezetés	
1.1. Jogszabályi háttér.....	4
1.2. Környezetvédelmi Program célja.....	5
1.3. Budapest XXI. kerület Csepel Önkormányzat Környezetvédelmi Program kapcsolata az Országos és Ágazati programokhoz.....	6
1.4. A környezetvédelmi feladatokat meghatározó legfontosabb stratégiai programok és jogi keretek.....	7
2. Csepel bemutatása.....	16
2.1. Csepel domborzati és geológiai viszonyai.....	18
2.1.2. Földtani viszonyok.....	19
2.1.3. Éghajlat.....	20
2.1.4. Vízrajz.....	22
2.1.5. Növényzet, állatvilág.....	28
2.1.6. Sajátos táji adottságok.....	31
2.2. Csepel, mint a főváros XXI. Kerülete.....	32
2.3. Csepel – városrészei.....	32
2.3.1. Csepel-Belváros.....	32
2.3.2. Csepel-Kertváros.....	32
2.3.3. Csepel -Ófalu.....	34
2.3.4. Csepel -Szabótelep.....	35
2.3.5. Szigetsúcs.....	36
2.3.6. Gyártelep.....	37
2.3.7. Háros.....	39
2.3.8. Királyerdő.....	40
2.3.9. Királmajor.....	42
2.3.10. Erdőalja.....	43
2.3.11. Csillagtelep.....	44
2.3.12. Csepel-Rózsadomb.....	45
2.3.13. Erdősor.....	46
2.3.4. Csepel összesített SWOT analízise.....	47
3. Környezeti állapot értékelése.....	48
3.1. Talajvédelem.....	48
3.1.1. SWOT analízis.....	50
3.2. Felszíni és felszín alatti vizek védelme.....	51
3.2.1. SWOT analízis.....	59
3.3. Levegőtisztaság-védelem.....	60
3.3.1. SWOT analízis.....	62
3.4. Zaj- és rezgés elleni védelem.....	63
3.4.1. SWOT analízis.....	66
3.5. Táj és természetvédelem, a zöldfelületi rendszer és elemei.....	66
3.5.1. SWOT analízis.....	68
3.6. Ivóvíz ellátás, kommunális szennyvíz és csapadékvíz kezelés.....	69
3.6.1. SWOT analízis.....	76
3.7. Hulladékgazdálkodás.....	77
3.7.1. SWOT analízis.....	80
3.8. Közlekedés és szállításszervezés.....	82
3.8.1. SWOT analízis.....	82

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

3.9. Energiagazdálkodás	84
3.9.1. SWOT analízis.....	79
3.10. Környezetbiztonság, rendkívüli események	86
3.10.1. SWOT analízis.....	86
4. Ábrák	87
5. Felhasznált irodalom és forrás jegyzék	90

ALAPÁLLAPOT VIZSGÁLAT

1. Bevezetés

1. 1. Jogszabályi háttér:

Az 1995. évi LIII. Tv. írja elő a Települési Környezetvédelmi Program készítését a 48/B. § (1) Átfogó környezetvédelmi terv az e törvényben szabályozott országos [40. §] és területi (regionális [48/C. §], megyei [48/D. §] és települési [48/E. §]) környezetvédelmi program. (2) Az átfogó környezetvédelmi terv tartalmazza:

- a) a környezeti elemek állapotának bemutatásán és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzésén alapuló helyzetértékelést;
- b) a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat, valamint környezeti célállapotokat;
- c) a célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb intézkedéseket (különösen a folyamatban lévő, illetve az előirányzott fejlesztésekkel és a működtetéssel kapcsolatos feladatokat), valamint azok megvalósításának ütemezését;
- d) a kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit;
- e) az intézkedések végrehajtásának, valamint a d) pont szerinti eszközök alkalmazásának várható költségigényét, a tervezett források megjelölésével

48/E. § (1) A települési környezetvédelmi programnak a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltakon túl - tartalmaznia kell

- a) a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,
- b) a zaj és rezgés elleni védelemmel, a külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére kötelezett települési önkormányzatok esetén a stratégiai zajtérképek alapján készítendő intézkedési tervekkel,
- c) a zöldfelület-gazdálkodással,
- d) a települési környezet és a közterületek tisztaságával,
- e) az ivózellátással,
- f) a települési csapadékvíz-gazdálkodással,

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

g) a kommunális szennyvízkezeléssel,

h) a településihulladék-gazdálkodással,

i) az energiagazdálkodással,

j) a közlekedés- és szállításszervezéssel,

k) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

(3) A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, és figyelemmel kíséri a feladatok ellátását.

A helyi környezetpolitika megvalósítását célozta meg a Budapest XXI. kerület Környezetvédelmi Programja mely 2005-ben került elfogadásra. A környezetvédelmi programok felülvizsgálatát a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény korábban előírta, valamint a környezetvédelem alapelveként fogalmazza meg a tájékozódás, tájékoztatás, nyilvánosság elvét. A felülvizsgálat tárgya a környezet állapota változásának meghatározása, a megtett intézkedések hatékonyságának vizsgálata és a közeljövő feladatainak meghatározása.

1. 2. Környezetvédelmi Program célja

A Programjának célja volt, hogy a kerület egészét tekintve fogalmazzon meg olyan javaslatokat, amelyek egyrészt jogszabályi kötelezettségeken alapulnak, másrészt amelyeket a kerület önkéntesen vállal fel.

A Program kidolgozásának alapvető céljai voltak:

- a fenntartható fejlődés elveinek figyelembevétele,
- preventív környezetvédelmi eszközök alkalmazása a fejlesztések és folyamatban lévő beruházások során, a felhalmozódott, öröklött környezeti károk felszámolása.

A Program az alábbi szempontok alapján készült:

- Az egészséges környezet feltételeinek megteremtése, az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatások csökkentése, megszüntetése, valamint a megfelelő életminőséghez szükséges környezeti állapot megőrzése, javítása és helyreállítása.
- Az élő és élettelen környezet természet-közeli állapotának megőrzése, a természetes rendszerek és természeti értékek megóvása, fennmaradásának biztosítása, a bioszféra sokszínűségének megtartása.
- A természeti erőforrásokkal való gazdálkodásban a fenntartható fejlődés elveinek figyelembe vétele, a lételemnek tekintett természeti erőforrásokkal, a vízzel, földdel, levegővel való takarékos, értékvédő gazdálkodás.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

- A gazdasági fejlődés és a környezet harmonikus viszonyának megteremtése az ésszerű környezet-igénybevétel és a minimális környezetkárosítás alapján.

A környezetvédelmi és társadalmi érdekek érvényesítése céljából a fent megfogalmazott célok és szempontok helyi kezelésére kíván hatékony eszközöket és megoldásokat nyújtani a Program felülvizsgálata.

1. 3. Budapest XXI. Kerület, Csepel Önkormányzata Környezetvédelmi Programjának kapcsolata az Országos és ágazati programokhoz:

„A környezet védelme, a természeti értékek megőrzése napjainkra a társadalmi-gazdasági élet meghatározórészévé vált. Ennek alapvető oka egyrészt a hosszú távon nem fenntartható gazdálkodás következtében a természeti erőforrások egyre gyorsabb ütemű felhasználása, másrészt a gazdasági tevékenységek hatásaként a környezetbe kibocsátott szennyező anyagok növekvő mennyisége. Mindezek eredményeképpen – a gazdasági változások kétségtelen előnyös vonatkozásaival párhuzamosan – szinte minden környezeti elem állapota romlott, és ez már a használatok egyértelmű korlátozásával is együtt jár. Ugyanakkor a megfelelő környezeti feltételek nélkülözhetetlenek a jelen és a jövő nemzedékek jólétének, egészséges életének biztosításához. A társadalmi-gazdasági feladatok végrehajtásával párhuzamosan, azokkal együtt kell a környezetvédelem problémáit megoldani” [I. Nemzeti Környezetvédelmi Program 1997-2002].

A II. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008 hasonlóan kimondja „A társadalom jólétének, életminőségének javítása hosszú távon csak akkor biztosítható, ha a társadalmi és gazdasági fejlődés természeti örökségünk megőrzésével, természeti erőforrásaink védelmével, fenntartható használatával, a megfelelő környezeti minőség elérésével szerves egységben valósul meg. A környezetpolitika feladata, hogy az érintett társadalmi és gazdasági partnerekkel együttműködve megfogalmazza és kezdeményezze mindazon intézkedéseket, amelyek e célok eléréséhez rövid, közép és hosszú távon szükségesek, koordinálja és ösztönözi a megvalósítást célzó tevékenységeket, ugyanakkor a környezetállapot alakulásának tükrében vizsgálja azok tervezett és tényleges hatásait.”

A III. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2009-2014 megállapítja „Életünk minőségét a környezet állapota és változása, a természeti erőforrás-készletek gazdagsága, a környezeti kockázati tényezők alakulása alapvetően meghatározza. A méltányos emberi élethez szükséges környezeti feltételeket, az egészséges környezethez való alkotmányos jog érvényesítésének lehetőségét ezért mind a jelen, mind a jövő generációk számára biztosítani kell.”.

A Program felülvizsgálata során a III. Nemzeti Környezetvédelmi Programhoz 2009-2014-hez (NKP III) hasonlóan az alábbi alapelveket vettük figyelembe:

- a környezetügy terén hagyományosan kialakult, a környezetvédelmi törvényben is szereplő alapelvek, amelyek alapvetően a környezethasználat helyes módjára (elővigyázatosság, megelőzés), a felelősség vállalására

(szennyező fizet), a közérdekből fakadóan az együttműködés és átláthatóság fontosságára hívják fel a figyelmet (tájékoztatás, nyilvánosság);

- a környezeti problémák, jelenségek, folyamatok összetettségéből eredően mind nagyobb teret kell kapnia a holisztikus megközelítésnek (összefüggések vizsgálata, hatásfolyamatok feltárása), az integráció elvének, valamint a rövid, közép és hosszú távú szempontok egyidejű figyelembe vételének;
- a területiség figyelembe vétele átfogó elvének érvényesítése, a fenntartható térhasználat, a kedvező területi hatások elősegítése és területi szinergia megvalósítása, a környezeti, társadalmi és gazdasági adottságokhoz illeszkedő, területileg differenciált beavatkozások kialakításának elve.

1. 4. A környezetvédelmi feladatokat meghatározó legfontosabb stratégiai programok és jogi keretek

VIZKERET -IRÁNYELV-VIZGYŰJTŐ GAZDÁLKODÁSI TERV (www.vizeink.hu)

Élővizeink megóvása és állapotuk javítása érdekében a 90-es évek közepén az Európai Unió új vízpolitikát fogadott el. Ennek érvényesítésére 2000. december 22-én lépett hatályba az ún. Víz Keretirányelv a továbbiakban VKI.

A Keretirányelv állam és országhatárokon túlnyúlva a vízgyűjtőkön való koordinált vízgazdálkodás megvalósulását segíti elő.

A VKI általános célkitűzései a következők:

- Megakadályozza a vizek állapotának romlását, védi és javítja a vízkészletek állapotát
- A vízkészletek hosszú távú védelmével elősegíti a fenntartható vízhasználatot
- Védi és javítja a vízi környezet állapotát
- Csökkenti a felszín alatti vizek szennyezését
- Mérsékli az árvizek és aszályok hatásait

Legfontosabb célkitűzése, hogy a tagállamok területén minden felszíni és felszín alatti vizet 2015-ig jó állapotba kell hozni. Az elmúlt évben befejeződött a 2000/60/EK ún. Víz keretirányelv teljes körű hazai jogharmonizációja.

DUNA STRATÉGIA

2011 áprilisában a tagországok külügyminiszterei egyhangúlag elfogadták. A stratégiát a tagországok állam- és kormányfői hagyják majd jóvá véglegesen júniusi találkozásukon.

A Stratégia olyan makroregionális program, amely egyszerre terjed ki a gazdasági, infrastrukturális, környezetvédelmi, energiaügyi, kulturális és oktatási együttműködésre.

A stratégia megvalósításában nyolc EU-tagállam és hat uniós kívüli ország

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

vesz részt: Ausztria, Bulgária, Csehország, Magyarország, Németország, Románia, Szlovákia, Szlovénia, valamint Horvátország, Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Moldova és Ukrajna.

A stratégia kidolgozása során tizenegy kiemelt célt azonosítottak: a közlekedés fejlesztése (beleértve a több közlekedési ágat magában foglaló formákat is), a fenntartható energia használatának ösztönzése, a kultúra és az idegenforgalom előmozdítása, a vizek minőségének helyreállítása és megőrzése, a környezeti kockázatok kezelése, a természeti sokféleség (biodiverzitás), a táj, a levegő- és talajminőség megőrzése, tudásalapú társadalom kialakítása (a kutatás, oktatás és az információs technológiák segítségével), a vállalkozások versenyképességének támogatása, befektetés az emberi erőforrásba és képességekbe, az intézményi együttműködés megerősítése, továbbá a biztonság és a szervezett bűnözés elleni közös fellépés.

LEVEGŐ TISZTASÁG VÉDELMI KERETIRÁNYELV

2020-ig terjedő stratégia a levegőszennyezésben leginkább részt vevő iparágak (mezőgazdaság, szállítás-közlekedés, gépgyártás, üzemanyag-előállítás) károsanyag-kibocsátását és a felszíni ózonszennyezést veszi célba annak érdekében, hogy 2000-hez képest 40 százalékkal csökkentse a légszennyezésre visszavezethető halálozások számát, illetve jelentősen csökkentse a légszennyezés ártalmainak kitett erdők és más ökoszisztémák területét.

A légszennyezőanyag kibocsátási szerkezet átalakulása, az elmúlt évek környezet-egészségügyi kutatásainak eredményei szükségessé tették a korábbi levegőminőségi stratégiai szempontok felülvizsgálatát. Az EU 2005-ben elfogadta a levegőszennyezésről szóló tematikus stratégiáját, valamint az alapján 2008-ban megszületett az új levegőtisztaság-védelmi keretirányelv, amely a hazai levegőtisztaság-védelmi stratégiai célkitűzések alapjául is szolgál. Az EU tematikus stratégiája alapján a 2020-ra előírt célok teljesítéséhez az EU területén az egyéb vegyületek között az illékony szerves vegyület (Volatile Organic Compounds: VOC) kibocsátást 51%-kal kell csökkenteni a 2000. évi kibocsátáshoz képest. A Genfi Egyezményrel összhangban 2010. évi kibocsátási célértékek teljesítése VOC-re 137kt. Továbbá az EU tematikus stratégiájával összhangban a 2020-ra teljesítendő célok megalapozása, időarányos teljesítése (VOC: 96kt). A Magyarországra készített előzetes prognózisok alapján a nitrogén-oxidokra és az illékony szerves vegyületekre vonatkozó célértékek betarthatósága problematikus.

NEMZETI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM 2009-2014 (NKP-III)

Az NKP III. Program hosszú távú célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához, melyhez célul tűzte ki a települési élet- és környezetminőség javítását, a természeti erőforrásaink és értékeink megőrzését, a fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítését és a környezetbiztonság javítását.

Az NKP-III. a 2009-2014 között megvalósítandó célokat és elvégzendő környezetvédelmi feladatokat 9 tematikus akcióprogram köré szervezte:

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

- Környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése
- Éghajlatváltozás
- Környezet és egészség
- Települési környezetminőség
- Biológiai sokféleség megőrzése, természet és tájvédelem
- Fenntartható terület- és földhasználat
- Vizeink védelme és fenntartható használata
- Hulladékgazdálkodás
- Környezetbiztonság

ORSZÁGOS FEJLESZTÉSPOLITIKAI KONCEPCIÓ

Az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció céljai között a több munkahely, magasabb jövedelmek, biztonságosabb, tisztább és jobb minőségű környezet, egészségesebb és hosszabb élet szerepel. A célokat fejlesztéspolitikai eszközökön és terveken keresztül kívánja megvalósítani – mint pl. Új Magyarország Fejlesztési Terv, Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv és Program – amelyekben belül jelentős forrásokat biztosítanak környezetvédelmével kapcsolatos célok megvalósításához, ugyanakkor számos olyan fejlesztést is támogatnak, amelyek összességükben további környezetterheléssel és - igénybevétellel járnak. Kiemelt feladat ezért a környezeti szempontok fejlesztéspolitikai döntésekben történő érvényesítése.

ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

A területpolitika célja egy olyan harmonikus és fenntartható társadalmi - gazdasági – környezeti térszerkezet és területi rendszer létrehozása, amely a helyi adottságokra épülő, saját arculattal és identitással rendelkező térségekben szerveződik, s amelyben a társadalom számára az alapvető esélyeket meghatározó közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében nincsenek jelentős területi egyenlőtlenségek. Az Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK) átfogó céljai 2020-ig: a térségi versenyképesség, területi felzárkózás, fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem, területi integrálódás Európába, decentralizáció és regionalizmus.

A „Fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem” célkitűzés szerint feladat az ország számára a potenciális szennyező forrásként jelentkező szennyvíz és hulladék korszerű technikával megvalósuló kezelése, ártalmatlanítása. Támogatni kell a kis volumenű helyi energiagazdálkodási, valamint az anyag- és hulladékgazdálkodási rendszerek kialakítását, amelynek során a megújuló energiaforrások használatának prioritást kell élveznie. Mindez fenntartható módon járul hozzá az infrastrukturális problémák enyhítéséhez.

ORSZÁGOS TERÜLETRENDEZÉSI TERV 2008-2013

Az Országos Területrendezési Terv az ország egész területére határozza meg az egyes térségek terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózat összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődés, a területi, táji,

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

természeti, ökológiai és kulturális adottságok megőrzésére, az erőforrások védelmére. A Terv felülvizsgálata ötévente szükséges, a jelenleg hatályos Tervet 2008. márciusában fogadták el.

MAGYARORSZÁG ENERGIAPOLITIKÁJA 2008-2020

Az Országgyűlés az energiapolitika területén elérendő célokat és a feladatokat a 2008-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikáról szóló 40/2008. (IV. 17.) OGY határozatban foglalta össze. Magyarország energiapolitikája az ellátásbiztonságot, a fenntarthatóságot és a versenyképességet célozza. Fontos cél a fajlagos energiafelhasználás csökkentése, a megújuló energiaforrások és a hulladékból nyert energia arányának növelése, a környezetbarát technológiák térnyerésének elősegítése.

MAGYARORSZÁG NEMZETI ENERGIAHATÉKONYSÁGI CSELEKVÉSI TERVE

Az Európai Parlament és Tanács 2006/32/EK irányelve (ESD) a tagállamoknak Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv elkészítését írja elő. A Cselekvési Terv azokat a már folyamatban lévő, illetve tervezett energiahatékonysági intézkedéseket vázolja fel, amelyeket megfelelő hatékonysággal alkalmazva Magyarország energiafelhasználását a 2008-2016 időszakban évi 1%-kal lehet mérsékelni. A Cselekvési Terv fontos eszköze annak, hogy Magyarország 2020-ig az uniós kötelezettségeknek megfelelően az energiafelhasználást 20%-kal mérsékelje, és ezáltal segítse az üvegházhatású gázok kibocsátásának 20%-os csökkentését. A célkitűzések elérésében szerepet játszik a különböző hulladékokból nyerhető energia arányának növelése.

NEMZETI AKCIÓPROGRAM A NÖVEKEDÉSÉRT ÉS A FOGLALKOZTATÁSÉRT

Az EU gazdaságfejlesztési stratégiájával összhangban kidolgozott hazai program (Nemzeti akcióprogram a növekedésért és a foglalkoztatásért) azon makro-, mikrogazdasági és foglalkoztatási célokat fogalmazza meg, amelyek a leginkább hozzájárulhatnak a gazdasági teljesítmény és a foglalkoztatás növeléséhez. Prioritásai közé tartozik a környezeti ipar és az ökoinnováció fejlesztése is. A fenntartható fejlődés és a versenyképesség egymáshoz való viszonyának vizsgálata, összeegyeztetése ugyanakkor globális, EU és nemzeti szinten is számottevő jövőbeni feladatot jelent.

NEMZETI TELEPÜLÉSI SZENNYVÍZELVEZETÉSI ÉS -TISZTÍTÁSI MEGVALÓSÍTÁSI PROGRAM

Magyarországon a települési szennyvizek közcsatornán történő elvezetése az 1990-es évek elejére jelentősen elmaradt a fejlett európai országokétól. Az

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

ellátottság a bekötött lakások tekintetében alig haladta meg a 40 %-ot, az elvezetett szennyvizeknek pedig több mint a fele gyakorlatilag tisztítás nélkül került a befogadóba. A szennyvíztisztítási arányok mára jelentős mértékben javultak.

A szennyvízgyűjtő hálózatba bekötött lakások aránya 2007-ra elérte a 69,8 %-ot. A települési szennyvíztisztításról szóló 91/271/EKG irányelv jogharmonizációs feladatainak végrehajtásáról a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló 25/2002. (II. 27.) Korm. Rendelet ad útmutatást.

A Program megvalósításával 2004 és 2015 között az országban a szennyvízgyűjtő csatornahálózattal ellátott területen élő lakosok száma 68 %-ról 88-90 %-ra nő, és a gyűjtőhálózattal összegyűjtött szennyvizek teljes mennyisége legalább másodfokú biológiai tisztítást kap a befogadóba történő kibocsátás előtt. Mivel az OHT-I időszakában kidolgozott Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Program részletesen tárgyalja a települési folyékony hulladékok és a szennyvíziszapok kérdését

IVÓVÍZBÁZIS-VÉDELMI PROGRAM

Felszín alatti vízkészleteink mennyiségi és minőségi védelme stratégiai szintű feladat, hiszen a hazai lakosság ivózellátása döntően e forrásból történik. A közüzemi vízellátáshoz szükséges víz kitermelését jelenleg mintegy 1600 üzemelő vízbázis biztosítja, a 75 távlati vízbázis stratégiai tartalékot jelent. Valamennyi távlati vízbázisunk és az üzemelő vízbázisok közül közel 600 földtani szempontból sérülékeny környezetben van. A sérülékeny vízbázisokon működő kapacitás közel 6 millió fő ivózellátásának biztonságát érinti. A készletek megőrzését az Ivóvízbázis-védelmi Program szolgálja.

Kiemelten kell figyelni arra, hogy a felszín alatti vizeket semmilyen módon ne érje szennyezés. A program figyelembe veszi a 2000/60/EK Víz Keretirányelvet, mely előírja a felszín alatti víztestek jó mennyiségi és minőségi állapotba való hozását 2015-re, illetve a 2007/60 EK irányelvet az árvíz kockázatok értékeléséről és kezeléséről.

A Genfi Egyezmény 2005. évi Jegyzőkönyvét a savasodás, az eutrofizáció és a talaj közeli ózon szennyezés megszüntetéséről hazánk szintén aláírta, így nemzetközi kötelezettségünk is van a vízkészleteink megóvására.

IVÓVÍZMINŐSÉG-JAVÍTÓ PROGRAM

Az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló 98/83/EK irányelv és azt a hazai jogrendbe illesztő hatályos, az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. Kormányrendelet értelmében a nitrit koncentráció megengedett határértéke a korábbi megengedett ivóvíz minőségi határérték felére, az ammóniumé negyedére, a bór és az arzén határértéke pedig az egyötödre csökkent.

Az új határértékekre tekintettel Magyarországon a lakosság egynegyede, kb. 2,3 millió fő nem jut jogszabályi feltételeknek megfelelő ivóvízhez. Hazánk kötelezettséget vállalt abban a tekintetben, hogy ezeket az új határértékeket érvényesíteni fogja Magyarország valamennyi közüzemi vízellátásban részesülő

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

lakosa számára. Ennek érdekében a közüzemi ivóvíz szolgáltatás területén fennálló vízminőségi problémák megoldására 2001. évben országos Ivóvízminőség-javító Program került kidolgozásra.

A kormányrendelet rendelkezései alapján az ivóvíz kezelése, tárolása, elosztása során gondoskodni kell arról, hogy ne juthasson a vízbe olyan szennyező anyag, amely a víz minőségét rontja, illetve a jelen rendeletben meghatározott egészségvédelmi követelmények teljesülését korlátozhatja.

ORSZÁGOS KÖRNYEZETI KÁRMENTESÍTÉSI PROGRAM

Az 1996-ban elindított Országos Környezeti Kármentesítési Program (OKKP) célja Magyarország egész területén, minden szennyező tevékenységre és anyagra kiterjedően, felelősségi körtől függetlenül a talaj, a felszín alatti víz, a földtani közeg veszélyeztetésének, szennyezettségének, károsodásnak megismerése, nyilvántartásba vétele, valamint a szennyezettség és annak kockázatának csökkentése, illetve megszüntetése. Az OKKP feladatait és hatáskörét jelenleg a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet szabályozza.

NEMZETI ÉGHAJLATVÁLTOZÁSI STRATÉGIA ÉS PROGRAM

A 2007. évi LX törvény kimondja, hogy az Országgyűlés az éghajlatváltozással kapcsolatos célok, eszközök, prioritások, így különösen az éghajlatváltozással, azt kiváltó folyamatokkal és a hatásokkal kapcsolatos hazai kutatásokkal, az üvegházhatású gázok hazai kibocsátásainak csökkentésével és az éghajlatváltozás hazai hatásaihoz való alkalmazkodással, valamint a hatásokra való felkészüléssel kapcsolatos feladatok, és ezen célok végrehajtásához szükséges eszközök meghatározása érdekében Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát (NÉS) fogad el, amely a 2008-2025 közötti évekre vonatkozik. A dokumentum legfontosabb elemei közé tartozik a nemzetközi kötelezettségek teljesítése, az éghajlatváltozást okozó hatások elleni küzdelem, a kibocsátás-csökkentés és az alkalmazkodás a klímaváltozáshoz. A következő öt évben több mint 100 milliárd forint áll rendelkezésre klímavédelemmel kapcsolatos beruházásokra. A NÉS végrehajtása érdekében a kormány két évre szóló Nemzeti Éghajlatváltozási Programot (NÉP) fogad el.

A Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia kibocsátás-csökkentéssel foglalkozó része stratégiai célokat fogalmaz meg:

- Szigorú szakmai és társadalmi ellenőrzést kell kialakítani a hulladékkezelés országos gyakorlatának fejlesztésére;
- Eszközöket, módszereket kell kidolgozni a hulladékok alternatív energiaforrásként történő hasznosításának bővítésére, a környezetkárosító és ezért a klímaváltozást erősítő kibocsátás visszaszorítására;
- El kell terjeszteni a legmagasabb energiaigényű termékek nagyarányú újrahasznosítását (lehetőségek feltérképezése, közgazdasági ösztönzők, jogi megoldások alkalmazása (pl. betétdíj) az energiafelhasználás visszaszorítása érdekében);

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

- A papír és üveg gyűjtésének további kiterjesztése (felvilágosítás, kényelmes megoldások, gazdasági ösztönzés);
- Elsősorban a hulladékgazdálkodás körébe tartozó feladatoknak az éghajlat-politikai oldalról történő támogatása, illetve a prioritások éghajlat-politikai szemléletű újragondolása;
- Az (elsősorban városi) élelmiszer eredetű hulladékok biogáz célú hasznosítása (a begyűjtési rendszer megszervezése).

NEMZETI TERMÉSZETVÉDELMI ALAPTERV

A hazai táj- és természetvédelem kereteit a természet védelméről szóló 1996. évi LIII törvény határozza meg. A törvény rendelkezése értelmében Nemzeti Természetvédelmi Alaptervet kell készíteni, mely a Nemzeti Környezetvédelmi Program részét képezi. Feladata a természet védelmével, a biológiai sokféleség megőrzésével kapcsolatos állami feladatok és politika meghatározása, valamint a természeti és táji értékek, természetes élőhelyek, vadon élő növény- és állatfajok és más természeti értékek védelmének biztosítása, és az ezzel kapcsolatos tevékenységek összehangolása. Hatéves ciklusokban határoz meg a helyzetértékelésen alapuló célokat és prioritásokat, hozzárendelve a megvalósítás eszközeit mind jogi, mind forrásoldalról. A Nemzeti Természetvédelmi Alapterv azon túl, hogy a Nemzeti Környezetvédelmi Program része, szorosan kapcsolódik más nemzeti tervekhez, stratégiákhoz is, így pl. az OHT-II-höz is.

MAGYARORSZÁG KÉMIAI BIZTONSÁGÁNAK 2. NEMZETI PROFILJA

Az emberi tevékenységből adódó környezeti veszélyhelyzetek túlnyomórészt baleseti szennyezések következtében alakulnak ki, azonban a veszélyes anyagok életciklusának bármely fázisa magában hordozza a súlyos ipari balesetek, rendkívüli események kockázatát. Hazánkban a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleseti veszélyek ellenőrzéséről a Seveso II. Irányelvnek megfelelő szabályozás gondoskodik. A szabályozás végrehajtásához szükséges szervezeti rendszer az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság és a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal bázisán 2002 óta működik. A Kémiai Biztonság Kormányközi Fórum (IFCS) stratégiájának hazai megvalósítása és az uniós csatlakozás jegyében elkészült 2006-ban a Magyarország Kémiai biztonságának 2. Nemzeti Profilja, mely áttekinti a hazai teendőket.

A TELEPÜLÉSI SZILÁRD HULLADÉKGAZDÁLKODÁS FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA (2007–2016)

A Stratégia fő célja, hogy azonosítsa a települési szilárdhulladék-gazdálkodás fejlesztési igényeit és támogassa ezek költség-hatékony megvalósítását, Magyarország egésze és régiói környezetvédelmi felzárkózásának elősegítése és EU kötelezettségeinek 2016-ig történő teljesíthetősége érdekében. Ebből következően célja továbbá, hogy szakmai és gazdaságossági megalapozást adjon a II. Nemzeti Fejlesztési Terv megvalósítását célzó

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

operatív programok közül a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) - ezen belül az „Egészséges, tiszta települések” prioritáshoz tartozó hulladékgazdálkodási intézkedések - végrehajtásához, azaz az Európai Unió 2007-2013 közötti fejlesztés-támogatási lehetőségeinek felhasználásához a települési szilárd hulladékok kezelése terén.

A TELEPÜLÉSI SZILÁRDHULLADÉK-GAZDÁLKODÁS TÁMOGATÁSI STRATÉGIÁJA (2007-2013)

A támogatási stratégia készítésének célja, hogy megalapozza a települési szilárdhulladék gazdálkodási rendszerek fejlesztése című 1.1.1. KEOP támogatási konstrukciót, illetve a konstrukció keretében támogatható fejlesztések azon kereteit és feltételeit, amelyekkel a települési szilárd hulladékokra vonatkozatható EU-kötelezettségek teljesítése országos szinten költséghatékonyan biztosítható. A támogatási stratégia ennél a támogatási konstrukciónál kiemelten szükséges, mivel a vonatkozó jogszabályok többségükben keretjellegetűek, országos szinten érvényesek. Így a KEOP támogatások szakmai megalapozottságát, társadalmi hasznosságának és hatékonyságának igazolását csak önálló támogatási stratégia tudja megteremteni. A támogatási stratégia épít a meglévő országos programokra (az OHT 2003-2008. (OHT I), valamint a Települési Szilárdhulladék-gazdálkodási Fejlesztési Stratégia 2007-2016).

A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ STRATÉGIAI TERVE 2007-2013, "A KREATÍV RÉGIÓ"

A Stratégia Terv szerint „a Közép-magyarországi Régió legyen a minőség elvein nyugvó, élhető, az itt élők számára egészséges lakó- és munkakörnyezetet biztosító, ugyanakkor a fenntarthatósági kritériumokat gazdasági, környezeti és társadalmi vonatkozásban egyaránt teljesítő, nemzetközileg is vezető, kreatív, regionális identitással rendelkező, ugyanakkor a Kárpát-medence fő szervező erejét jelentő térség”.

Ennek elérését három átfogó cél kitűzése és teljesítése biztosítja:

- a Régió gazdasági versenyképességének növelése,
- társadalmi kohézió erősítése,
- élhető régió megvalósítása.

A Terv szerint, a fenti célok megvalósítása az alábbi öt beavatkozási területen történne:

- A Régió specifikus gazdasági elemeinek lendületbe hozása, innováció orientált fejlesztések támogatása,
- Humán erőforrás-fejlesztés a társadalmi kohézió érdekében a munkaerő-piaci igényeknek megfelelően,
- A Régió közszolgáltatási szektorának, intézményrendszerének fejlesztése az EU irányvonalainak megfelelően,
- A minőségi élethez szükséges települési tényezők fejlesztése, természeti környezet revitalizálása,
- A Régió közlekedési rendszerének fejlesztése, elsősorban a közösségi és környezetkímélő közlekedés területén.
-

TERÜLETI HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TERV 2003-2008 KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ

A Közép-magyarországi Statisztikai Régió Hulladékgazdálkodási Tervét a 15/2003. (XI. 7.) KvVM rendelet 7. melléklete tartalmazza. A Terv cselekvési terve a 2003-2008. időszakra 124 milliárd Ft költségigénnyel számol intézményfejlesztésre, illetve a nem veszélyes és veszélyes hulladékok gyűjtésére, kezelésére és ártalmatlanítására irányuló intézkedésekre.

BUDAPESTI AGGLOMERÁCIÓ TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS STRATÉGIAI PROGRAMJA

A tervdokumentum szerint a Budapesti Agglomeráció átfogó fejlesztési célja: „a várostérség versenyképességének javítása, a versenyképességét hosszú távon biztosító faktorok fejlesztése, úgy, hogy azok az ország egészének fejlődését szolgálják.” A Program a következő három stratégia célt definiálja:

- életminőség javítása: magának a várostérségnek a koordinált, harmonikus és vonzó kiépítése;
- a „kapu” szerep kiépítése: a tőke, információ, áru és munkaerő cserefolyamatainak irányításában meghatározó intézmények, kapcsolatok, infrastruktúrák fejlesztése;
- a „híd” szerep kiépítése: a térségből a nagyrégió felé vezető kapcsolatok (és ezeknek az országon belüli városok/régiók felé vezető részletei) kiépítése, rendbe hozása, fejlesztése.

BUDAPEST FŐVÁROS INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSISTRATÉGIÁJA

A főváros 2003-ban fogadta el városfejlesztési koncepcióját, majd 2005-ben az ennek alapján készült középtávú városfejlesztési programot.

„Budapest Integrált Városfejlesztési Stratégiája egyrészt egy olyan stratégiai városfejlesztési döntés, amelyből közvetlenül levezethető, definiálható egy fejlesztési szemléletű, területi alapú program, a városrészekre vonatkozó célok meghatározásával és azok középtávú (7-8 év) megvalósításával. Az IVS lényeges eleme a megvalósíthatóság biztosítása; ezen belül elvárt a programok költségbecslésének a megvalósítás tervezett szereplőire vonatkozó javaslatoknak, a megvalósítás intézményi keretének, a városfejlesztés-menedzselés szervezetének, valamint a végrehajtás monitoringjának bemutatása. Az egyes fővárosi akcióprogramok a kerületi programokkal összehangolva, az átfedéseket kiszűrve és nagyobb, a kerületeket átfogó programcsoportok formájában kerülnek bemutatásra. A Budapesti IVS mindemellett olyan koncepcionális alapelveket fogalmaz meg, amelyek Budapest és vonzáskörzeti térsége, közvetetten pedig a közép-kelet-európai térség fejlődésének elvi fundamentumául szolgálnak.

BUDAPEST KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

Budapest középtávú környezeti programjának átfogó jövőképe, hogy „2013-ra a klimatikusan várhatóan romló külső feltételek mellett is érzékelhetően javul, a jelenleginél is vonzóbbá, egészségesebbé, rendezettebbé válik a város környezeti állapota, ami elsődlegesen a mindenkor vonatkozó határértékek betartásával jellemezhető”. A környezeti állapot javulásának legfőképpen az alábbi területeken kell megnyilvánulnia:

- hatékonyabb energiafelhasználás, mely átgondolt, környezettudatos fővárosi energiagazdálkodási stratégián alapul,
- jól működő, kevesebb környezeti ártalmat okozó közlekedési rendszer, elsősorban a kerékpáros-közlekedés lehetőségeinek javításával, a fővárosi teherforgalom korlátozásával, valamint a nagy mértékben szennyező járműveket a belvárostól távol tartó „Zöld zóna” kialakításával;
- jobb klimatikus viszonyok, elsősorban a közterületi faállomány, a zöldfelületek és közterületi vízfelületek védelmével és fejlesztésével, valamint a „Hőségriadó-terv” kidolgozásával;
- rendezettebb, tisztább város, valamint hatékonyabb és tudatosabb hulladékgazdálkodás egy optimális stratégiát rögzítő Hulladékgazdálkodási Terv megalapozásával és a szelektív hulladékgyűjtés szélesebb körű elterjesztésével.

FŐVÁROSI HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TERV 2004-2008.

A Terv részletezi azokat a területeket, ahol a hulladékgazdálkodás terén Budapest és Csepel között kölcsönhatások alakultak ki, illetve amelyeken szükséges a két közigazgatási egység közötti együttműködés.

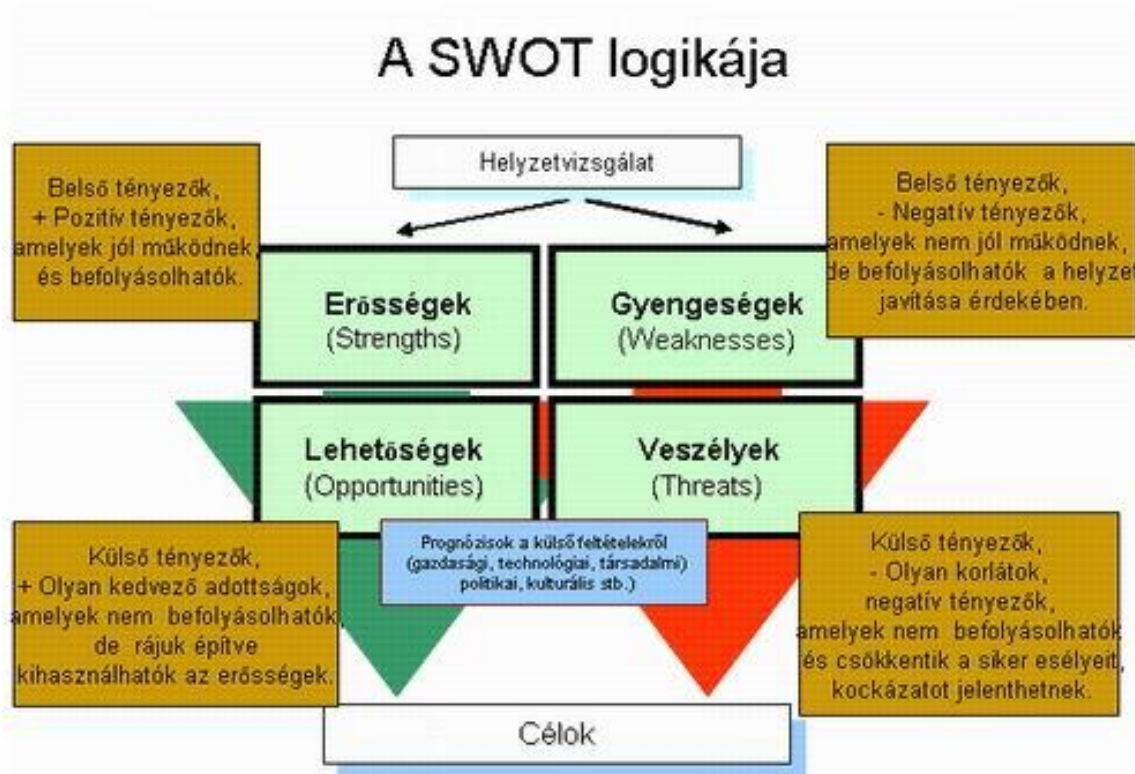
A vizsgálat módszere

Munkánk során a kerület és város részeinek, illetve az egyes környezeti elemeknek és a környezetre jelentős hatást gyakorló tevékenységek *SWOT analízisét* készítjük el. Ez az elemzési módszer röviden mutatja be az azokat az előnyöket, hátrányokat, amelyek a kerület jelenlegi állapotából következnek, valamint felvázolja azokat a külső lehetőségeket és veszélyeket, amelyekkel a kerület tevékenységétől függetlenül számolni kell a program végrehajtása során.

A SWOT analízis, mint a gazdasági életből átvett módszer, jellemzően a stratégiaalkotás megalapozásához, egy szervezet elemzéséhez használatos nyitott értékelési eszköz, azonban felhasználható szervezeti egység, személy, térség, ágazat, projekt stb. értékelésére is. Célja, hogy feltárja a vizsgált entitás helyzetét, fény derüljön azokra a jellemzőkre, melyek erősségeknek tekinthetők, illetve azokra, amelyek hiányoznak, vagy nem kielégítően fejlődtek. Az elemzés emellett az entitás helyzetét befolyásoló pozitív és negatív külső adottságokra, tendenciákra – fenyegetésekre és lehetőségekre – fókuszál. A módszerrel felmérjük mindazokat a tényezőket, melyek szükségessé és lehetővé teszik a program vagy projekt megvalósítását, illetve elősegíthetik, vagy akadályozhatják a végrehajtást.

Fontos azonban kiemelni, hogy a módszer nem egy önmagában is megálló helyzetelemzési technika, hanem inkább a már elvégzett helyzetelemzés összefoglalása, sűrítése, és a helyzetet meghatározó elemek szisztematikus végiggondolása és strukturálása.

Funkciója szerint a SWOT elemzés a helyzetértékelés és a célok, prioritások kijelölése közötti **kapcsolatot** teremti meg azáltal, hogy a helyzetértékelés jól strukturált összefoglalását adja, segít a megállapítások rendszerezésében, szelektálásában. A SWOT ábrán éppen ezért nem is kell *minden* jellemzőt felsorolni, hanem csak a legjellemzőbbeket, legfontosabbakat, a karakteresen jellemzőket.

Forrás: vastag.blog.hu/2008/09/19/tervezes_es_strategia_2

A felülvizsgálat során elvégzett SWOT elemzésekben szereplő megállapítások, felsorolások alapvetően a Nemzeti Környezetvédelmi Program 2009-2014–hez hasonlóan három fő tényező köré csoportosulnak.

Az egyik csoportban a természeti erőforrások és értékek szerepelnek (pl. termőföld, természeti területek, tájak, ökológiai adottságok, víz). E csoport egy része erősségekként kezelhető (pl. értékes, kiterjedt termőföld-állomány vagy a jelentős felszín alatti vízkészlet), melyet veszélyeztetnek a túlhasználatok, másrészt gyengeségek is megjelennek (ár- és belvizek, fajok sérülékenysége, ökológiai adottságoknak nem megfelelő földhasználat), valamint olyan lehetőségek, amelyekkel javulhat ezek állapota (pl. a termőföld az ökológiai állapot felértékelődésével).

A másik csoportba a társadalmi-gazdasági folyamatok által jelentősen átszőtt, a környezetre számottevő hatást gyakorló adottságok, folyamatok tartoznak (pl. termelési és fogyasztási szokások, szemléletmód). Ezt a típust mind a 4 SWOT elem érinti: az erősségek között található többek között a működő környezeti nevelési, oktatási programok vagy a javuló információs és tájékoztatási hálózatok. Gyengeségek között a környezeti értékrendben történő lassú változás vagy a jogérvényesítés nehézségei emelhetők ki. E csoportban a lehetőségek igen széles körűek: az anyag- és energiatakarékos, környezetkímélő termelési módszerek, ill. a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer alkalmazásának terjedése;

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

környezetvédelmi civil szervezetek szakmai tevékenysége és közreműködése a döntéshozatalban, tervezésben; a környezeti kutatások bővülése és megfelelő hasznosulása. Ugyanakkor számos fenyegetéssel, veszéllyel is számolni kell, mint pl. ha továbbra sem lesz kedvező irányú elmozdulás az egészségtudat, a környezeti etika kialakítása terén, ha nem sikerül áttörést elérni az ökológiai, fenntarthatósági szemlélet kialakításában, elterjesztésében és folytatódik az ésszerűtlen, pazarló fogyasztás, a természeti tőke felélése.

A harmadik csoportot azok a környezeti állapotok, folyamatok alkotják, melyeket erősen jellemez a műszaki meghatározottság, és főleg a települések életéhez kötődnek (pl. környezeti infrastruktúra, környezetbiztonság, zaj-rezgés, hulladékgazdálkodás). Ezen a téren is számos erősség (pl. javuló környezeti infrastruktúra, vagy a csökkenő ipari hulladék és szennyvíz kibocsátás); gyengeség (a korszerű környezeti infrastruktúra kiépítése jelentős működtetési többletköltségeket jelent, az átmenő forgalom zaj- és rezgésterhelése; a közúti közlekedés és szállítás dominanciája, amely rontja a helyi környezetminőséget); lehetőség (a közösségi közlekedés még kedvezőbb részaránya) és olyan veszély található, melyek a települési élet- és környezetminőség romlása irányába hatnak (a mobilizációs és szállítási igények növekedése; rövid távú előnyök preferenciája a fejlesztési, támogatási döntésekben a környezeti szempontok rovására).

A fentebb említett három fő tényező került kiegészítésre a területet, illetve a környezeti elemeket jellemző speciális jellemzőkkel.

2. Csepel bemutatása

2. 1. Csepel domborzati és geológiai viszonyai

2. 1. 1. Domborzat

A Főváros XXI. Kerülete a Csepeli kistájon helyezkedik el. A Csepel-sziget a legnagyobb dunai sziget. Hossza 48 km, szélessége 6-8 km, területe 257 km², itt található Európa földrajzi középpontja. A kerület a Csepel-sziget északi részén fekszik. Nyugatról a Duna folyam, azon túl a XXII. kerület, keletről a Ráckevei (Soroksári)-Duna, adja a természetes határt, melyen túl a IX. kerület, a XX. kerület és a XXIII. kerület található. Délről a főváros közigazgatási határa, illetve Szigetszentmiklós határolja. Délnyugatra a Szigetszentmiklóshoz tartozó Lakihegy található.

A kistáj 95-168 mBf átlagos magasságú, a kerület átlagosan 100mBf magasságú. A kistáj teraszokkal tagolt hordalékkúp felszíne enyhén dél felé illetve a Duna felé lejt. Az alacsony ártér 4-6, a magas ártér 6-10, a foszlányokban előforduló II/a. terasz 12-16 m-rel magasabban helyezkedik el a Duna 0-szintjénél. A terület döntően a folyóvízi eróziós és akkumulációs hatásokra alakult ki. A felszínt elhagyott meanderek (feltöltődött, ősi kanyarulatos folyómedrek) sűrű hálózata borítja, amelyeket gyakran a parti dűnék foltszerű halmaza kísér.

2. 1.2.Földtani viszonyok

Szerkezeti helyzet

A Csepel-sziget területe morfológiai és földtani felépítését tekintve szorosan kapcsolódik nyugat felől a Mezőföld területéhez, mely a Dunavölgy tektonikus zónájához képest 20-60 m-rel kiemelkedik. A területen végzett geofizikai vizsgálatok szerint (refrakciós, szeizmikus és gravitációs mérések) egy közel É-D-i irányú tektonikus vonal mentén a Csepel-szigeti terület Ny-ról 150 m-es levetést (elmélyülést) mutat, de ezzel a szerkezettel párhuzamosan a Soroksári Duna-ágnál is található egy határoló vető (kőzettörésvonal).

Földtani képződmények

A területen a triász alaphegységet csak a Tököl 1. számú fúrás érte el, míg a sziget É-i oldalán a Csepeli Strandfürdői fúrások 1000 m-nél az eocén, mészmárga, márga összletben álltak le. A budatétényi fúrásban 1055-1430 m között eocén, szubvulkáni (tenger alatti vulkáni kőzet) andezitet fúrtak.

A Csepel-sziget É-i részén a gravitációs és a mágneses anomáliák alapján egy viszonylag vastag homogén összlet jelentkezik. Közel 700-800 m vastag oligocén üledéksor alul hárshegyi homokkőből, azt követően középső oligocén agyagmárgából, és agyagból, majd felül felső oligocén homokos glaukonitos homokkőből áll. Az oligocén képződményekre 200-550 m vastag miocén kavicsos homok, tarka agyag, foraminiferás agyagmárga és réteghiányos oolitos lajtamészke települ. Ez az összlet az É-i irányba kivékonyodik. A tököli fúrás alapján nagy vastagságú (6-700 m) alsópannon, illetve felsőpannon üledékek töltik ki a medencét agyagmárga aleurit képződményekkel. A felsőpannon 5 ciklusú szürke homok, lemezes aleurit, agyagmárga és tarka agyag váltakozásából áll, melyhez felül lignit telepek kapcsolódnak. A felsőpannon képződmények felett a pleisztocén-holocén üledékek 20-50 m vastagságúak.

A Csepel-szigeten a pleisztocén az utolsó interglaciálistól (felmelegedő időszak) ismerhető fel háromsztatú felhalmozódási ciklussal:

- alul homokos apró kavics,
- középen durva és középszemű kavicsos homok,
- felül pedig aprókavics, homokos kavics található, összesen 4-10 m vastagságban.

A holocén kőzetek anyaga finom homok és durva kőzetliszt. Az egyes folyóvízi üledékek ciklusossága felfele elfinomodást mutat.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

A fentiek alapján a Duna-völgy jelenlegi formájában a pleisztocénben (pleisztocén a földtörténet a pliocén követő, a holocén („jelenkor”) előtti kora) kezdett kialakulni és az óholocénben fejeződött be.

Környezetföldtani értékelés

A területen a pannon üledékre durva szemcséjű folyami üledéksor települt. Az általában 10-20 m kavicsos rétegsor felszín közeli helyzetű jó víztározó, és jelentős hasznosítható kavics készletet tartalmaz. A felszínt holocén képződmények fedik. A Duna igen hatékony hordaléképítő tevékenysége következtében gyakran keverednek az ó- és új holocén rétegek. A szigeten kisebb futóhomokkal fedett pleisztocén magaslatok találhatóak (pl. a Tamariska-domb). A vizsgált terület talaját löszös, homokos üledéken kialakult hidromorf (vízhatású (*hidromorf*) talajok) talajképződmények alkotják.

A terület szeizmicitása (potenciális rengés veszélyeztetettsége) a Mercalli-Sieberg skálán 7^oM.

Az Öreg-Duna és a Ráckevei- (Soroksári-) Duna medrét réti öntés és nyers öntés talajú sávok kísérik, illetve ezt tarkítják a sziget belső homokos területei és a holtmedrekkel tagolt magas ártéri D-i területsáv, valamint az emberi behatásokat tükröző építési törmelék- és kohászati salaklerakók.

A vizsgált területen É-i részén a talajvíz mélysége <95mBf, a D-i részen (bányatavak környéke) 95-100mBf szinten található.

A területen üzemelő partiszűrészű vízbázis található, ezért a terület fokozottan érzékeny (A) és nitrátérzékeny besorolású a fedőképződmények összetétele miatt.

A holocén finom homok és durva kőzetliszt anyagú felszíni képződmények miatt a terület közepesen erózióveszélyes minőségű.

Az 1. számú ábrán (lásd: Ábrák) mutatjuk be Budapest, XXI. Csepel, fedett geológiai térképét

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

2. 1. 3. Éghajlat

A kerület éghajlata a Főváros egészéhez hasonlóan összességében kedvező:

- a napsütés évi összege meghaladja a 2000 órát, a nyári napsütés 800-820, a téli 180-200 óra,
- az évi átlagos szélsébség 2-3m/s, erősebb szellőkések főleg a keletebbi kerületekben fordulnak elő, az uralkodó szélirány É-i, ÉNy-i mintegy 30-30%os gyakorisággal
- az évi középhőmérséklet 11°C, a leghidegebb és legmelegebb hónap (a -2 – -2,5°C-os január és a 19,5–20°C-os július) középhőmérsékletéből számított évi közepes hőingadozás kb. 22,5°C,
- az évi csapadék az országos átlaggal nagyjából megegyezően 550-575mm, a legtöbb csapadék (60–70mm) májusban és júniusban, a legkevesebb (35–38 mm) januárban és februárban érkezik,
- a havas napok száma átlagosan évente 26.

Budapest éghajlati jellemzői

Hónap	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.
Átlagos maximum hőmérséklet (°C)	1,2	4,5	10,2	16,3	21,4	24,4
Átlaghőmérséklet (°C)	-1,6	1,1	5,6	11,1	15,9	19
Átlagos minimum hőmérséklet (°C)	-4	-1,7	1,7	6,3	10,8	13,9
Átlagos csapadékmennyiség (mm)	32	31	29	38	55	63
Havi napsütéses órák száma	55	84	137	182	230	248

Hónap	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.
Átlagos maximum hőmérséklet (°C)	26,5	26	22,1	16,1	8,1	3,1
Átlaghőmérséklet (°C)	20,8	20,2	16,4	11	4,8	0,4
Átlagos minimum hőmérséklet (°C)	15,4	14,9	11,5	6,7	2,1	-1,8
Átlagos csapadékmennyiség (mm)	52	51	40	33	52	40

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

Havi napsütéses órák száma	274	255	197	156	67	48
-----------------------------------	-----	-----	-----	-----	----	----

Néhány szó az éghajlati szélsőségekről is. A Fővárosunk területén az eddig észlelt legzordabb hideg $-23,4^{\circ}\text{C}$ volt (1929. február 11.), a legnagyobb meleget ($39,5^{\circ}\text{C}$ -ot) pedig 1935. június 28-án mérték. Az évi átlagos csapadékmennyiséghez képest pedig mértek már Budapesten $989\text{mm}/\text{év}$, de $326\text{mm}/\text{év}$ csapadékot is. Budapestet sokévi átlagban évente 27 zivatar és 2–3 jégeső sújtja. Százévente 1–2 alkalommal rövid idő alatt több mint 100 mm-nyi csapadékot hozó, súlyos felhőszakadások is előfordulhatnak.

2. 1. 4. Vízirajz

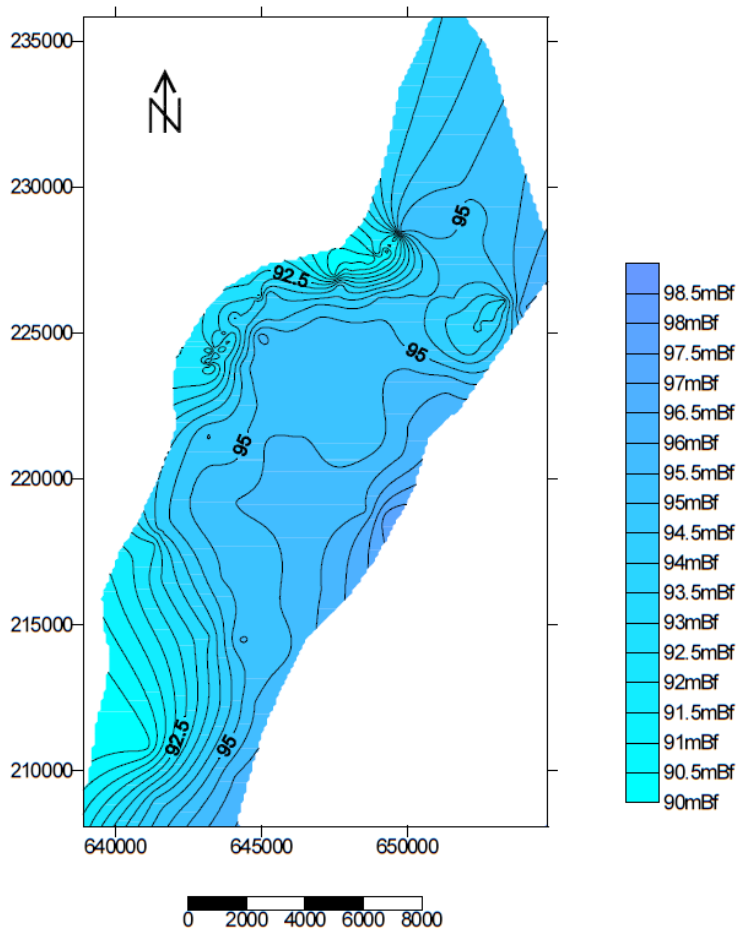
A kerület a Csepel-sziget északi részén fekszik. Nyugatról a Duna folyam, 9km partszakasszal – melynek szabályozott 450–500 méter széles medrén évi átlagban 2600 köbmétervíz ömlik át másodpercenként, mely áradások idején három és félszeresére is növekedhet - keletről a Ráckevei- (Soroksári-) Duna 9,2 km partszakasszal– amely a Duna az 1642-es folyamkilométernél kis szigettel kettéosztott üzemvíz és hajózási csatornával ágazik ki a Kvassay-zsilippel – a természetes határ.

Ennek ellenére a területet az erős vízhiány jellemzi. A vízháztartási viszonyokból a Duna vízhozama tekinthető állandó jellegűnek, mivel a Ráckevei-(Soroksári-) Duna vízhozama mesterségesen befolyásolt. A vízminőség mindkét mederben II. osztályú volt, mert a Főváros és az agglomeráció szennyvizei a BKSZ átadásáig gyakorlatilag tisztítatlanul folyt a Dunába és az RSD-be. A területen és környékén több tó van, melyek kialakulásukat tekintve felhagyott bányák után visszamaradt bányatavak.

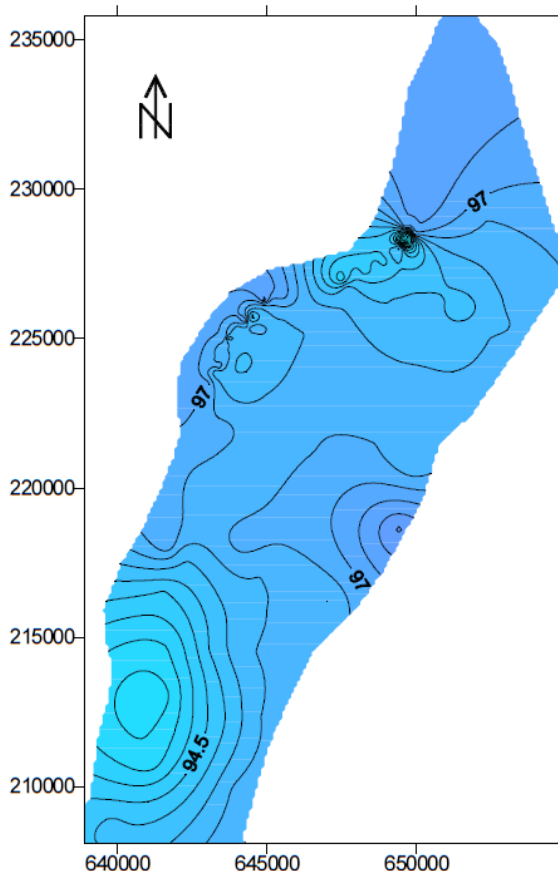
Árvízvédelmi szempontból az egész terület mentesített ártérnek tekinthető, kivéve a Rózsa utcától délre, a vízműterület felé elnyúló part menti terület egy részét (jéges árvízi terület).

A talajvíz átlagos mélysége 2-4m, de a sziget É-i felén mélyebben helyezkedik el, mennyisége átlagosan $5-7\text{ l}/\text{km}^2$, főleg Ca-, Mg- hidrogén karbonátos jellegű.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

Talajvízszint 1991 második felében

Talajvízszint 1999 második félévében

(A térképek forrása: CSEPEL – HALÁSZTELEK Sérülékeny földtani környezetű ivóvízbázis BIZTONSÁGBAHELYEZÉSI TERV, Környezetvédelmi Szakértői Iroda Kft. 2003. Budapest)

A kerület vízrajzi leírása nem lenne teljes, ha nem említenénk meg a déli határ menti, nagy jövő előtt álló és rendezésre váró, kiterjedt bányatavakat, valamint a Duna-parti, a főváros ellátását részben biztosító, kavicsrétegbe tárolódó ivóvízkészletet - melynek védelme fokozott figyelmet érdemel -, valamint a Csepeli strand termálvizét. Több mint 1100 méter mélyből, két fúrt kútból tör a felszínre a (közelmúltban korszerűsített) strand – gyógyvíz értékű – kloridos, szulfátos, hidrokarbonátos, a Széchenyi fürdővel megegyező összetételű 45 fokos termálvize.

2. 1. 5. Növényzet, állatvilág

Növényföldrajzilag kerületünk az alföldi flóraidék Duna-vidéki tájához tartozik. Az egykori gazdag őshonos vegetáció a beépítések, a mezőgazdálkodás és folyószabályozások következtében majdnem maradéktalanul elpusztult. A hetven évvel ezelőtt a község területének közel egyötödét borító ültetett vegyes erdőre is csak néhány, a Tamariskadombon és kertekben magasra nőtt, sok vihart átvészelt feketefenyő (*Pinus nigra*) emlékeztet.

Fekete fenyők a Tamariskán

A természet megújuló erejének köszönhetően a vizek úszóláp feltjai és a partokat kísérő fűzök és nyárfák idézik fel az egykori vízi világot. A Országos természetvédelemi védettség alatt álló királyerdei Tamariska-dombon a homoki erdőssztyepp fa- és cserjeállományát csak a szürkenyár (*Populus* ssp.) és a galagonya (*Crataegus*) képviseli. Viszont rendkívül gazdag a gyepképző homokpusztai flóamaradvány, melyben ötvenet meghaladó erdei és pusztai maradványfaj, köztük a homoki árvalányhaj (*Stipa borysthenica* Klokov), a báránypirosító (*Alkanna tinctoria* (L.) Tausch.), a sárga nyúlárnyék (*Asparagus altilis* L.), a pusztai kutyatej (*Euphorbia seguierana* Neck) díszlik. Ezeken kívül megtalálhatók a szomszédos pannóniai növénytársulást képviselő fajok közül egyebek mellett a homoki imola (*Centaurea arenaria*), és csenkeszek több faja is. Csepel területének nagyobbik felét elfoglaló családi házak kertjeinek és közterületeinek színes növényzete, gyümölcs- és díszfák, bokrok, cserjék és gondosan művelt konyhakertek zöldövezetet alkotva teszik otthonossá a kerületet.

Napjainkra a régmúltban még az uralkodókat is vonzó gazdag vadállomány – az élőhelyek csökkenése, megszűnése miatt – eltűnt. Hetven évvel ezelőtt még a Királyerdőben 50–60 őz, sok üregi nyúl, több rigóféle, örvös galamb, cinege, sas, vércse, varjú, sármány, szalonka, 1000–1200 fácán élt, melyekre az uradalmi erdész és szigorú vadőrök vigyáztak. Akkor színesebb volt a vizek élővilága, hal- és vízimadár-állománya. A Dunában még a tokhal és a viza is előfordult.

Dr. Merkl Ottó zoológus megállapítása szerint a XXI. század elejére az élőlényeknek - bizonyítva alkalmazkodási képességüket – Csepelen érdekes fajokból álló sajátos faunája alakult ki. Legszínesebb és leggazdagabb a Ráckevei-Soroksári-Duna-ág partjának és vizének állatvilága. A vízimadarak közül a leggyakrabban télen is itt élő szárcsa (*Fulica atra*), dankasirály (*Chroicocephalus ridibundus*) és tőkés réce (*Anas platyrhynchos*) figyelhető meg. Ezek mellett előfordul a vízityúk (*Gallinula chloropus*) és a búbos vöcsök (*Podiceps cristatus*) is. A vándormadarak vonulási irányába eső vízterületen, főként télen, sok madárvendég és a befagyott tavakról időnként érkező bütykös hattyú (*Cygnus olor*) talál menedéket, néha 50–100 példány is érkezik. Vízében a horgászokat csábító 36 halfajon kívül kecskerák (*Astacus leptodactylus*), pézsmapocok (*Ondatra zibethicus*), több kétéltű és hüllő is él. Az utóbbi években – a haltelepítések hatására is – növekszik a Dunában a nemes halak aránya. Érdekes, egyedekben gazdag a családi házak kertjeinek, a vízpartnak és a védett Tamariska-dombnak a faunája. A madarak közül leggyakoribb a feketetergő (*Turdus merula*), a házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*), a vörösbegy (*Erithacus rubecula*), a széncinege (*Parus major*), a balkáni gerle (*Streptopelia decaocto*), a házi veréb (*Passer domesticus*). Az utóbbi években elszaporodott a szarka (*Pica pica*), a Tamariska-dombon fészkel az erdei fülesbagoly (*Asio otus*). A Sziget-csúcson és Dél-Csepelen, Hároson a fácán (*Phasianus colchicus*), a fogoly (*Perdix perdix*) és a vörös vércse (*Falco tinnunculus*) talál élőhelyet, és ezenkívül még Hároson a mezei nyúl is. Hasonlóképpen sokszínű a vízparti és homoki rovarfauna is.

Kiemelt figyelmet érdemel a nagy amerikai medvelepke (*Spilosoma virginica*). Első példányait 1951-ben találták (MÉSZÁROS.VOJNITS, 1972). Ez a faj is Észak-Amerikából érkezett, őshazájában Kanadától a Mexikói öbölhig honos. Az első példányokat Csepelen, a Szabadkikötő környezetében 1951–1953-ban gyűjtötték. A rákövetkező években ugyanazon a környéken rendszeresen lehetett találni, de mindig csak néhány kilométeres körzetben. Az utolsó adat a lepke fajról 1985-ből származik.

Nagy amerikai medvelepke (*Spilosoma virginica*)

A háziállatok közül a legtöbb a madarakat megtizedelő macskafajták és a kertés és többszintes házakban tartott kutyák száma.

2. 1. 6. Sajátos táji adottságok

A kerület még a 90-es évek elején jelentős iparral rendelkező terület volt, de ennek egy része ma már nem működik, viszont a régi struktúra átalakulóban van új termelő és szolgáltatótevékenységek megjelenésével. A terület általában sűrűn beépített, de a város határához közeledve jelentősebb zöldterületek találhatók. A főváros egyetlen kerülete sem rendelkezik ekkora összefüggő zöldterülettel, a Szigetcsúcson mintegy 200 ha míg Hároson mintegy 270 ha összefüggő zöldterület áll rendelkezésre. A lakosság legnagyobb részét a főváros foglalkoztatja. A közlekedési pályák a főváros, illetve a kerület központja felé mutatnak, de a forgalom megfelelő szabályozása nem megoldott. Hiányzik a megfelelő keresztirányú kapcsolat az M0 és a Lágymányosi híd között, ugyanakkor a Csepelnek a tőle délre eső településekkel komoly településközi kapcsolatai vannak. A térség a vállalkozói érdeklődés keresztjében van, de jó lenne mind a Csepel-sziget északi részén, mind az M0 autópálya két oldalán jelentősebb kiterjedésű zöldfelületeket megőrizni, nem csupán a régió, de a főváros szempontjából is. Csepel tekintetében meg kell még említeni a Szigetcsúcs területét is, mely szorosan kapcsolódik a főváros és a Nemzeti Színházzal összefüggő fejlődésnek indult területekhez. A Szigetcsúcs Csepel kiemelt fejlesztési térsége, mind infrastrukturális, intézmény területi, zöldterületi szempontból, mely biztosítja a jövőbeni intézményi, lakó-és intézményi funkciót, a városi közparkja rekreációs, sport, turisztikai lehetőségeket biztosít, a Duna parti kapcsolat, pedig a vízi sport, a vízi közlekedés tekintetében ad kedvező lehetőségeket, ami az agglomerációra és kistérségre nagy vonzással lehet.

2. 2. Csepel, mint a főváros XXI. kerülete

Csepel, Budapest XXI. kerülete a Csepel - sziget északi részén helyezkedik el, a Duna és a Soroksári Duna-ág által határoltan. Közvetlen szomszédságban áll a IX., a XX., és a XXIII. kerülettel az RSD túlsó partján, s a Duna másik oldalán a XXII. és a XI. kerülettel, délről, pedig Szigetszentmiklóssal.

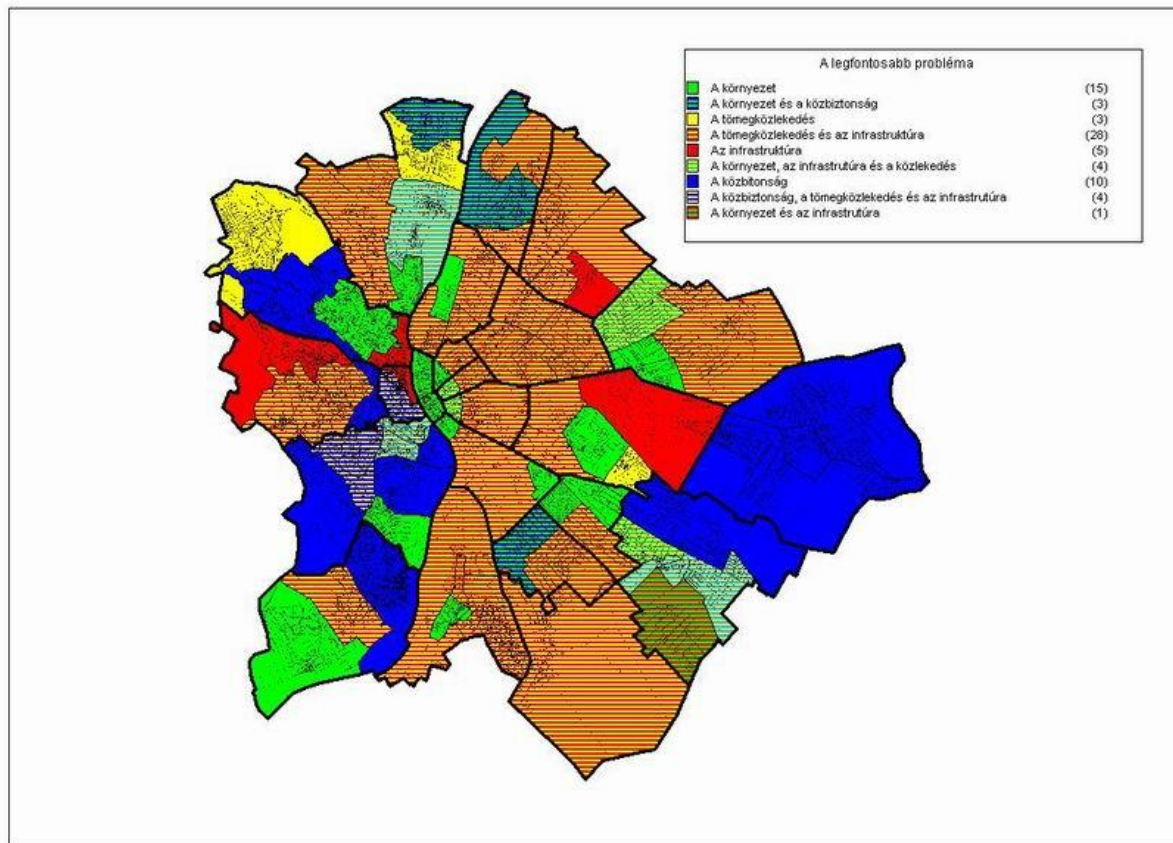
A kerület 1950. január 1. óta tartozik a fővároshoz. Korábban város, előtte az ország legnépesebb faluja volt. A lakosság növekedése felgyorsult. A XIX. század végére a fejlődő budapesti ipar kinőtte a belső területeket. Ennek köszönhető, hogy Weiss Manfréd gyárat alapított Csepelen, majd 1896-ban létrehozta a Fémművet, amely alapja lett a későbbi gyáróriásnak, a Csepel Műveknek. További jelentős állomása a fejlődésnek, az 1912-ben megindult HÉV-közlekedés. 1914-ben a Szigetcsúcson megépült az Első Magyar Rádió Állomás, melynek az I. világháborúban nagy szerep jutott. A világháborút román megszállás és fehérterror követte. Ezután nemcsak Csepel, az ország is jelentősen gyarapodott a Csepeli Nemzeti és Szabadkikötő 1928-as átadásával. A kikötő a Duna-tengerhajózás központja lett. A II. világháború alatt Csepelt, hadiipari volta miatt súlyos bombatámadások érték. Az 1950-es fővároshoz csatolás következménye a jelentős népességbeáramlás, az óriási építkezések elindulása, a növekvő létszámú lakosságnak kenyeret adó ipartelepítés volt. A korábbi, nemzetiségi (sváb) lakosság létszámát sokszorosán felülmúlták a vidékről betelepülők. Erőteljes ütemben épültek az elmúlt évtizedek korstílusát hűen tükröző lakótelepek, közintézmények.

Ma a főváros XXI. kerülete, ha nem is drámaian, de sokat veszített a korábbi kiemelt ipari- munkáskerületi státuszából. A rendszerváltás után a régi nagyhirű vállalatok elsorvadtak, ami létbizonytalanságot és feszültséget okozott Csepelen.

A lakosság lélekszáma fogyott az elmúlt években az országos helyzethez hasonlóan. Jelenleg kb. 75.940 fő a kerület lakóinak száma (forrás önkormányzat). A népességfogyás és a mintegy 32 ezer lakás ellenére a kerület egyik legégetőbb gondja a lakásállomány minősége és mennyisége. A csepeli lakások egy része örökölt "munkáslakás", melyek többnyire egyszobásak, alacsony komfortfokozatúak. A kerület a 70-es 80-as évek lakásépítési dömpingjének „haszonélvezője” az ekkor épült lakótelepek mára elavult szerkezetükkel, valamint a megváltozott lakóközösségekkel jelentős problémát okoznak a kerületnek.

Budapest legfontosabb problémái:

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

Forrás budapest.hu

Csepel a statisztikai adatok tükrében

A 2001 évben végrehajtott népszámlálás legfontosabb adatai a kerület vonatkozásában

Népesség összesen 80982	férfi 37998
	nő 42984

A népességi kor megoszlás

Életkor (év)	Férfi/Nő
0-4	1704/1608

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

Életkor (év)	Férfi/Nő
5-9	1893/1890
10-14	2095/2079
15-19	2610/2568
20-24	3943/3714
25-29	3733/3586
30-34	3063/2923
35-39	2199/2313
40-44	2425/2822
45-49	3329/3943
50-54	2874/3452
55-59	2422/2864
60-64	1852/2301
65-69	1393/2012
70-74	1161/1909
75-79	743/1560
80-X	559/1440

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

A népesség gazdasági aktivitása korcsoportok szerint

Gazdasági aktivitás	Összesen: férfi/ nő	Korcsoport (év)								
		0-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-74	75-X
Aktív kereső	17943/ 15868	-	187/ 169	5442/ 4336	4454/ 3703	4538/ 5150	3185/ 2459	112/ 39	9/ 2	16/ 10
Egyéb ellátás mellet dolgozó	320/ 529	-	1/ -	8/ 33	10/ 46	31/ 53	75/ 241	176/ 128	17/ 26	11/ 2
Foglalkoztatott összesen	18263/ 16397	-	188/ 169	5450/ 4369	4460/ 3749	4569/ 5203	3260/ 2700	279/ 167	26/ 28	27/ 12
Munkanélküli	1637/ 1280	-	89/ 77	624/ 422	337/ 267	338/ 332	220/ 171	27/ 9	2/ 2	-
Gyermekgondozási ellátásban részesülő	28/ 1805	-	1/ 35	9/ 1063	13/ 632	4/ 68	1/ 5	-	-/ 1	-/ 1
Saját jogú nyugdíjas, járadékos	5552/ 10388	-	-	-	-	43/ 22	513/ 2066	2680/ 3883	1084/ 1775	1232/ 2642
Rokkant nyugdíjas baleseti járadékos	1914/ 1993	-	2/ 4	53/ 35	89/ 86	430/ 561	1028/ 1035	236/ 199	48/ 45	28/ 28
Hozzá tartozói jogú nyugdíjas, járadékos	14/ 397	1/ -	-/ 1	1/ 2	-/ 5	2/ 17	-/ 23	5/ 33	1/ 43	4/ 273
Egyéb inaktív	908/ 795	-/ 2	16/ 22	276/ 216	212/ 189	229/ 222	165/ 139	6/ 4	-	1/ 1
Nappali tagozatos tanuló	6283/ 6123	3309/ 3320	2188/ 2129	774/ 644	5/ 14	2/ 5	2/ 3	1/ 2	-/ 2	2/ 4
Egyéb eltartott	3399/ 3806	2382/ 2255	126/ 131	486/ 549	142/ 294	137/ 335	107/ 174	11/ 16	-/ 13	8/ 39

Lakásállomány jellemző adatai:

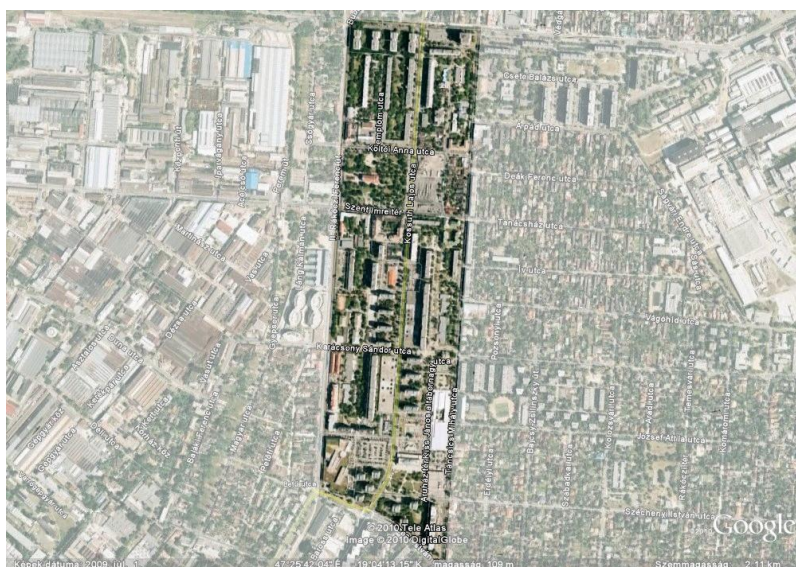
Megnevezés	építés ideje					
	-1945	1945- 1959	1960- 1969	1970- 1979	1980- 1989	1990- 2001
Használati jogcím						
Tulajdonosi	2966	3486	3920	7498	8226	1073
Bérleti, szolgálati	592	397	199	715	1439	21
egyéb jogcímű	28	58	36	43	50	4
Összesen	3586	3911	4155	8256	9715	1098

2. 3. Csepel – városrészei

2. 3. 1. Csepel-Belváros

A XIX. század végétől a kerület központja, azonban ebből az időből már csak a templom áll a főtéren. A régi házakat a 80-as években zömében lebontották, a központot a lakótelepi házak uralják. Itt található az üzletek, bankok többsége, a rendelőintézet, a „plaza”, a piac, a polgármesteri hivatal, a posta, a rendőrség, tehát azok az intézmények és szolgáltató egységek, amelyek a központ jellegét biztosítják.

A városrész főutakkal és gyűjtőutakkal határolt, illetve a városrészben a közúti közlekedésből eredő zajterhelés és légszennyező hatás az elsődleges forrása a környezeti terhelésnek.

forrás: GoogleEarth

Határai: Ady Endre út a II. Rákóczi Ferenc úttól – Táncsics Mihály utca – Szent István út - II. Rákóczi Ferenc út az Ady Endre útig.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - Központi elhelyezkedés - Jó megközelíthetőség - Kiemelkedően jó tömegközlekedési kapcsolatok - Az intézmények zöme itt tömörül - Viszonylag egységes építési szerkezet - Lakosság által kedvelt park (Szent Imre tér) 	<ul style="list-style-type: none"> - Nagy átmenő forgalom a területen (Kossuth Lajos utca) és a határoló utcákban - Jelentős különbség a Táncsics M u. – Tanácsház u.- Kiss J altb. u. – Koltói A u. által határolt, illetve a Koltói A u Kossuth L u. és Kiss J altb. u. közötti terület és a városrész többi területe között - A tömegközlekedés koncentrálódása - A lakótelepek belső parkjai elhanyagoltak - Magas levegőszennyezettség és zajterhelés (közlekedésből adódóan) - Parkolóhelyek alacsony száma, kielégítetlen parkolási igények

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - Magántőke bevonása a fejlesztésbe - Sétáló területek, gyalogos zónák növelésének lehetősége - Az átmenő forgalom csökkentésének lehetősége („gerinc-út”, „tehermentesítő-út”) - Rehabilitációs lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> - A fejlesztések akadálya lehet a megosztott tulajdonviszony - A fejlesztések a kerület önerejéből nem megvalósíthatók - A fejlesztések összehangolásának hiánya környezetvédelmi kockázatokat hordozhat magában.

2.3.2. Csepel - Kertváros

A Belváros és a Soroksári-Dunaág közötti részen fekszik. Itt találjuk az RSD kerületben lévő parthosszának az egyharmadát. Az I. világháború után parcellázták közalkalmazottak, tisztviselők és az akkori munkáselit számára – ez jól látható a derékszögű utca szerkezeten –, -többségében kertvárosias beépítésű. Ebben a városrészben van a kerület több iskolája.

forrás: GoogleEarth

Határai: Vágóhid utca a Tánicsics Mihály utcától – Kassai utca - Katona József utca – Szatmári utca – Makád utca – Kikötő utca – Széchenyi utca és meghosszabbított vonala - Ráckevei Duna – Határ utca – Kolozsvári utca – Szebeni út – Szent István út- Tánicsics Mihály utca a Vágóhid utcáig.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - Viszonylag egységes kertvárosias beépítettség (jó állapotú épület állomány) - A belvárossal közvetlen kapcsolat - RSD part - Jó közlekedési lehetőség (széles úthálózat) - A lakosság számára szabadon hozzáférhető RSD part - Az oktatási intézmények és sportlétesítményeik - Csak a terület határain erős az átmenő forgalom - Nagyarányú zöldfelület 	<ul style="list-style-type: none"> - Gyenge tömegközlekedési ellátottság - A terület határain erős átmenő forgalom - A Dél-pesti Szennyvíztisztító viszonylagos közelsége - A DUNAPACK közelsége - A lakókörnyezet könnyen leromolhat
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - RSD part turisztikai, sport, szabadidős fejlesztése Vízminőségének javítására uniós források állhatnak rendelkezésre 	<ul style="list-style-type: none"> - RSD parti beruházások a lakosság számára csökkenthetik a szabad hozzáférést a vízparthoz - Új beépítéseknél csökkenhet a zöldfelület

2.3.3. Csepel - Ófalu

A városközponttól északra elhelyezkedő terület. Az 1838-as nagy árvíz teljesen elpusztította az itt álló épületeket. A tulajdonképpeni „ófalura” már csak a terület neve utal.

A II. világháború alatt az itt lévő olajkikötő szinte teljesen elpusztult a bombázások hatására. Helyén épült a jelenlegi MOL telep.

forrás: GoogleEarth

Határai: Petróleum utca a Duna folyamtól - Kossuth Lajos utca - Ady Endre út –

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

Budafoki út – Duna folyam a Budafoki útig.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - Duna part közelsége - A MOL RT telephelye (munkalehetőség) - Jó megközelíthetőség - Több vállalkozás telephelye a területen 	<ul style="list-style-type: none"> - A MOL RT telephelye környezeti veszélyforrás - Az épület állomány zöme felújításra szorul - Tömegközlekedési kapcsolata gyakorlatilag nincs - A HÉV vonal a területet két részre vágja
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - Ipari fejlesztési lehetőségek elsősorban magántőkéből. - A meglévő lakó funkciójú területek területfelhasználásának módosulása a 2011. évi FSZKT alapján (intézményterület, iparterület) - Szilárd burkolatú úthálózat növelése 	<ul style="list-style-type: none"> - Az ipari területeken nagyobb a környezeti károk valószínűsége - További forgalomművekedést a jelenlegi közúti infrastruktúra már nem visel el. - A „gerincút” megépülése miatt zárvány területté vált.

2.3.4. Csepel - Szabótelep

A Gubacsi hídtól nyugatra lévő városrész a valamikori zsellérföldek helyén található. A XIX. sz. végén a város először erre terjeszkedett. 1912-től itt vezetett keresztül az (azóta megszűnt) BHÉV vonala, s épült ki a forgalmas főútvonal (Ady E. út) a főváros XX. kerülete felé. Itt található a volt DUNAPACK Rt Csepeli Papírgyára.

forrás: GoogleEarth

Határai: Bolgárkertész öböl déli oldalának meghosszabbított vonala a Szabadkikötő úttól és a Bolgárkertész öböl déli oldala – RSD – Vágóhid utca meghosszabbított vonala és a Vágóhid utca – Táncsics Mihály utca – Ady Endre út – Kossuth Lajos utca – Szabadkikötő út a Bolgárkertész öböl déli oldalának meghosszabbított vonalaig.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - Közvetlen lejutás az RSD partjára - Régóta meglévő sportbázisok az RSD parton - A Bolgárkertész-öböl déli partján összefüggő nagy zöldfelület - Megvalósult komplex rehabilitációs programok - Közvetlen kapcsolat a XX. kerülettel 	<ul style="list-style-type: none"> - Belső tömegközlekedés hiánya - A terület középső, illetve északi és déli része között éles ellentét (lakótelep kontra kertvárosias övezet) - Az Ady E. út átmenő forgalmából adódó nagy közlekedési eredetű légszennyező- és zajterhelés
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - RSD part turisztikai, sport, szabadidős fejlesztése - A Bolgárkertész-öböl déli partjának fejlesztési lehetősége - RSD vízminőségének javítására uniós források állhatnak rendelkezésre - „Városkapu rehabilitációs rendezés” az Ady Endre lakótelepen 	<ul style="list-style-type: none"> - A „Vasas utca” teljes szociális leszakadása

2. 3. 5. Szigetcsúcs

Csepel északi területe. A XIX. sz. végéig apró parcellás földterület volt. 1872-ig, a Gubacsi-zárógát elkészültéig itt vezetett keresztül a város legfontosabb országútja a Kis-Dunai révhez. Itt állították fel Magyarország első rádióállomását 1914-ben, s ekkor készült el a Kvassay zsilip is. 1927-ben itt készült el Csepel második hídja. Délnyugati részén 1928-ban épült fel a kikötő. Keleti felén repülőtér volt a Weiss Manfréd gyárban készült repülőgépek próbarepülésére. (A II. világháborúban lebombázták.) 1931-ben 30 ezer néző örömeire itt szállt le a Zeppelin léghajó Magyarországon először. A Szigetcsúcs északi részét 1930-ban a fővároshoz csatolták, majd 1950-től ismét Csepelhez tartozott. Ma itt halad át a kerület legfontosabb közútja, mely közvetlen összeköttetést biztosít a főváros központjával. Itt található a Budapesti Központi Szennyvíztisztító, valamint a kerület egyik legnagyobb összefüggő zöldterülete (~200ha).

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

forrás: GoogleEarth

Határai: RSD a Kvassay hídtól - Bolgárkertész öböl és meghosszabbított vonala
 - Weiss út - Petróleum utca - Duna folyam a Kvassay hídig.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - A Szabadkikötő magántőkét is érdekelhető fejlesztési lehetősége. - A fővárosi tervekben is szereplő komplex fejlesztési koncepció (IVS) 	<ul style="list-style-type: none"> - Jelenlegi közlekedési infrastruktúra szűk keresztmetszete - A szigetcsúcs egy része „érintetlen”, beépítetlen mezőgazdasági, illetve parlagterület - Nagyszámú környezeti veszélyforrás a Duna parton
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - A fővárosi hosszú távú fejlesztési tervekbe illeszkedő átfogó a magántőke érdeklődésére is igényt jelentő fejlesztési lehetőségek - A Szabadkikötő, mint a térség logisztikai központja 	<ul style="list-style-type: none"> - A tervezett fejlesztés következtében jelentős zöldfelület csökkenés - A fejlesztési koncepciók a két vízparti terület között jelentős eltérést mutatnak (RSD - sport, szabadidő kontra Duna-part - logisztikai központ, szennyvíztisztító)

2. 3. 6. Gyártelep

Gyártelep elődjét és központi magját a Weiss család alapította 1892-ben.

Az első telepített technológiák között alapvetően hadiipari tevékenységek játszották a fő szerepet, hiszen az egyre növekvő gyár először lőszert és hadiipari felszereléseket gyártott.

Az első világháború végéig ezen tevékenységek kerültek fejlesztésre és bővültek az ehhez kapcsolódó technológiákat kiszolgáló ágazatok is (Fémű alapjainak telepítése - lőszerrüvely gyártáshoz stb.). Az eredményes és hatékony színesfémkohászatot a vaskohászat telepítése követte, s az ehhez szükséges technológiák telepítésére az 1910-es évektől került sor (Siemens-Martin eljárás az 1700

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

C° hőmérsékletet szén kiégéséhez szükséges oxigén mennyiséget a befűvott égő gáz+forró levegő keveréke biztosítja)

A két világháború között - a hadiipar részleges fenntartásával - lakossági igények kielégítése felé fordult a fejlesztés. A fegyvergyártás a második világháború alatt fellendült. A világháború végén súlyos bombatámadás érte a gyárat, többek között szinte a földdel tette egyenlővé a hadianyagüzemet.

Ezen időszakot követően alakultak ki az 1960-1980-as évekig működő technológiai blokkok, termékek, termékcsaládok, amelyeket ugyan az 1960-as évek elején az új gazdaságirányítási rendszer jelentősen profiltisztított.

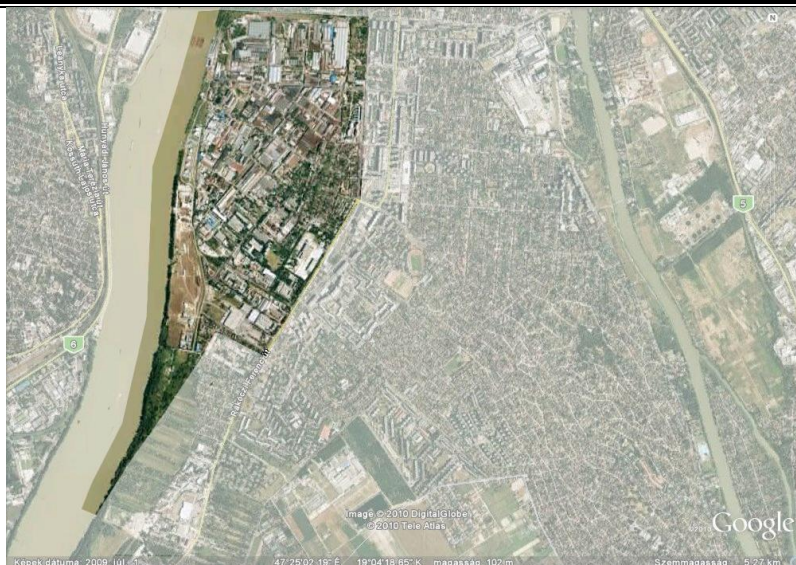
- vaskohászat,
- színesfémkohászat,
- kerékpár és motorkerékpár-gyártás,
- gépgyártás,
- vastömegegység-gyártás alakult ki, illetve maradt meg főbb vonalaiban, az 1990-es évek elejéig.

A rendszerváltozásig egy egységet képező vállalatcsoport a kilencvenes években fokozatosan megszűnt, átalakult, felaprózódott és sokan csődbe mentek. Jelenleg kb. kétszáz cég, melynek mintegy négyszáz tulajdonosa van, próbál megélni a kb. 240 hektáros területen. Lebontották a kezdetektől mindig létező gyárkapukat, csak a főbejárat, az I. számú kapu maradt meg, amolyan emlékműnek, de biztonsági funkciója nincs.

A sok cég, a tulajdonviszonyok rendeződése során, a használatában lévő ipari ingatlan valódi tulajdonosa lett. Micsoda bizonyítja ezt jobban, hogy elkezdtek óvni, javítani, karbantartani az épületeket. Sok lenyűgöző ipari épület új tetőt, nyílászárókat kapott, kijavították a falhibákat, újraszínezték, festették őket. Ennek ellenére még mindig akad igen sok lepusztult, gazdátlan épület, csarnok. A javítások, felújítások bizonyos esetekben sajnos több kárt okoznak, mint hasznot, hiszen ipartörténetünk jelentős épületeiről van szó. Az országban talán Csepel az egyetlen, ahol egy helyen ennyi különböző stílusú ipari épület maradt (még) meg.

A területen fejlesztik az új gázüzemű, kombinált ciklusú Csepel II. Erőmű II. Ütemét.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

forrás: GoogleEarth

Határai: Budafoki út a Duna folyamtól – II. Rákóczi Ferenc utca – Vas Gereben utca – Rév utca – Duna folyam a Budafoki útig.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - Mintegy 240 hektár egybefüggő barna beruházásra alkalmas terület - Önálló energiaellátás - A kerületi szabályozás tiltja a környezetet terhelő beruházások megvalósítását 	<ul style="list-style-type: none"> - Nagy területen öröklött környezeti szennyeződéssel terhelt - Szinte megszámlálhatatlan tulajdonos, földprózódott tulajdonviszonyok - Az ezzel együtt járó infrastrukturális rendezetlenség
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - Magántőkés befektetések lehetősége - Közlekedési struktúra fejlesztése befektetési kedvet generálhat - RETINA barna mezős rehabilitációs módszer 	<ul style="list-style-type: none"> - A meglévő szennyeződések - Az esetleges beruházások további környezeti terheléssel járhatnak

2.3.7. Háros

A kerület legdélebbi részén a Duna mellett fekszik. A hárosi területet és Dél-Csepelt csatolták a kerülethez.

A területen található a Budapest ivóvíz ellátásában jelentős szerepet kapó parti szűrésű kutak egy része.

A területen mezőgazdasági termelés folyt, amelyet fokozatosan, a beépülés ütemét követve a kiskertes gazdálkodás váltott fel. A területen spontán megjelent a lakófunkció és növekszik a lakófunkciójú házak száma. A 2011. évi FSZKT infrastruktúra-fejlesztéshez kötött fejlesztési területként jelöli a kertes területet. A terület infrastruktúra nélküli spontán fejlődése környezeti konfliktusokat okoz, potenciális veszélyforrást jelent az ivóvíz-bázis hidrogeológiai védőterületén.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

forrás: GoogleEarth

Határai: a 7274. utca meghosszabbított vonala és a 7274. utca a Duna folyamtól - II. Rákóczi Ferenc út - Csepeli út - Plútó utca – 4076. utca – Budapest határa - a Duna folyam a 7274. utcáig.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - Budapesti vízbázis - „Kavicsos-tó” part - Nagy zöldfelület 	<ul style="list-style-type: none"> - Nincs rendelkezésre álló forrás a terület fejlesztésére - A fejlesztések csak a vízbázis szigorú védelmével valósulhatnak meg - A „Kavicsos-tó” csak Szigetszentmiklóssal közösen fejleszthető - Bonyolult tulajdonosi szerkezet - Alacsony infrastrukturális ellátottság, a szennyvízcsatorna egyrészen kiépült rákötések folyamatban.
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - A „Kavicsos-tó” komplex szabadidős fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - Fokozott engedély nélküli beépítettség, kertek visszaszorulása - Közigazgatási határon átnyúló fejlesztési hatásterületek

2. 3. 8. Királyerdő

A kerület legmagasabban, 115-130 m-en fekvő része, mely a Kertvárostól délre, hosszan a RSD-parttól nyugatra fekszik. Déli részét Szigetszentmiklóstól csatolták át. A városrész alaprajza igen szabálytalan, mivel a két világháború között történt

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

beépítések a homokbuckákhoz igazodtak. Ennek köszönhető a „girbe-gurba” utcaserkezet. Itt található a Csepeli Strand és a Napközis és Ifjúsági Tábor, illetve a kerület egyik legértékesebb országos védettségű természeti területe a Tamariskadomb is. Ebben a városrészben található a kerület másik két értékes természeti területe, a Kis-Duna öböl és a Kis-Duna liget is.

forrás: GoogleEarth

Határai: Szebeni utca a Szent István úttól – Kolozsvári utca – Határ út – RSD – Királyerdő út – Tihanyi utca – Szentmiklósi út – Völgy utca – Erdőalja út – Szent István út a Szebeni utcáig.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">- A kertvárosias beépítés miatti nagy zöld felületi index- RSD part, Csepeli strand- Kerületi szabályozás a RSD part fejlesztésére- Tamariska domb, Kis-Duna öböl és Kis-Duna liget- Jó a tömegközlekedés elérhetősége (vonalhálózat)- A tömegközlekedés környezeti hatásai csak néhány útra korlátozódnak- Egységes kertvárosias beépítettség	<ul style="list-style-type: none">- Szilárd burkolatú utak hiánya- Nincs közvetlen kapcsolata a szomszédos hasonló adottságú soroksári részekhez
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

<ul style="list-style-type: none"> - RSD part fejlesztése - A „kertváros” megőrzése 	<ul style="list-style-type: none"> - A kertvárosi léptéket meghaladó fejlesztések zöldfelület csökkenést eredményezhetnek - Az RSD part esetleges beépítése szabadidős zöld területet vehet el a lakosságtól - A Tamariska domb potenciális felszínmozgás veszélyes terület (utak, közművek)
---	---

2. 3. 9. Királymajor

A Királyerdőtől északra fekvő terület a RSD mellett található, melyen 1978-1980-ban új lakótelep épült.

forrás: GoogleEarth

Határai: Vágóhid utca és meghosszabbított vonala a Kassai utcától – RSD - Széchenyi utca és meghosszabbított vonala – Kikötő utca – Makád utca – Szatmári utca – Katona József utca – Kassai utca a Vágóhid utcáig.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - Szinte teljesen egységes lakókörnyezet - Szabad RSD part - Magas zöld felületi index 	<ul style="list-style-type: none"> - A Dél-pesti Szennyvíztisztító közelsége, melynek a bűzhatását rekonstrukcióval csökkentették
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

- RSD part turisztikai, sport, szabadidős fejlesztése
- RSD vízminőségének javítására uniós források állhatnak rendelkezésre

- A kertvárosi léptéket meghaladó fejlesztések zöldfelület csökkenést eredményezhetnek
- Az RSD part fejlesztése szabadidős zöld területet vehet el a lakosságtól

2. 3. 10. Erdőalja

A városrész 1920-tól kezdett kiépülni, akkor Legelőtelepként emlegették. Északi részén található az ún. gyorsvasút (HÉV) végállomása. Itt található a Csepel SC sporttelepe. A terület tulajdonképpen két időben távol eső két lakótelepi építésnek köszönheti jelenlegi arcát.

A Csepel SC Sporttelep területét a 2011 évi FSZKT jelentős zöldfelületű vegyes területként határozza meg, ami a terület tervezett területhasználat módosítására már nem ad lehetőséget.

forrás: GoogleEarth

Határai: Szent István út a II. Rákóczi Ferenc úttól - Erdőalja utca - Völgy utca és meghosszabbított vonala - II. Rákóczi Ferenc út a Szent István útig.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - A kerület legegységesebb lakóterülete - Magas zöldfelületi index - Kiemelkedően jó közlekedési kapcsolatok - A „belváros” közelsége 	<ul style="list-style-type: none"> - Erős közlekedési eredetű környezeti zaj és légszennyezés a peremeken - Fejlesztési forrás hiánya
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - Magántőkét is érdekelhető fejlesztési lehetőségek - Sport, szabadidő és wellness fejlesztési lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> - A sporttelep fenntartási-, fejlesztési nehézségei a tulajdonosi-, finanszírozási helyzet, illetve a gazdaságosság és a források hiánya miatt - A fejlesztések jelentős zöldfelület csökkenéssel járhatnak

2.3.11. Csillagtelep

Az Erdőalja városrésztől délre található terület, melyet 1911 után kezdtek beépíteni. A városrész déli részén helyezkedik el a temető. A városképet lakótelepek és a családi házas beépítés kettőssége jellemzi. A lakótelepek egymástól eltérő időpontban, a 60-as és 80-as években épültek. A Szabadság utca karéja által közrefogott földszintes házas telep egységes házai az utóbbi idők átépítésének köszönhetően mára már változatos kertvárosi képet mutatnak. A városrészben több iskola működik. Főleg a II. Rákóczi F. utca felől erős az átmenő forgalomból származó zaj és légszennyezés.

forrás: GoogleEarth

Határai: Völgy utca meghosszabbított vonala és a Völgy utca a II. Rákóczi Ferenc úttól - Festő utca - Erdősor utca - Szabadság utca - Plutó utca - Csepeli út - II. Rákóczi Ferenc út a Völgy utca meghosszabbított vonaláig.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - A kertvárosi részen magas zöldfelületi index - Jó tömegközlekedési struktúra - Megújuló lakókörnyezet a kertvárosi részen - Több oktatási intézmény a területen 	<ul style="list-style-type: none"> - Két külön álló beépítettségi mód és forma - A nyugati és keleti permen erős átmenő forgalom
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - Temető fejlesztése - A lakótelepi rész energiatakarékos korszerűsítése 	<ul style="list-style-type: none"> - A kertvárosi léptéket meghaladó fejlesztések zöldfelület csökkenést eredményezhetnek

2.3.12. Csepel-Rózsadomb

Csillagteleptől nyugatra a Duna partján fekszik. Észak-keleti részét kivéve beépítetlen terület. Sajnos a városrész Rév utcai része az illegális hulladék lerakás állandóan visszatérő helyszíne. Itt található a kerület egyetlen árvízveszélyes területe. A Rózsa utcától D-re lévő, Duna parti hullámtéri rész az Országos ökológiai hálózathoz tartozó terület, ökológiai folyosó. A beépítetlen területek hasznosíthatóságának, beépíthetőségének és értékvédelmi követelményeinek tisztázására 2010-ben tanulmányt készített az önkormányzat.

forrás: GoogleEarth

Határai: Rózsa utca a Duna folyamtól – Rév utca – Vas Gereben utca – II.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

Rákóczi Ferenc út – 7274. utca meghosszabbított vonala – Duna folyam a Rózsa utcáig.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
- Nagy zöldfelületi index - A Duna-part szabad hozzáférhetősége	- A vízbázis közelsége miatt, csak szigorú szabályok betartásával valósulhat meg a fejlesztés - Csepel egyetlen árvízveszélyes területe - Illegális hulladéklerakás egyik területe
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
- Árvízvédelmi beruházások	- A vízbázis esetleges sérülése

2.3.13. Erdősor

Csillagteleptől keletre található terület, melyen az 1980-as években változatos szintmagasságú, zömében négyszintes, lakótelepi házak épültek.

A terület másik részén zömében a 60-as 70-es években épült családi házak állnak.

Délről közvetlenül érintkezik Szigetszentmiklóssal.

forrás: GoogleEarth

Határai: Szentmiklósi út a Festő utcától - Tihanyi utca - Budapest határa - 4076. utca - Szabadság utca - Erdősor utca - Festő utca a Szentmiklósi útig.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - Magas zöld felületi index - Jó tömegközlekedési infrastruktúra - A belső területeken alacsony közlekedési eredetű szennyezés 	<ul style="list-style-type: none"> - Közös csatornahálózat Szigetszentmiklós Tihanyi utcával határos részével - A fejlesztés lehetőségei korlátozottak
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - A lakó telepi részek energiatakarékos fejlesztése - Sport szabadidős fejlesztési lehetősége 	<ul style="list-style-type: none"> - A jelenleg meglévő fejlesztési koncepciók sportolási lehetőséget vesznek el a kerület fiataljaitól

2.4.Csepel összesített SWOT analízise

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - Szinte összefüggő barnamezős beruházásra alkalmas zóna a Szigetsúctól Hárosig - Viszonylag jó tömegközlekedési hálózat - Sziget helyzetből következő „két” folyópart - Nagy zöldfelületek - A tervbe vett fejlesztések csábítóak a magántőke számára is - „Érintetlen” természeti értékek 	<ul style="list-style-type: none"> - Kevés közlekedési kapcsolat a főváros többi kerületével - Éles ellentétek a kerület lakóövezetei között - Mély szociális ellentétek a kerület egyes lakórészei között (Hollandi út kontra Vasas utca) - A budapesti agglomeráció Csepel-szigetet érintő részének teljes átmenő forgalma a kerületet érinti - A kerület környezeti minőségére a szomszédos kerületek is hatást gyakorolnak
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - Az RSD és Duna partjának fejlesztési lehetőségei - Összekapcsolt fejlesztési lehetőségek a szomszédos kerületekkel Átfogó közlekedésfejlesztési koncepció lehetősége További közlekedési kapcsolatok kialakítása a fővárossal (pl. Hidak) - A kerület és a főváros fejlesztési koncepciói sok közös vonást tartalmaznak - A környezettudatos viselkedés erősödésével meglévő problémák szűnhetnek meg (illegális hulladéklerakás) 	<ul style="list-style-type: none"> - Az összefüggő ipartelep öröklött környezetszennyezése nem teljesen feltárt - A közlekedés fejlesztés átgondolatlansága tovább ronthat a jelenlegi helyzetet - A közlekedés fejlesztése ipari fejlődést generál kedvezőtlen környezeti hatásokkal

3. KÖRNYEZETI ÁLLAPOT ÉRTÉKELÉSE

A környezetgazdálkodás egyes szakterületein, – közöttük az önkormányzat feladatkörébe és felelősségi körébe tartozó területeken – a környezetállapot értékelése alapján kell meghatározni a környezetminőség-romlás megállításához, a környezetminőség javításához szükséges lépéseket, stratégiai döntéseket, intézkedéseket. A környezetgazdálkodás egyes szakterületei egymással szoros összefüggésben, együttesen alakítják egy adott térség, település környezeti állapotát. Ennek figyelembevételével, szakterületenként, illetve környezeti elemenként közelíti meg a Program az egyes problémaköröket.

A környezetminőséget az egyes környezeti elemek állapota határozza meg. A talajok, a felszín- és a felszín alatti vizek, a levegő minősége, a különböző hulladékok kezelési módja, a zaj- és rezgésvédelmi helyzet, a zöldfelületek, a természet és az épített környezet állapotának vizsgálata teszi lehetővé a környezetminőség javításához szükséges önkormányzati stratégia kialakítását.

A helyes állapotértékeléshez együtt kell látni: az
okok, hatótényezők → a környezet állapota → probléma → cél → megoldások → feladat
folyamatot.

Ennek eredményeképpen a Programban meghatározott feladatok jelentős része nem a környezetben keletkezett károk csökkentéséről, felszámolásáról szól (ún. csővégi megoldások), hanem az emberi tevékenységet javasolja megváltoztatni a környezeti károk megelőzése érdekében.

3. 1. Talajvédelem

A Csepel-sziget talajviszonya, fizikai talajfélesége nagyon heterogén képet mutat. Sokszor egy ha-on belül is több talajtípus nagyon sok változata fordul elő. Ez elsősorban a szigetet alkotó hordalék heterogenitásából következik. A szigetnek több mint a felén, 66 %-án homok, 22 %-án vályog fizikai féleség fordul elő, illetve humuszos homok és humuszos öntés talajok találhatóak. Ezen kívül réti jellegű öntés, öntés réti és terasz csernozjom (humuszban felhalmozott morzsalékos szerkezet) talajok fordulnak elő közel egyenlő arányban.

A kerület talajállapotának felmérését 2007-ben a NATURAQUA Kft. hajtotta végre. Az elvégzett állapotvizsgálat összegzett megállapításai az alábbiak:

Az állapotfelmérés eredménye alapján megállapítható, hogy Csepel lakó- és közterületein a korábbi évekhez képest a talaj állapota kedvezőbb képet mutat. A sziget Ny-i oldalán a Rózsa utcától D-re a Dunával párhuzamosan húzódó salakkal feltöltött területen a feltöltés felső (0,5 m) és az alsó (5,0m) részében szennyezettségi határérték feletti koncentrációban voltak jelen toxikus fémek. Jelentősen egy komponens, a kadmium koncentrációja haladta meg a „B” szennyezettségi

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

határértéket. (A mért 212mg/kg koncentráció több mint 200-szorosa volt a „B” szennyezettségi határértéknek.) A magas kadmium (és alacsonyabb egyéb toxikus fém) koncentráció egyértelműen az ipari eredetű salakos feltöltéshez kapcsolható. A korábbi években a salakkal feltöltött területtel szomszédos utcákban történt talajmintavétel (CS-14, CS-29, CS-40), melyek vizsgálata, egy minta kismértékű kobalt tartalmán kívül nem mutatott ki határérték feletti koncentrációban szennyező anyagot, így megállapítható, hogy a nehézfém szennyezés lokálisan a salakos feltöltéshez köthető.

Megállapítható, hogy Csepel lakó- és közterületein a természetes talajokban az ipari szállópor eredetű szennyezések jelentősen csökkentek, de az ipari eredetű salak, illetve egyéb anyagokkal feltöltött területeken még jelentősebb koncentrációjú toxikus fémszennyezők mutathatók ki.

Csepel belterületi, családi házas övezeteinek kertjeiben, ill. a jelenlegi mezőgazdasági hasznosítású területeken - az elvégzett talajvizsgálati eredmények alapján - **a talajok emberi fogyasztásra szánt növény kultúrák termesztésére alkalmasak**, a vizsgált közterületeken jelentős környezetszennyezés a Rózsa utcától Déltre, a Duna-parton lévő salakfeltöltés mintáiban volt kimutatható.

Külön említést érdemel a Gyártelep talajállapota, melynek vizsgálatát a részletes rendezési terv készítése (1995-96) során 33 db talaj-talajvíz feltáró fúrást mélyítették le, 350-400 m-es hálóban a felszínközeli rétegek megismerésére. A fúrások alapján mind a talaj, mind pedig a talajvíz szennyezettnek mondható. A terület egészére a szerves szennyező anyagok vonatkozásában a réz, cink, kadmium, nikkel, ólom, arzén szennyezés előfordulása jellemző.

A Gyártelep rendezési tervéhez készített vizsgálat során a talajban mért szennyezőanyag koncentráció az alábbi értékeket mutatta:

Fúrás sz.	Cu (mg/kg)	Zn (mg/kg)	Cd (mg/kg)	Pb (mg/kg)	As (mg/kg)	Ni (mg/kg)	CH (mg/kg)
1.	20	107	-	-	-	-	746
2.	27	-	-	-	-	-	-
3.	48	-	-	-	-	-	-
4.	-	-	-	-	-	-	-
5.	38	64	-	-	-	-	15000
6.	21	249	0,4	-	-	-	-
7.	41	-	-	93	-	-	-
8.	-	-	-	-	-	-	1050
9.	59	123	-	-	-	-	-
10.	32000	-	1,2	-	640	-	270
11.	25	-	-	-	-	-	-
12.	-	-	-	-	-	-	-
13.	-	-	-	-	-	-	-
14.	-	-	-	-	-	-	-
15.	67	60	-	-	-	-	-
16.	-	-	-	-	-	-	-
17.	21	-	-	-	-	-	-
18.	43	-	-	-	-	-	-
19.	29	-	0,4	-	13	-	-

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

Fúrás sz.	Cu (mg/kg)	Zn (mg/kg)	Cd (mg/kg)	Pb (mg/kg)	As (mg/kg)	Ni (mg/kg)	CH (mg/kg)
20.	37	-	-	-	-	-	-
21.	54	-	0,4	-	-	-	-
22.	-	-	-	-	-	-	-
24.	57	-	-	1110	-	-	-
25.	-	-	-	-	-	-	-
26.	264	197	-	198	-	43,6	-
27.	125	65	-	-	-	-	316
28.	-	-	-	-	-	-	-
29.	-	-	-	-	-	-	-
31.	-	-	-	-	-	-	-

A Gyártelep területén 2009-2010-ben a COWI Magyarország Kft. – Wessling Hungary Kft. – AGRUNIVER Holding Kft. alkotott konzorcium által végrehajtott vizsgálatokat. A konzorcium 2010-ben elvégezte a Gyártelep területének felmérését. Az elvégzett feltáró furásokból származó minták laboratóriumi feldolgozása megtörtént. Az elvégzett vizsgálatok nem teszik lehetővé a szennyeződés minőségi és mennyiségi lehatárolását.

A VITUKI Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Kutató Intézet állami megbízásra 2010-ben állapotfelmérést készített a volt Csepel Művek területén észlelt ún. „króm kelet” szennyezett területre vonatkozó tényfeltáráshoz. Az állapotfelmérés bemutatja az adott területen és annak környezetében a krómszennyezés hatásterületét és mértékét. A szénhidrogén szennyezés elsősorban a Duna partján jellemző.

A további vizsgálatok volumene akkora, hogy állami beavatkozás, vagy **EU forrás nélkül nem megvalósítható a terület teljes felmérése és a környezeti kárelhárítás.** A vizsgálatok eredményeit már tájékoztató formában bemutattuk a képviselő-testületnek.

3. 1.1.SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - Az öröklött szennyezések csak egy jól körülhatárolt területet (MOL terület, Gyártelep) érintenek, és közvetlenül nem veszélyeztetik a lakosságot - Az iparszerkezet változása kedvezően befolyásolja a talaj állapotát 	<ul style="list-style-type: none"> - A kerület önerőből nem képes a szennyezett góccok felszámolására - Az ismert szennyezés távol tarthatja a befektetőket - A csatornázottság hiánya bizonyos területeken
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - Pályázati pénzek, vagy más források felhasználásával felszámolni a meglévő szennyező góccokat - Időszakonkénti átfogó monitoringgal ellenőrizni a jelenlegi jónak mondható állapot megmaradását 	<ul style="list-style-type: none"> - A felszámolatlan szennyező góccok előbb-utóbb veszélyeztethetik a vízbázist is

3. 2. Felszíni és felszín alatti vizek védelme

A Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi-, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség szerint a Dunát naponta 12.600m³ 85%-ban, míg a Ráckevei (Soroksári)-Dunát 8.500m³ 70%-ban tisztított ipari eredetű szennyvíz éri a Csepel-sziget hosszában. E szennyeződéshez járul hozzá a Dél-Pesti Szennyvíztisztító telep napi 80-90.000m³ szennyvize, amely a budapesti szakaszon keletkezik. A folyóba kerülő szennyvizek tisztíttósági foka nem mindig felel meg az előírt határértéknek. Ennek köszönhetően a kibocsátott vizek tápanyagtartalma magas, bakteriológiailag szennyezettek. A mederüledékekben nehézfémek - higany, ólom - halmozódhatnak fel. Különösen veszélyes ez a Ráckevei (Soroksári)- Dunára nézve, mivel állóvíz jellegénél fogva fokozatosan feltöltődik, előregszik. A nyári horgászió is fokozottan igénybe veszi e folyóágat. Az eldobált lakossági hulladék is jelentősen hozzájárul a víz minőségének leromlásához.

A Duna vízminőségének vizsgálatát, a vízkivételi művek tekintetében, a Környezetvédelmi Szakértői Iroda Kft. végezte 2003-ban a CSEPEL – HALÁSZTELEK Sérülékeny földtani környezetű ivóvízbázis BIZTONSÁGBAHELYEZÉSI TERV kapcsán. A vizsgálat összegzett megállapításai a következők voltak:

A **MSZ 12749** szabvány szerint a Duna vízének komplex minősítése igen nehézkes, tekintve, hogy igen kevés paraméter került mérésre. A mért paraméterek közül a szabvány csupán a következő paraméterekre ír elő határértéket: pH, vezetőképesség, kémiai oxigénigény, vas, mangán, nitrát, nitrit, ammónium.

Mért komponens	Minősítés
Vas	jó
Mangán	tűrhető
Nitrit	tűrhető
Nitrát	tűrhető
Ammónium	jó
pH	jó
fajlagos elektromos vezetőképesség	kiváló
kémiai oxigénigény	kiváló

További vízminőséget érintő mérési eredmények az értékeléshez sajnálatosan nem álltak rendelkezésre. Fontos információkat szolgáltatathatna a vízben oldott szerves szennyezőanyagok hozzávetőleges mennyiségéről a TOC vizsgálatok. (A vizekben és különösen a szennyvizekben a szerves vegyületek széles spektruma fordulhat elő. Mivel ezeket külön-külön meghatározni nehéz, ezért szükséges ezek együttes meghatározása. Az egyik lehetőség az **összes szerves szén** total organic carbon; TO) meghatározása). A meghatározás lényege, hogy a szerves szén oxigénnel és hőközléssel, ultraibolya sugarakkal kémiai oxidáló szerekekkel vagy ezek variációival széndioxidá oxidálják. A széndioxid mennyiségét különböző elveken működő analizátorokkal mérik, és az eredményt szénre vonatkoztatják. Ezzel a vizsgálati módszerrel viszonylag költségkímélő módon lehetne nyomon követni a folyó szerves szennyezőanyaggal való terheltségét. Hasonlóképpen nem került mérésre a Duna

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

vízben oldott fém mikroelem tartalma. A korábban a kútsor előtti partszakasz iszapvizsgálata egyes helyeken az iszap nagyobb szénhidrogén és nehézfém tartalmát mutatta ki, tehát a folyó vizének ezen komponensekkel való állandó vagy időszakos terheltsége feltételezhető.

A vizsgálat a mikrobiológiai szennyezők vonatkozásában megállapította:

Elmondható, hogy a minták jelentős fekáliás szennyeződést (legalábbis az indikátor baktériumok száma alapján) nem mutattak. Ezen paraméterek alapján a vizsgálat időtartama alatt lényeges változások, számbeli kiugrások nem voltak tapasztalhatók. A 20 °C-on mért aerob telepszámok alakulása már sokkal érdekesebb. 1992 telétől bekövetkezett, és tartósan bizonyult növekedésre ez eddig semmilyen meggyőző magyarázatot nem találtunk.

A Központi Szennyvíztisztító Mű üzembe helyezésével ezek az értékek jelentősen javultak, melynek bizonyítására a VITUKI által készített „DUNA VÍZMINŐSÉG ÉS EGYES KÖRNYEZETI ELEMEK ÁLLAPOTFELMÉRÉSE A BUDAPESTI KÖZPONTI SZENNYVÍZTISZTÍTÓ TELEP ÉS KAPCSOLÓDÓ LÉTESÍTMÉNYEI ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁSÁNAK MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN című dokumentációból az alábbiakat mutatjuk be:

Elvégezték a Budapesti Központi Szennyvíztisztító Telep (BKSZT) próbaüzemének időszakában a **Duna vízminőségi állapotának felmérését** a tisztított szennyvíz bevezetése fölött és alatt kijelölt két dunai keresztaszvénnyben az előírt vízminőségi mutatókra (pH, KOICr, BOI5, összes P, összes N, ammónium, nitrát, SzOEgr, aktív klór, összes lebegőanyag és Coliform szám). A vizsgálati eredmények értékelésénél figyelembe vették a próbaüzem előtt, 2009. júniusában ugyanezekben a helyeken végzett vízminőségi állapotfelmérés eredményeit is. *A vízminőségi vizsgálatok eredményeinek értékelésére felhasználták egyrészt a felszíni vízszennyezettség határértékeiről és azok alkalmazásának szabályairól szóló 2010. évi KvVM rendelet tervezet vízminőségi határérték javaslatát a Duna hazai szakaszára, másrészt az MSZ 12749 szabványban szereplő, a „kiváló” illetve „jó” minőségű felszíni víz vízminőségi határértékeit.*

Az egyes mért vízminőségi komponensek keresztaszvénny menti átlagértékeit, illetve a pH esetében a keresztaszvénny menti értéktartományt összehasonlítva a viszonyítási határértékekkel megállapítható, hogy a dikromátos kémiai oxigénigény, biokémiai oxigénigény, összes nitrogén, ammónium-nitrogén, nitrát-nitrogén szelvénny átlagértékek minden mérési időpontban és mind a BKSZT szennyvízbevezetés felett és alatt kijelölt mérőaszvénnyben kielégítették a KvVM rendelet tervezet, illetve az MSZ 12749 kiválasztott határértékeit.

Az összes foszfor keresztaszvénnyben mért átlagkoncentrációk közül a próbaüzem előtti állapotfelmérés során tapasztaltak a tervezett BKSZT bevezetés feletti szelvénnyben határérték túllépést, a próbaüzemi mérőaszvénnyek során pedig egy alkalommal a bevezetés alatt vizsgált mérőaszvénnyben.

A bakteriológiai szennyezettség mutatója, az összes coliform szám átlagértéke a vizsgált keresztaszvénnyekben minden esetben meghaladta a „jó” vízminőségi osztály határértékét. A legnagyobb átlagértékeket a próbaüzem előtti állapotfelmérés során tapasztalták, a próbaüzem alatti átlagértékek ennél jobbak voltak.

A Duna vízminősége (az elérhető információk alapján) a VKI új minősítési rendszere szerint:

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

Vízminőségi osztályok: Kiváló, jó, tűrhető, szennyezett, erősen szennyezett.

KOI _d (O ₂ mg/L)	1971- 1980	1981- 1990	1991	1992	1993	1999	2005
Győrzá- moly- Medve	22	19	21	19	16	12.8	11.4
Bp. felett	28	25	23	20	22	17.5	18.1
Bp. alatt	30	28	25	24	23	15.5	15.9
Herceg- szántó	31	28	28	24	24	17.8	19.8

Forrás: VITUKI (1995): Vízkészleteink állapotértékelése, II. kötet; KSH (2000): Környezetstatisztikai adatok 1999; KSH (2006): Környezetstatisztikai évkönyv 2005

Az RSD 57,3 km hosszú, 14km² területű Duna-ág átlagos víztérfogata mintegy 40 millió m³. A vízsebesség 0,2-0,4 km/óra, a Kvassay-zsilipen keresztül évente 550-750 millió m³ víz kerül betáplálásra. Míg a nagy Duna vízszintesése a Kvassay- és Tasszilipek között átlagosan 4-5 m, a szabályozott vízszintű Duna-ágé 10-30cm között van. Üzemszerű vízpótlás esetén nyári időszakban 1,5-2,5 hét alatt, télen 3-5 hét alatt cserélődik ki a Duna-ág vize.

Az RSD partvonalának hossza - a mellékágakat is figyelembe véve - 180 km. Ez az érték a Velencei-tó partvonalhosszának hatszorosa. Az RSD négy, egymástól jól elkülöníthető szakaszra osztható.

A szabályozás keretében a legfelső (57,3 - 47,5 fkm) szakaszon – ez érinti a kerületet is – 110m víztükör-szélességű, 50 m³/s elméleti vízszállító képességű meder került kialakításra, a hajóútszélesség 40 m, az elméleti vízmélység 2,7m. A frissítívízzel bejutó hordalék zömében e szakaszon rakódik le. A víz minősége itt a legrosszabb, fürdésre végig alkalmatlan és a horgászat számára sem kedvező. A rekreációs, üdülési funkciók közül döntő jelentősége az evezős sportoknak van. E szakasz mentén csónakházak létesültek és két evezőspálya is van.

Az RSD üzemeltetésével szemben a vízminőség védelmi igény a leghangsúlyosabb. A víz mindenkor minősége jelentősen befolyásolhatja, befolyásolja akár a vízhasznosítás, akár az üdülés-vízisport lehetőségeit. A vízminőség vizsgálatok kétheti gyakorisággal, 4 szelvényben (Kvassay-zsilip, Szigethalom, Ráckeve, Tass) történnek. Rendkívüli vízszennyezés, vagy vízminőség-romlás idején a vizsgálatokat mind térben, mind időben sűrítve végzik.

Az utóbbi időben kiemelt figyelmet kapott az úgynevezett Kis-Duna-öböl, melynek vízminőség javítására önálló projekt indult. A projekt kivitelezését végző Malatech Water Kft. beszámolója szerint: A 2010. év igen komoly esővel, egyéb csapadék- és talajvízzel, valamint a Dunához és a kerületközpont közelében elhelyezkedését is nézve az öbölnek, annak vizét igen komoly szennyvízterhelés, tápanyag beszivárgás érte. Ebben az évben a Kis-Duna-öböl -öböl ökológiai

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

állapotának és vízminőség javításán felül az akkut módon, havária-szerűen bekövetkező negatív folyamatok által okozott kár megszüntetését, mérséklését végezte a cég. Az elkezdett bioremediációs kezelésnek köszönhetően a káros jelenségek visszaszorulóban vannak, illetve az itt lakókat vizuálisan leginkább érintő probléma, azaz az algák fokozott jelenléte, jelentősen lecsökkent. A vízminőség javítását célzó bioremediációs program 2011. évben és 2012. évben is folytatódott.

A Soroksári-Duna-ág vízminőségét alapvetően négy tényező határozza meg:

- a betáplált Duna vízminősége
A Budapesten keletkező és elvezetésre kerülő 870-880 ezer m³/d szennyvízmennyiségek csak mintegy 16 %-a kerül biológiai tisztításra, így mintegy 650-700 ezer m³, jórészt tisztítatlan szennyvízmennyiség folyik át naponta a Kvassay-zsilip előtti főmeder szelvényében. A közvetett és közvetlen szennyvízterhelés A legjelentősebb szennyvízbeocsátó az FCSM Rt. Dél-pesti Szennyvíztisztító Telepe (72 ezer m³). A rendszer vízminőségének elviselhető szinten tartásához alapvető, hogy az 1 m³/s közvetlen szennyvízterhelés legalább 10-15-szörös hígítást kapjon. Ezért a Kvassay-zsilipen minimum 15 m³/s vízmennyiséget kell betáplálni. Ebből a szempontból különösen kritikus a dunai kisvízes időszak, amikor a betáplálás csak szivattyúzással biztosítható. A szivattyúzás elmaradása esetén a délpesti kitorkollás alatt tömény szennyvízdugó alakul ki, az ammónium érték néhány nap alatt elérheti a 10-20 mg/l értéket, míg az oldott oxigéntartalom 1-2 mg/l értékre csökken. Ezek az értékek a legtöbb vízi élőlényre, így a halakra is toxikusak.

Dél-pesti Szennyvíztisztító Telep korszerűsítése bűzhatással kapcsolatban vált szükségessé. A környezetkímélő technológiák fejlesztése és a telep műszaki korszerűsítése érdekében évek óta folyt. A telep korszerűsítésének köszönhetően a szennyvíz és a levegő is tisztításra került annak érdekében, hogy a keletkező szaghatás csökkenjen. A telep átfogó rekonstrukciója három fő elemből állt. Az első a szaghatások csökkentése, a második az UV-fertőtlenítő részleg kialakítása, a harmadik és egyben leglátványosabb pedig az úgynevezett Élőgépes Organica® technológia kiépítése.

- a horgászati tevékenység
A vízterület és a horgászok "pontycentrikus" jellegére tekintettel jelentős mennyiségű etetőanyag kerül beszórásra. Az évente beszórt szerves anyag (kukorica, búza, zab, különféle tápok) mennyisége 1,8-2,0 millió kilogramm közé tehető. Az etetőanyagoknak mintegy fele hasznosulhat, a másik fele a fenékiszapba besüllyedve anaerob erjedésnek, bomlásnak indul.
- a feliszapolódás
A Duna-ágba a nagy Dunából betáplált, a vízzel együtt érkező hordalék mennyiség évente 25-40 ezer m³. Az iszap lerakódása mind fizikai, mind biológiai-kémiai értelemben komoly konfliktusforrás. Az egyre-másra ismétlődő, sűrűsödő vízminőségi problémák jelzik, hogy az R/S/D a terhelhetőségének felső határán

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

van. Az ökológiai rendszer törékeny, sebezhető voltát jól jelzik az elmúlt időszakbeli kagyló- és csigapusztulások.

A Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság (VKKI) 2007. augusztusában indította útjára az úgynevezett „RSD Projektet”, amelynek célja a Ráckevei (Soroksári) – Duna-ágvízgyűjtőrendszerének és a vízminőségének javítása és a térség gazdaságának a vízhasználatokkal összefüggő fejlesztése.

A projekt a vízgyűjtőrendszer és vízminőség javítását négy lépéssel (kotrás és iszap elhelyezés; szennyezőanyagok parti sávból történő kivezetése; a dél-pesti Szennyvíztelep tisztított szennyvizének átvezetése a Nagy-Dunába; új tassi vízleeresztő műtárgy építése) kívánja megoldani. A tervezett intézkedések az EU Víz Keretirányelve alapján a 2008-2009-ben megvalósuló vízgyűjtő-gazdálkodási terv részét képezik. Az előkészítő munkák során a projektelemek tervei, a szükséges engedélykérés, a részletes megvalósíthatósági tanulmányok és az egyéb, pályázathoz szükséges dokumentációk készülnek el.

A kotrás és iszapelhelyezés következtében az RSD-ben több évtizede lerakódott, magas szerves anyag tartalmú mederüledék eltűnik, a kikerülő iszap ideiglenes és végleges elhelyezése, illetve hasznosítása megoldódik. A kotrás eredményeként csökken az iszaptól visszaoldódó szennyezőanyagok mennyisége, az RSD víztérfogata növekszik, így az öntözési vízigény biztonságosabban elégíthető ki.

A szennyezőanyagok parti sávból történő kivezetése során a Duna-ágot közvetlenül terhelő szennyvíz eredetű szennyezések felmérése történik meg, majd ezt követi az intézkedések kidolgozása és a további szennyezések megakadályozása. A projektelem eredményeképpen megvalósulhat a csatornázatlan ingatlanokból származó mintegy 432 t/év kommunális szennyezőanyag távoltartása.

Az RSD Projekt harmadik eleme a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. által üzemeltetett délpesti szennyvíztisztító telepről származó tisztított szennyvíz átvezetése a Nagy-Dunába. Az átvezetés megvalósításával a becslések szerint összesen mintegy 5.000 t/év szennyezőanyag mennyiség RSD-be történő bevezetése kerülhető el.

Az 1956-os árvíz során megrongálódott tassi vízleeresztő műtárgy újjáépítése és ezáltal az RSD biztonságos és a megfelelő víz-mennyiséget és vízminőséget garantáló üzemeltethetőségének megteremtése az RSD Projekt negyedik üteme. Az újműtárgy elsősorban az RSD üzemeltetésére hat, a megfelelő vízszint és vízsebesség biztosíthatósága a célja. A vízártékelési lehetőség bővülése egy esetleges havária esetén gyorsabb átöblítést biztosít.

Az RSD rehabilitáció EU-s program alapján jelenleg is folyik. A meder kotrása jelenleg csak részleges, mert a kotrási anyag elhelyezése problémás.

Összefoglalva az RSD Projekt 4 eleme:

I. projektelem: KOTRÁS-ISZAPELHELYEZÉS A Duna-ágban a több évtizede lerakódott, magas szerves anyag tartalmú mederüledék eltávolítása kotrással, a kikerülő iszap ideiglenes és végleges elhelyezésének, illetve hasznosításának megoldása.

II. projektelem: MŰTÁRGYÉPÍTÉS ÉS REKONSTRUKCIÓ Tassi többfunkciójú vízleeresztő műtárgy építése a Duna-ág biztonságos és a megfelelő vízmennyiséget és

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

vízminőséget garantáló üzemeltethetősége szempontjából, valamint a megfelelő üzemeltetéshez szükséges további beavatkozások, rekonstrukciók a meglévő műtárgyaknál.

III. projektelem: ÁTVEZETÉS A Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. Dél-pesti szennyvíztisztító telepéről származó tisztított szennyvíz átvezetése a Nagy-Dunába.

IV. projektelem: SZENNYEZŐANYAGOK KIVEZETÉSE A PARTI SÁVBÓL (RSD Parti Sáv projekt) A Duna-ágot közvetlen terhelő egyéb szennyező források felmérése, azonosítása alapján a szennyezőanyagok parti sávból történő kivezetésének megoldása, a további szennyezés megakadályozása.

A 2007-2013-as programozási időszakban a **Szennyezőanyagok kivezetése a parti sávból** elnevezésű projektelem nyerte el az Unió támogatását.

Projekt címe: Ráckevei (Soroksári) – Duna-ág vízgazdálkodásának, vízminőségének

A projekt II eleme jelenleg van Eu bizottság elbírálása alatt (forrás NFM).

Az I. III. projektelemek a 2014-ban kezdődő új programozási időszakban kerülnek ismét napirendre.

A kerület felszíni és felszín alatti vizeinek átfogó vizsgálatát a Britannica Bt.ajtotta végre 1998-ban és 1999-ben, valamint 2006-ban a Budapest-Csepel Önkormányzat Polgármesteri Hivatal megrendelése alapján.

A vizsgálat összefoglaló megállapításai a következők voltak:

„A felszíni vizek minősége kémiai szempontból jó, általában a II. vízminőségi kategóriába sorolhatóak. A korábbi 7-8 évvel ezelőtti állapothoz képest a változások általában csak kismértékűek. A szennyező anyagok tekintetében nem következett be romlás. Javult a Kis-Duna öböl élőhely vízminősége, elsősorban a környezet rendezése miatt. A Kavicsos-tó vízminősége még mindig jó, de kismértékű sótartalom növekedés figyelhető meg; igaz, az antropogén hatásoknak ez a legjobban kitett tórendszer.

A felszín alatti vizek minőségére jellemző:

- a magasabb vezetőképesség, sótartalom,
- az alacsony foszfát, ammónia és nitrit tartalom,
- a magas nitrát tartalom,
- az erős bakteriális szennyezettség, és az, hogy
- öntözővízként majdnem mindenütt hasznosíthatóak.

A korábbi vizsgálati eredményeket a mostaniakkal összevetve az alábbiak állapíthatók meg:

Tass u. 10. rosszabb, mint az *Onđ utcai* volt, bakteriológiailag az egyik legjobb.

Vasas u. 26. nem változott.

Ív u. 66. nem változott, csak a nitrát mennyisége nőtt.

Széchenyi u. 69. stabil vízminőségű víz.

Szabadkai u. 39. a vízminőség jelentősen javult.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

- Kikötő u. 35. változatlan vízminőség.
- Kikötő u. 39. a sótartalom emelkedik, nitrát mennyisége változatlan.
- Szent István út 112. a nitrát mennyisége jelentősen nőtt.
- Cseresznyés u. 12. kis mértékű javulás figyelhető meg.
- Fecske u. 5. stabil vízminőségű kút.
- Somlyói u. 4. a sótartalom csökkenése figyelhető meg.
- Vihorlát u. 11 javuló tendenciát mutató kút.
- Hollandi út 177. vízminősége romlott.
- Nyest u. 8. alig változó vízminőség.
- Szövő u. 21. a Szövő 12-höz képest nem változott lényegesen.
- Mázoló u. 6. sótartalom kissé magasabb nitrát mennyisége azonos.
- Kohász u. 11. a Kohász u. 3-hoz képest a vízminőség változatlan csak a nitrát mennyisége magasabb.
- Csepeli u. 31. a Csepeli u. 18-hoz képest a sótartalom és a nitrát tartalom emelkedett.
- Barackfa u. 20. sótartalom kissé emelkedett, nitrát tartalom változatlan.
- Meggyfa u. 31. sótartalom és a nitrát mennyisége jelentősen magasabb, mint a Meggyfa u. 42. alatti kút vizében volt.
- Bolgárkertészet a sótartalom nőtt, nitrát tartalom csökkent.
- Vas Gereben u. 7. a vízminőség romlott sótartalomban és nitrát tartalomban is.
- Corvin u. 8. minden tekintetben sokat romlott.
- Juharos u. 44. a Damjanich utcai kúthoz képest a sótartalom alacsonyabb, a nitrát szennyezés ugyanolyan.
- Toldi u. 5. a vízminőségben a sótartalom változatlan, a nitrát tartalom nőtt.
- Tinódi u. vége 2006-ban vizsgáltuk először, kémiai vízminősége igen jó."
- A Gyártelep területén a talajvíz minősége a 6/2009. (IV. 14.) KkvVM-EÜM-FVM rendelet szennyezettségi határértékeit túllépi. A vízben oldott szennyezések különösen magas értéket mutatnak a következő szervesetlen komponenseknél:
- NH₄⁺, NO₂⁻, NO₃⁻, Cl⁻, Cu, Zn, Pb, Cr, Ni, As, Hg.
- A talajvízen úszó illetve oldott szénhidrogén szennyezés elsősorban a gyár Dunaparti és északi részén van. PCB szennyeződést nem találtak a feltárások során.
- A részletes rendezési tervhez készített vizsgálat során a talajban mért szennyezőanyag koncentráció az alábbiak szerint alakult.

Fúrás sz.	Hg (mg/l)	Cr (mg/l)	Zn (mg/l)	Ni (mg/l)	Cu (mg/l)	As (mg/l)	CH (mg/l)
1.	-	-	0,070	-	-	-	-
2.	-	-	0,080	-	-	-	-

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

Fúrás sz.	Hg (mg/l)	Cr (mg/l)	Zn (mg/l)	Ni (mg/l)	Cu (mg/l)	As (mg/l)	CH (mg/l)
3.	-	-	0,060	-	-	-	0,1
4.	-	-	0,070	-	-	-	0,06
5.	0,001	-	0,080	-	0,03	-	3,41
6.	-	0,02	0,210	-	0,04	-	0,16
7.	-	0,02	0,100	-	0,03	-	0,12
8.	-	-	1,430	-	0,008	-	0,35
9.	0,0008	-	0,620	-	0,05	-	0,12
10.	-	0,06	0,100	0,40	0,07	-	0,09
11.	-	-	0,090	-	-	-	0,06
12.	0,0008	-	0,290	-	0,28	-	0,08
13.	-	0,015	0,070	-	0,12	-	0,15
14.	-	-	2,110	-	-	-	-
15.	-	0,30	0,070	-	0,01	-	1,23
16.	0,0005	-	0,080	-	0,015	-	-
17.	0,003	-	0,120	-	0,013	-	0,15
18.	0,002	0,025	0,070	-	0,019	-	0,14
19.	0,002	-	0,045	-	-	-	0,28
20.	0,001	-	0,070	-	0,013	-	7,19
21.	0,002	-	0,095	-	-	-	0,05
22.	0,003	-	0,050	-	-	-	-
24.	0,003	0,24	0,110	-	-	-	-
25.	0,004	-	0,070	-	-	-	-
26.	0,002	0,03	0,060	-	-	-	-
27.	0,002	-	0,040	-	-	0,01	-
28.	0,01	0,08	0,050	-	-	-	0,05
29.	0,02	0,35	0,050	0,5	-	-	-
31.	0,002	-	0,120	-	0,04	-	0,09

A Gyártelep területén 2009-2010-ben a COWI Magyarország Kft. – Wessling Hungary Kft. – AGRUNIVER Holding Kft. alkotott konzorcium által végrehajtott vizsgálatok eredményeit már a képviselő-testület megismerte.

A kerület csatornázottsága 84,5% volt a Col4 projekt megkezdése előtt.

A csatornázatlan ingatlanok szennyvize a kertekben létesített emésztőkből eddig közvetlenül a talajba szivárgott, ami mind környezetvédelmi, mind egészségügyi szempontból jelentős kockázatot jelentett az érintett lakosok és Csepel egésze számára. További károkat okozott a környezetben, hogy a csatornázott háztartások szennyvize a Vas Gereben utcai szivattyútelepen keresztül biológiai tisztítás nélkül, közvetlenül a Dunába került, jelentősen rontva ezzel a folyó vízminőségét. A szennyvízberuházás végleges és megnyugtató megoldást jelent a felsorolt problémákra.

A Fővárosi Önkormányzat Eu forrás igénybevételével a csatornahálózatot COL4 projekt keretében bővítette. A lakossági rákötések jelenleg folyamatban vannak.

A csepeli háztartásokból érkező szennyvíz továbbítására a beruházás keretében

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

kiépül egy 6,5 kilométer hosszúságú szennyvíz nyomóvezeték pár, amely összeköti a Vas Gereben utcai telepet a Központi Szennyvíztisztítóval

Csepeli hálózatfejlesztés I.-II. (LOT2-LOT3)

A beruházás az alábbi mennyiségek valósulnak meg:

LOT2 (Királyerdő)

D-I: gerinchossz: 11.362,80 fm

házibekötés darabszám: 822 db

D-II: gerinchossz: 28.804,41 fm

házibekötés darabszám: 1.894 db

D-IV: gerinchossz: 3.984,29 fm

házibekötés darabszám: 117 db

LOT3 (Háros)

D-III gerinchossz: 6.948,4 fm

házibekötés darabszám: 394 db

közterületi átemelő: 2 db

Csepel területének csapadékvíz elvezetési koncepció terve 2006-ban elkészült.

Az ELGOSCAR -2000 Kft. (1134 Budapest Klapka u 1-3.) az Enviroduna Kft. megbízásából három különböző helyszínen végzett talaj és talajvíz mintavételezést, abból a célból, hogy feltárja a területen az esetlegesen elfolyt szennyvizek talajt és talajvizet károsító hatásait.

Helyszínek:

1. Bp. XXI. ker. Szilas út – Szedres u. Fenyves út által határolt terület
2. Bp. XXI. ker. Sáska u.- Sügér u. környéke
3. Bp. XXI. ker. Szigony u. - Matróz u.- Csáklya u. által határolt terület

A vizsgálat megállapításai: a nitrogén talajvízben oldott sói 2-es és a 3-as mintában határérték felett vannak jelen a talajvízben. Határérték feletti értékeket a csatorna hiánya okozza, mivel a jelenleg használt szennyvíztárolók nem megfelelő módon szigeteltek. A csatorna kiépítésével a talajvíz nitrit, nitrát és ammónium utánpótlása megszűnik. A talajvízszint fölött a földtani közeg nem szennyezett.

A kerület talaj-, talajvíz állapotát és a közeg általános környezeti adottságait, védelmi korlátait a vonatkozó szakanyagok és a Program jóváhagyása óta eltelt időszakot jellemző változások alapján aktualizált tartalmú 2. számú ábra (lásd Ábrák) mutatja be.

3.2.1. SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">- Az öröklött szennyezések csak egy jól körülhatárolt területet (MOL terület, Gyártelep) érintenek és közvetlenül nem veszélyeztetik a lakosságot- Az iparszerkezet változása kedvezően befolyásolja a talajvíz állapotát- Komplex fejlesztési program az RSD vízminőségének javítására	<ul style="list-style-type: none">- A kerület önerőből nem képes a szennyezett góccok felszámolására- A talajterhelési díj kiszabása bevallás alapján történik

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
- Pályázati pénzek, vagy más források felhasználásával felszámolni a meglévő szennyező göcöket - Időszakonkénti átfogó monitoringgal ellenőrizni a jelenlegi jónak mondható állapot megmaradását	- A felszámolatlan szennyező göcök előbb-utóbb veszélyeztethetik a vízbázist is

3.3. Levegőtisztaság-védelem

A Program levegőtisztaság-védelemre vonatkozó vizsgálati megállapításait támasztják alá a Fővárosi Levegőtisztaság-védelmi Kft. 2004. szeptemberében végzett mérési eredményeire alapozott szakértői véleménye is. A szakértői véleményhez Csepel hét pontján levegőminőséget és zajszintet mértek. A levegőminőségi mérések CO, SO₂, NO_x, NO₂ és szálló por (TSPM: összes lebegő portartalom) légszennyező anyagok koncentrációjának meghatározására terjedtek ki (lásd Szakértői vélemény). Az eltérő beépítettségű és forgalmi terhelésű pontok mérési eredménye alapján megállapítható, hogy a légszennyező anyagok mindegyikének a koncentrációja jellemzően a reggeli és a délutáni forgalmi csúcsok idején a legmagasabb. Az immisszió-vizsgálat értékelése megállapítja, hogy a környezeti levegőben lévő mérések CO, SO₂, NO_x, NO₂ és szilárd légszennyező anyagok jelentős része a gépjárművek kipufogógázából ered. A szennyezőanyagok napi átlagértéke a nagy forgalmú helyeken sem haladja meg a határértékeket. Kedvezőtlen meteorológiai körülmények között a nagy forgalmú pontokon gyakoribb határérték túllépés is lehetséges. A kevésbé forgalmas pontokon a szennyezőanyagok koncentrációja a határértékekhez képest alacsony, így kedvezőtlen meteorológiai körülmények esetén sem várható határérték túllépés.

Az OMSZ csepeli BP11 jelű automata mérőállomása (Szent István út 217-219) 2009 évi összesített mérési adatai alapján a kerület levegője kiváló és jó minőségű.

Érőállomás	Légszennyezettségi index mutató							Légszennyezettségi index a legmagasabb index mutató alapján
	SO ₂	NO ₂	NO _x	PM10	Benzol	CO	O ₃	
Csepel OMSZ mérőállomás	Kiváló (1)	Jó(2)	Jó(2)	Jó(2)	Kiváló (1)	Kiváló (1)	Jó(2)	Jó(2)

2009. évben a határértéket meghaladó légszennyezettségi értékek a mérőállomás vonatkozásában a következőképpen alakultak:

Mérőállomás	Légszennyezettségi index mutató

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

	SO₂ 24órás	NO₂ 24órás	NO_x 24órás	PM10 24órás	Benzol 24órás	CO 24órás	O₃ 8órás
Csepel OMSZ mérőállomás	-	3	9	47	-	-	1

Az aktuális levegőminőségi adatok havi bontásban a Csepel. hu honlapon megtekinthetők.

A Központi Szennyvíztisztító elkészült, 2010. augusztusától üzemszerűen működik. A szennyvíztisztító a védőtávolság minimalizálása, illetve elhagyhatósága érdekében a környezetvédelmi engedélyezési dokumentációknak, illetve a környezetvédelmi engedélynek megfelelően zárt rendszerű, ahonnan a szomszédos távlati fejlesztési területeket érő zavaró mértékű szaghatás nem várható.

Csepel meghatározó fontosságú, összefüggő gazdasági területén, vagyis a volt CSM területén a gazdasági területek rendezettsége (pl. feltárhatóság, településkép, működés) lassú ütemben, de évről évre javul. Az ipari tevékenységből eredő légszennyező anyag kibocsátások ellenőrzése jogszabályi alapon továbbra is a környezetvédelmi hatóság jogköre. A környezeti levegő minőségének ellenőrzése pedig az országos immisszió mérőhálózat rendszerének működtetésén túl, megosztott feladat és lehetőség a környezetvédelmi és a közegészségügyi hatóság, valamint a gazdasági szereplők között.

Az új gázüzemű, kombinált ciklusú Csepel II. Erőmű működésének eredményeként csökken a légtérben a fűtésből eredő légszennyező anyagok mennyisége. Csepelen 18.475 db gázmérő üzemeltetésével, hasonló nagyságrendűnek tekinthető a gázzal ellátott háztartások nagyságrendje, ami közelít a teljes körű ellátottsághoz. (A gázáremelések és a háztartásokat sújtó egyéb kedvezőtlen gazdasági változások miatt jelenleg - várhatóan átmenetileg - kedvezőtlen tendenciaként észlelhető az a jelenség, hogy a még meglévő hagyományos háztartási tüzelőberendezésekben a levegőtisztaság-védelem szempontjából kedvezőtlen anyagokat (pl. PET palack) is elégetnek.)

A nagy forgalmú utak mentén domináns légszennyező forrássá válik a gépjármű-közlekedés, a kipufogógázban lévő anyagok. A Program hatályba lépése óta csak 2010 második félévében a gerincút I. ütem építésének megindításával kezdődött meg a kerület közlekedéshálózat fejlesztésében a környezeti állapotra kedvező hatású változás. A „tehermentesítő” kiépítése megtorpant. A „gerincút” teljes kiépülése további fejlesztések, kisajátítások eredményeként, a későbbiekben várható.

A gerincút I szakaszának megépülésén kívül 2010-ben a kerületben összesen 1941,4 fm út épült.

A 2011-es útépítések áthúzódtak 2012-re, összesen 1384,7 fm épült. 2012-ben volt még 223,7 fm út felújítása (Petőfi u, macskaköves).

Kerékpár utak

1.) Gerinc út I. ütem megépülésével párhuzamosan a legújabb forgalmi és műszaki követelményeknek megfelelő kerékpárút is elkészült 2,5 km hosszon.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

2.) Budapest XXI. Kerület Weiss Manfréd úti (Szabadkikötő úti) kerékpárút – Kvassay híd – Ady Endre utca között– építésével, Budapest Főváros Önkormányzata tulajdonában lévő 209996, 209972 és 209751 hrsz.-ú ingatlanok érintettek. A Csepelen új kerékpárút hossza közel 3 km. 270 m már meglévő kerékpárút (A szennyvíztisztítás aluljárónál már korábban megépült). Ezen beruházás (Weiss Manfréd úti kerékpárút) keretében Csepelen kb. 2730 m kerékpárút épült. Ehhez csatlakozóan Ferencvárosban további 380 m kerékpárút épült. A kerékpárút átlagos szélessége 2 méter.

3.) Az Ady Endre úti kerékpárút-projekt

Csepel és Pesterzsébet városközpont között épülő kerékpárút Budapest XXI. kerület, Gubacsi híd – Ady Endre úti szakasz ugyancsak Fővárosi Önkormányzat beruházásában készül Európai Uniós támogatással.

Csepelen az új kerékpárút hossza közel 1,5 km. A kerékpárút átlagos szélessége 2 méter.

A kerékpárút használó (kerékpáros) nem terheli a környezetét gépjármű kibocsátásból adódó levegőszennyezéssel, zajterheléssel, nem növeli a tömegközlekedés zsúfoltságát, csökken a porszennyezés igazi környezetbarát közlekedési mód.

A kerület környezeti levegő állapotát, a környezeti adottságokat a vonatkozó szakanyagok és a Program jóváhagyása óta eltelt időszakot jellemző változások alapján aktualizált tartalmú 3. számú ábra (lásd Ábrák) mutatja be.

3.3.1.SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
- A főváros átlagához képest „JÓ” levegőminőség - Elhanyagolható mezőgazdasági eredetű szennyezés	- A kertvárosi részeken emelkedik a vegyes tüzelésű lakások száma - Környező kerületekből eredő terhelések
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

- A közlekedési infrastruktúra gyökeres átalakításával javulhat a levegő minőség
- Alternatív fűtési rendszerek elterjesztése
- Kerékpáros közlekedés fejlesztése
- Ösztönözni kell a gépjármű forgalom csökkenését a belvárosban (pl. parkolási díjak beszedése)

- A felelőtlen beavatkozás a közlekedésbe tovább ronthat a már amúgy is terhelt területek levegőminőségén (Táncsics M. u. forgalom lassítói)
- Közúti forgalom növekedése a fejlesztések hatásaként, illetve az agglomerációból

3.4. Zaj- és rezgés elleni védelem

A Fővárosi Levegőtisztaság-védelmi Kft. 2004. szeptemberében elvégzett mérési eredményeire alapozott szakértői vélemény alátámasztotta, hogy a forgalmas utak mentén beépült területeken a zajterhelés kivétel nélkül magasabb mint a területre vonatkozó határérték. A szakértői véleményhez Csepel hét pontján zajszintet mértek.

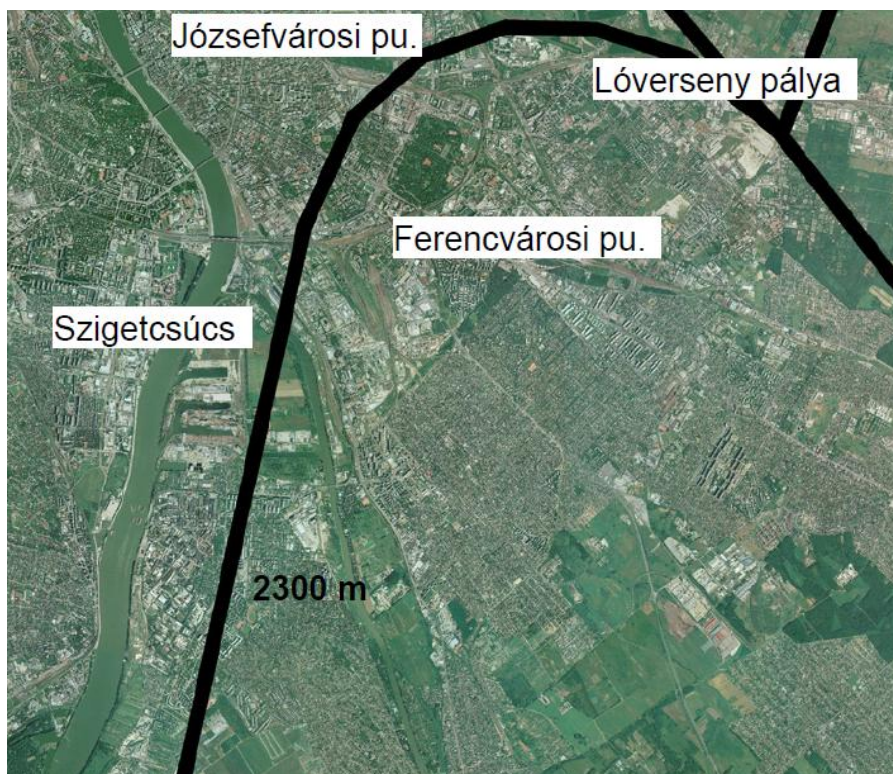
Zajvédőfalak épültek:

2006-ban a Plútó utca – Orion utca mentén 230 fm hosszban.

2012-ben átadott Gerincút I ütem zajárnyékoló falak összesen 3.700 m² felülettel, passzív zajvédelem ~600 m²).

A lakosság által is észrevételezett aktuális környezeti zajprobléma **a légi közlekedésből eredő zajterhelés fölerősödése**. A zajterhelés növekedésének oka, hogy a csepeli városrész fölött évek óta kijelölt légi közlekedés folyosót a korábbi igénybevételéhez képest, a ferihegyi fel- és leszállás átszervezése miatt, jelenleg intenzívebben hasznosítanak. Az érzékelhető zajszint növekedés ellenére, a zajterhelés mértéke nem haladja meg a határértékeket.

A 2007-ben a GKM és LI felé benyújtott zajvédelmi program alapján – amely 17 zajvédelmi javaslatot tartalmaz 3 fázisban történő megvalósítással – a kerületben a légizaj tovább csökkent.

Jelenlegi felszállási magasság Csepel felett (forrás: Budapest Airport)

A HUNGAROCROLL által eddig megtett légizaj csökkentő intézkedések:

- Megnövelték a repülőgépek emelkedési szögét (3,5° ról 5,5°-ra) így a gépek előbb érik el a repülés magasságot,
- A gépeket a kijelölt útvonalakon tartják, a megszegőket szigorúan büntetik,
- A megengedett legkisebb fordulási magasságot megnövelték (3000' > 7000'),
- Leszálló forgalom sebességét korlátozták –bevezették a lassú megközelítés, sugárfék használat mellőzését
- Lassú repülőgépeket kitiltották csúcsidőszakokban,
- Felszálló légi járművek sebességét korlátozták (250 csomó 10000' alatt = 460km/h 3000 m alatt) -ezáltal a hajtóműzaj csökkent.

Jelenleg a zajcsökkentési intézkedések érvényesítése érdekében évente további egyeztetések folynak 2012-ben az alábbi fejlesztések valósultak meg:

a.) Zajérzékeny területek csökkentése a nyomvonal pontosság javításával, melyet a fedélzeti képességek felülvizsgálatával érnek el. 70%-ban alkalmasak a légi járművek a P-RNAV szerinti működésre (szűkebb oldalirányú kitérés a cél).

b.) 15 km- re kezdődik meg a süllyedése a repülőgépeknek. 3 km át szinten tart majd 12 km át süllyed. A folyamatosan történő süllyedés módszerével a maximális zajjal érintett területeken magasabban fognak közlekedni a gépek, így csökken a földfelszíni zajszint.

Csepel a leszálló gépek 70%-ban érintett (a változó leszállópálya útiránya miatt) 1-2 dB zajcsökkenést jelenthet az új technológia bevezetése a légköri viszonyok függvényében

Elkészült Budapest és vonzáskörzete stratégiai zajtérképe. A stratégiai zajtérkép és a Környezetvédelmi Program tematikus környezeti zajtérképe tartalmilag összhangban van. A zajvédelmi intézkedések megfogalmazására alkalmas két térkép ugyanazon, nagy forgalmú, jelentős zajterhelésű közúti vonalakat határozza meg Csepel közúthálózatából, amelyek intenzív lakóterületi beépítésű vonalát tehermentesíteni kell. A stratégiai zajtérkép alapján intézkedési terv készül, ami fővárosi, illetve térségi szinten meghatározza a legsürgetőbb beavatkozások helyét, a területi és egyéb prioritásokat, a beavatkozások időbeni ütemezését. Ez az intézkedési terv a problémák és a megoldások megjelölésében tehát várhatóan új elemeket nem tartalmaz. A szükséges megoldás azonban a városi feladatok között nagyobb hangsúlyt kaphat.

2010 második felében megkezdődött a „Gerincút” I. szakaszának építése. Az út átadása után jelentősen megváltozott zajhelyzetet. Hatására jelentősen csökkent az átmenő forgalomból adódó zajterhelés a II. Rákóczi Ferenc úton, a Kossuth Lajos utcában. A „Gerincút” megépülése után a Csepel Művek Ipari Park felé illetve onnan kifelé menő teherforgalom elkerüli már az említett utakat.

Az új útnak köszönhetően élhetőbb lett Csepel belvárosa, hiszen a teherforgalom és a személygépjármű-forgalom jelentős részben kiszorul a kerület belső részeiről. A Csepeli Gerincút I. szakaszának átadásával kisebb lett a kerület lakóövezetein átmenő forgalom, fokozott figyelmet kapott a forgalom okozta zajártalom csökkentése.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

A kerület környezeti zajállapotát és a környezeti adottságokat, védelmi korlátokat a vonatkozó szakanyagok és a Program jóváhagyása óta eltelt időszakot jellemző változások alapján aktualizált tartalmú 4. számú ábra (lásd Ábrák) mutatja be.

SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">- A zajterhelés elsősorban közúti eredetű- Az ipari zajkibocsátás szabályozott- Kerékpáros közlekedés fejlesztése	<ul style="list-style-type: none">- A nagy átmenő forgalom a zajterhelés fő generálója- Bizonyos zajterhelés (HÉV) csak fővárosi rekonstrukció esetén csökkenthető
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none">- A HUNGAROCNTRON által felvázolt hosszú távú fejlesztések tovább csökkentik a légiközlekedésből eredő zajterhelést- A „gerincút és teherút” megvalósítása a lakó övezettől távoli területre vezeti a zavaró zajhatású közúti közlekedést- A szilárdburkolatú úthálózat növelése	<ul style="list-style-type: none">- A kerület egyes területeire tervezett beruházások további közlekedési zajterhelést generálnak

3.5. Táj és természetvédelem, a zöldfelületi rendszer és elemei

A lakosság elsődleges élőhelyéül szolgáló beépített települési területek, de a beépített területek tágabb környezetét adó beépítetlen területek zöldfelületi fedettsége, az egyes eltérő terület-felhasználású területek tényleges biológiai aktivitása, a beépített területek és a zöldfelületek arányának alakulása, a vonalas zöldfelületi elemek – fasorok, fásított zóldsávok, vízmedrek és parti sávjaik mint ökológiai folyosók – léte kisebb-nagyobb mértékben, a mikrokörnyezetre vonatkozóan pedig legtöbb esetben jelentősen befolyásolhatja a környezet állapotát, minőségét.

A környezeti levegő minőségében (oxigén-széndioxid háztartás, hőmérséklet, páratartalom, sugárzás) jelentős lehet a szerepe a zöldfelületnek, azok méretének, minőségének, összefüggő rendszerének. A Környezetvédelmi program felülvizsgálatakor továbbra is meg kell állapítani, hogy fontos a meglévő beépített területeken zöldfelületek, a zöldterületek területi arányának a megtartása, lehetőség szerint a mennyiségi és minőségi értékeinknek a javítása. Új zöldfelületek, zöldterületek kialakítása, fejlesztése várható a Szigetcsúcson, a Kis-Duna menti területeken. Kiemelendő a szerepe a kisebb-nagyobb kiterjedésű zöldfelületeket hálózatba kapcsoló, a közlekedési vonalak melletti kedvező városképi és mikroklima

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

javító hatású fásított zöldsávoknak, fasoroknak.

A Fővárosi Szabályozási Keretterv (FSZKT 2011) Csepel északi fejlesztési területén, a Szigetcsúcson – a szennyvíztisztítótól É-ra és K-re, valamint Kis-Duna ág mentén zöldterületet határoz meg. Zöldterületet jelöl az FSZKT a Francia-öböl D-i és részben az É-i részén, a Kis-Duna ág mentén a Dunadűlő teljes hosszában a Hollandi útig, majd a Molnár szigeti komptól a kerület D-i határáig, a Duna mellett pedig a Rózsa utcától D-re a vízművek területéig húzódó keskeny hullámtéri területen. Az FSZKT szerint zöldterület a Szent Imre tér, a Tamariska domb, az Iskola tér, a Rakéta utca, Vénusz utca, a Simon Bolívar tér egyes területei, a temetőt É-ról határoló zöldfelület és Csillagtelep egyes részei. Az FSZKT erdőként határozza meg a szigetcsúcs több területrészét, továbbá a Bokros utcai ligetes fás tömböt, a volt Csepel Művek menti parti sáv galéria erdős területeit és még néhány kisebb terület a Duna-part mellett.

A kerület területén a 2003. évi XXVI. törvénnyel elfogadott Országos Területrendezési Terv (OTrT) 2008. évi módosításának térségi övezeti besorolása, illetve lehatárolása szerint a Nemzeti ökológiai hálózathoz, azon belül az ökológiai folyosóként meghatározott területek közé tartozik a Nagy-Duna és Kis-Duna medre, a Francia öböl és a Háros szigettel szemközti hullámtéri terület.

A Kis-és Nagy-Duna ágak az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8) Korm. rendelet, valamint az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet szerint Natura 2000 területek.

A „Csepel természeti értékei - a XXI. kerület növény és állatvilága és tennivalók a megőrzésük érdekében” című szakvéleményt Seregélyes Tibor (Botanikus Bt.) 2000-ben készítette el. A szakvélemény feltárta a kerület természeti értékeit, növény és állatvilágát; továbbá javaslatot tett a természeti értékek kezelésére, az élőhelyek rekonstrukciójára. A szakvélemény javaslatokat fogalmazott meg a természeti értékek, a természetközeli területek védelmére, valamint az egyes zöldfelületek kezelésére, fejlesztésére.

A Környezetvédelmi Program készítése és jóváhagyása idején kezdődött meg az értékes vizes élőhelyként védett Kis-Duna öböl rehabilitációs rendezése. A rehabilitációs rendezés első szakaszában megvalósult a meder tisztító-felújító kotrása, amelynek eredményeként az értékes élőhelyek megújultak. A második ütemben elkészült az a gyalogos híd, amelynek segítségével a Papírgyártól a déli kerülethatárig a Kis-Duna part teljes hosszában akadálymentes sétaútvonal jöhetett létre. Az eutrofizáció megelőzésére 2009. óta folyamatosan, évente több alkalommal ún. bioremediációs kezelésre (természetes eredetű hasznos mikroorganizmusok és enzimek bejuttatása) kerül sor az öböl vizének jó állapotban tartása érdekében. A kezelés eredményessége laborvizsgálatokkal igazolt.

Az RSD elfogadott rehabilitációs rendezési terve keretében elkezdődött a meder egyes szakaszának a kotrása. A kotrasi munkálatok folytatását nehezíti, illetve hátráltatja, hogy a kotrasi anyag elhelyezése, a területbiztosítás csak részlegesen megoldott.

A vidékfejlesztési miniszter 89/2012.(VIII. 28.) VM rendelete alapján a Tamariska domb természetvédelmi terület országos védelmet kapott. „A védetté nyilvánítás célja a Csepel-szigeti hordalékkúp-síkság természetes állapotára jellemző domborzati adottságok, a Duna jégkorszaki teraszmaradványán kialakult jellegzetes –ma már kötött – futóhomok formakincs, a tájra jellemző talajtani adottságok, továbbá a

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

területre egykor jellemző homokpusztai élőhelyek maradványainak, növény- és állatvilágának megőrzése és fenntartása." 2012. május hónapban a Magyar Telekom Nyrt. eltávolította a dombról a lakossági panaszt kiváltó távközlési tornyot. 2012. június hónapban a dombot az önkormányzat megbízásából a Csepeli Városgazda Nonprofit Zrt. kerítéssel kerítette körbe. A terület őrzése azóta folyamatosan biztosított. A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (DINPI) és Budapest XXI. kerület Csepel Önkormányzata 2013. év február hónapban Együttműködési Megállapodást kötött, mely szerint a Tamariska-dombon a természetvédelmi kezelési tervben foglalt feladatokat a továbbiakban a DINPI megbízása alapján az Önkormányzat, illetve vagyongazdálkodója, a Csepeli Városgazda Nonprofit Zrt végzi. A természetvédelmi kezelési tervben foglaltak szerint megkezdődik az élőhelykezelés, melynek fő szakmai iránya 2013-ban a betelepült és invazív fajok arányának csökkentése, elsősorban a meglévő homoki társulások környezetében.

Megkezdődött egy tanösvény kialakításának szakmai előkészítése is.

Felmérés, fakataszter a kerületi utak menti sorfákról készült. A szükséges anyagi források rendelkezésre állása esetén a felmérést érdemes lenne az egyéb közterekre, zöldfelületekre is kiterjeszteni.

Az előző Program-felülvizsgálat óta több, mint 3000 fa ültetése valósult meg a kerület különböző területein.

A játszóterek és dühöngők felújítása és új játszóterek kialakítása keretében az uniós előírásoknak megfelelően mintegy 4830m²-en összesen 14 játszótér került kiépítésre, valamint 2800m²-en 3 dühöngő építése fejeződött be.

A várostisztaság és higiénia javítása érdekében a kerület több pontján kutyafuttatók épültek, és kutyapiszok gyűjtőládák kerültek kihelyezésre.

A kerületben minden évben jelentős a parlagfű-mentesített területek száma. A kaszálással mentesített terület nagysága 2007-ben 795.000m² míg 2009-ben 981.000m² volt.

A hatályos és a tervezés alatt lévő szabályozási tervek mindegyike esetén cél, hogy a környezetminőség javításához megfelelő településrendezési eszközként szolgáljon. Az előző Program-felülvizsgálat óta megindított rendezési tervek közül környezetvédelmi, illetve zöldfelületi szempontból is figyelemre méltó a Csepel-Háros KSzT, a csepeli temető KSzT, az Észak_Csepel KSzT I. ütem, a Csepel Ófalu KSzT, a Szabadkikötő KSzT, a Tamariska domb KSzT és Tamariska domb Intézkedési terv. Csepel Városrendezési Szabályzata (CSVSZ) 8/A §-a előírásai rendelkeznek az RSD menti területek természeti értékeinek (Kis Duna-öböl, Kis Duna-Liget), valamint látványának a védelméről. A CSVSZ 8/B és 8/C § előírásai Csepel kiemelt területeinek a látványvédelmére vonatkozó előírásokat tartalmaznak.

A kerület nemzeti ökológiai hálózathoz tartozó területeit, továbbá a védett és egyéb természeti területeket az 5. számú ábra (lásd: Ábrák) mutatja be.

3.5.1.SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
------------------	--------------------

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

<ul style="list-style-type: none"> - A kerület több évtizede rendelkezik olyan, kiemelt védelmet élvező, illetve érdemlő természeti értékkel, természeti területtel (Tamariska domb, Kis-duna öböl), aminek megőrzése, bemutatása lehetőség a környezettudatos nevelésre -A civil szervezetek könnyen mozgósíthatók 	<ul style="list-style-type: none"> - A tervezett zöldberuházások, a Háros területének infrastruktúra-fejlesztéshez kötött beépítésre szánt területté alakulása, valamint a beépítettség mértékének a növelésével járó egyéb fejlesztések jelentős zöldfelületi index csökkenéssel járnak - Sok a kezeletlen, átmeneti állapotú zöldfelület
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - Az RSD rehabilitációs part természetbarát fejlesztése - A kerületi szabályozási tervek (KSZT-k) készítésekor törekedni kell a területrészek zöldfelületi értékeinek megőrzésére, növelésére, a zöldterületi ellátottság javítására 	<ul style="list-style-type: none"> - A zöldterületek területi növeléséhez, illetve minőségi javításához alacsony szinten állnak rendelkezésre a bevonható források

3.6. Ivóvíz ellátás, kommunális szennyvíz és csapadékvíz kezelés

Kerület legégetőbb környezeti problémája a csatornázottság helyzete. Több évtizedes lemaradás van Budapest többi kerületéhez képest. Míg 1999-ben Budapest lakásainak mintegy 91%-a csatornázott, addig ez az arány Csepelen 75,8%-os volt. A csatornázás elengedhetetlenül fontos, mivel a szennyvizek így tisztíthatóak lesznek, emellett ellenőrzött és kezelt formában kerülhetnek vissza a Dunába. Ezzel ellentétben a kertvárosias beépítésű területekre jellemző emésztőgödrök szennyét elhagyott bányagödrökbe, szeméttárolókba üríthetik a szennyvízszállító tartálykocsik, ami komoly talajvíz és talajszennyezést veszélyét jelenthetik. A nagyobb ipari létesítmények esetén (Dunapack Rt., Syntan, Loacker, Schwinn Csepel, Siemens) a csatornázottság megoldott, bár a szennyvizek tisztítása nem mindig kielégítő. Sok kis és középvállalat – az ország többi területéhez hasonlóan – valószínűleg ellenőrizetlen úton szabadulnak meg szennyvizeiktől.

A kerület csatornázottsága 2010-ben 84,5%. A COL4 projektben most folyik a csatorna hálózat bővítése. A csatornahálózat részterületenkénti bővítése a költségvetési források szűkössége miatt, a Környezetvédelmi Program elhatározásaival ellentétben, jellemzően nem elválasztott rendszerben történik, hanem a kialakult egyesített rendszerhez kapcsolódóan egyesített rendszerrel. A gerinchálózaton a szétválasztott csatorna hossza 14,87km, ebből 1,0km 2005-től épült ki. Ennek következtében a szennyvíztisztítók, illetve befogadók terhelése nehezebben csökkenthető a tervezetthez képest.

A kerületben az előző Program felülvizsgálat óta a csatornarendszer az alábbiak szerint bővült:

	2007	2008	2009	2010
Gerinccsatorna építés (m)	3024			1113
Gyűjtőcsatorna építés (m)	3204			
Csapadékvíz elvezető csatorna (m)				1686

A kerület csatornázott területein is található olyan ingatlanok, amelyek nincsenek rákötve a szennyvízelvezetési hálózatra. A rákötéssel nem rendelkező ingatlan tulajdonosok önbevallási formában talajterhelési díjat fizetnek, melynek alapjául az elfogyasztott ivóvíz mennyisége szolgál kivéve, akik 2012-ben a szippantott szennyvíz utáni fizetést kérték. A kerületben jelenleg 93 ingatlan nem rendelkezik bekötéssel, elhelyezkedésüket a 6. számú ábra (lásd: Ábrák) szemlélteti (a pontok nagysága arányos az ingatlanok számával).

Jelenleg is folyik a Csepeli főművi rendszer és kapcsolódó öblözetei (XXI. kerület) fővárosi csatorna hálózatfejlesztési projekt:

A projektelemek műszaki előkészítésére a Dél-budai szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási projekt keretében került sor. A projektelemek Budapest XXI. kerületének meglévő csatornahálózatának a meglévő igényeknek megfelelően

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

kiegészítését és a Csepeli szennyvizek tisztításának megoldását tartalmazzák:

- Csepeli tehermentesítő építése
- Csepeli csatornahálózat fejlesztés
- Csepeli oldali felvezetés
- Vas Gereben utcai szivattyútelep átalakítása

A projekt keretében szennyvízcsatornák épülnek a kerületben a közcsatornával nem ellátott lakosság részére a kerület dél-keleti és délnyugati területein. Valamint ezen kívül a projekt része a csepeli tehermentesítő főgyűjtő megépítése is, mely a jelenlegi meglévő és kapacitáshiánnyal működő főgyűjtő-rendszer kiegészítését szolgálja.

A kerület csatornahálózata 2010-ben a Vas Gereben utcai átemelőhöz vezette a szenny- és csapadékvizeket, ahonnan ezeket a vizeket közvetlenül a Dunába vezették be mechanikai tisztítást követően. A projekt része a Csepeli felvezető csatorna megépítése, mely a Vas Gereben utcai átemelőtől a Központi Szennyvíztisztító Telepre szállítja a szennyvizet. A kapcsolat kiépítésének része a meglévő Vas Gereben utcai átemelő átalakítása az új funkciónak megfelelően. A felvezetés megépítésével megszűnik a tisztítatlan szennyvíz befogadóba vezetése a Vas Gereben utcai átemelőnél.

A tervezett elemek vízjogi létesítési engedéllyel rendelkeznek.

A projekt egyes részei és azok műszaki tartalma:

LOT	Szakasz	Átmérő (mm)	Hossz (m)
LOT1	Felvezetés	2x600	6451
	Közbenső átemelő	1 db	
	Vas Gereben utcai átemelő átalakítása	1 db	
LOT2	Csepeli tehermentesítő	1800	3
		1360	800
		1200	461
		800	1289
		600	240
		500	20
		400	10
		300	74
	Északi vegyes területek	800	40
		300	11664
Erdősor utcai átemelő vízgyűjtője	500	552	

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

LOT	Szakasz	Átmérő (mm)	Hossz (m)
		400	838
		300	27679
	Átemelő	1 db	
LOT3	Hárosi területek	300	6713
		90	1797
	Átemelők	3 db	

A LOT3 (Háros) projekt műszaki átadás átvétele 2012. 11. 30 –án lezárult, jelenleg az üzemeltetési engedély megkérése történik melyet az FCSM Zrt. intéz.

A LOT2 (Királyerdő) projekt véghatárideje 2013. 04. 30.

Mindkét projekt esetén, a projektben a közterületen lévő csatornák kerülnek lefektetésre a szükséges átemelőkkel. Telken belül minden önálló helyrajzi számú telekre, mely előtt a közterületen csatorna épül és korábban nem volt lehetősége közcsatornára kötni 1 db házi bekötés épül a telekhatáron belül 1 m –ig, tisztító aknával. A házi bekötést az önkormányzat szociális rászorultság esetén Környezetvédelmi Alap rendeletben előírtak alapján támogatja.

Az utak helyreállítása a korábbi meglévővel azonosan történik, szilárd burkolat nélküli utcákban zúzottkő terítéssel, szilárd burkolatú utakon fél vagy egész pályás aszfalt szőnyegezéssel az út szélességének és a csatorna nyomvonalának függvényében.

Csepel területének csapadékvíz elvezetési koncepció terve 2006-ban elkészült. A kerületben az előző Program felülvizsgálat óta a csapadékvíz elvezető-rendszer 1686m-rel bővült.

3.6.1.SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">- Folyamatosan nő a csatornázottság- A szennyvíz rákötések ösztönzik a kerületben	<ul style="list-style-type: none">- Alacsony az elválasztott rendszerű csapadékvíz hálózat aránya
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none">- A teljes csatornázottság megvalósítható- A fejlesztések megvalósulása esetén az RSD és a Duna szennyvízterhelése jelentősen csökken	<ul style="list-style-type: none">- A teljes szennyvízcsatorna rákötés több évet vehet igénybe

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

3.7. Hulladékgazdálkodás

Budapesten a lakossági kommunális közszolgáltatás keretében az FKF Zrt. biztosítja a lakossági szilárd hulladék gyűjtését és elszállítását. A kerületben összegyűjtött települési hulladékok a Pusztazámori Regionális Hulladékkezelő Központba kerülnek. Az FKF Zrt. a fővárosi szelektív hulladékgyűjtő program keretében 2003-ban még csak 17 hulladékgyűjtő szigetet alakított ki. A szigetek száma a kerületben folyamatosan növekedett. Jelenleg az FKF ZRT üzemeltetésében 64 db hulladékgyűjtő sziget működik Csepelen az alábbi helyszíneken:

1.	Ady Endre út 13-15. toronyépület
2.	Ady Endre utca 17-19. mögött
3.	Ady Endre utca 21-23. mögött
4.	Ady Endre út 3-5., a parkolóban
5.	Ady Endre utca 39-cel szemben
6.	Akácfa utca 18-cal szemben
7.	Akácfa utca kocsimosónál
8.	Árpád utca 6.
9.	Bajcsy Zsilinszky utca - József Attila utca
10.	Bánya utca - Gombos tér (iskola kerítése mellett)
11.	Bánya utca 25. mellett, ABC-nél
12.	Béke tér 4/a-val szemben
13.	Béke tér 1.
14.	Cirmos sétány 5. előtt, Erdősor utca 149. mögött
15.	Cservenka Miklós utca 24-30.
16.	Duna dűlő 5/B
17.	Erdősor utca 28-cal szemben
18.	Erdősor utca 179. előtti parkoló
19.	Erdősor utcai ltp., Csikó sétány
20.	Fecske utca orvosi rendelő
22.	Festő u 35.
23.	Hollandi utca rév átkelő (buszmegállóval szemben)
24.	Hollandi út 3-mal szemben - Kis-Duna öböl lejárata
25.	II.Rákóczi Ferenc út 345.
26.	Iskola tér
27.	József Attila utca 63-mal szemben
28.	Kapos utca 3-5-tel szemben
29.	Kikötő utca, Plus parkoló végében
30.	Királyerdei művelődési ház, Szent István út 230.
31.	Kiss János altábornagy utca 65., ANTSZ mögött
32.	Kokilla tér
33.	Csepeli piac 8. kapuval szemben
34.	Kossuth Lajos utca 112-122. mögött
35.	Kossuth Lajos utca 142.
36.	Kossuth Lajos utca, Penny Markettel szemben
37.	Kossuth Lajos utca 130-cal szemben

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

38.	Krizantém utca 24-el szemben, trafóház előtt
39.	Krizantém utca 2-vel szemben
40.	Láng Kálmán utca parkoló
41.	Makád utca - Kikötő utca
42.	Mars utca 17.
43.	Nagykalapács utca (épület mellett kiépített terület)
44.	Károlyi Gáspár u.
45.	Nyuszi sétány, pavilonsor
46.	Puli sétány 1-9, Erdősor utca 165. mögött
47.	Rakéta utca -Kozmosz stny.
48.	Rakéta utca 18-cal szemben
50.	Szabadság utca 16/a-val szemben
51.	Szent Imre tér, Kiss János altábornagy utca 34-gyel szemben
52.	Szent István út 1-3.
53.	Szent István út - Erdőalja út (MOL üzemanyagöltő állomás)
54.	Szent István út 159-cel szemben
55.	Szent László úti üzletház, a kék iskola felől
56.	Tejút utca 2.
57.	Templom utca 15-17. előtti parkoló
58.	TESCO
59.	Toldi Ferenc utca 14-gyel szemben
60.	Vízmű ltp. 345. B/2 mögött
61.	Völgy utca 39-cel szemben
62.	Zrínyi utca 23-mal szemben
63.	Zrínyi utca - Reggel utca
64.	Zrínyi utca 6/a és Óvoda 1-8. ép.

A fenti hulladékgyűjtő szigetek helyszínei a lakossági igény szerint változhat.

A települési hulladék szelektív gyűjtésének egyik módja, ha a lakosság a hulladékszigetek kialakításával kap lehetőséget arra, hogy a háztartási hulladékának egy részét válogatva helyezze el. A másik lehetőség, ha a szolgáltató az önkormányzattal megállapodva a háztól való elszállítás rendszerét vezeti be. A szolgáltatás a fővárosi önkormányzat és az FKF Zrt. megállapodásától függően alakulhat. A háztól történő szállítást a az FKF Zrt. Csepelen még nem vezette be, de a belső kerületekben, az V., VII. és IX. kerületben ez a rendszer már működik. A bevezetés 2013. I. félévében várható.

A DUPAREC Kft. üzemeltetésében 27 db hulladék papír gyűjtésére alkalmas gyűjtőedény került kihelyezésre az alábbi helyszíneken:

1.	Bajcsy Zs. E. u. 60/b.
2.	Béke tér 4.
3.	Bordás A. u. 14.
4.	Dunadűlő 3/b.
5.	Erdősor u. 187.
6.	Erdősor u. 38.
7.	József A. u. 63.
8.	Jupiter u. 10.
9.	Katona J. u. 15.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

10.	Katona J. u. 29.
11.	Katona J. u. 81.
12.	Kolozsvári u. 25.
13.	Komáromi u. 1-3.
14.	Kossuth L. u. 112.
15.	Kossuth L. u. 122.
16.	Makád u. 2
17.	Makád u. Kikötő u. sarok
18.	Mázoló u. 22.
19.	Orion u. 11.
20.	Rakéta u. 37.
21.	Szent László u. 100.
22.	Szent László u. 92.
23.	Táncsics M. u. 54.
24.	Táncsics M.u. 62.
25.	Tejút u. 5.
26.	Temesvári u. 2-8.
27.	Zrínyi u. S. Bolivar u. sarok

A fenti hulladékgyűjtő szigetek helyszínei a lakossági igény szerint változhat.

A lakosságnál keletkező, különleges hulladékok a lakossági hulladékudvarokban helyezhetők el. A XXI. kerületben a Mansfeld Péter utca 86. szám alatt található a kerületi hulladékgyűjtő udvar.

- A lakosságnál összegyűlt, különleges bánásmódot igénylő hulladékok közül hulladékgyűjtő akció keretében a kerületben évente egy alkalommal gyűjtik a veszélyes, évente egy alkalommal az elektronikus hulladékokat. Az elektronikus hulladékok gyűjtését 3 helyszínen végzik. A gyűjtés helyszínei a Csepeli Piac déli parkolója, Kikötő u. és Csikó sétány. A kiemelt alkalmakon kívüli időszakban a lakosságnak lehetősége van az ilyen jellegű hulladékait a lakóhelyéhez közel eső, vagy az általa kiválasztott lakossági hulladékudvar üzemi területén, az előírt szolgáltatási feltételek mellett elhelyezni.
- **Az Fkf Zrt. 2013. március 25-én, a gyűjtőtartályok kiszállításával megkezdi a fővárosban a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés Budapest teljes területére, fokozatosan történő kiterjesztését.** A teljes lefedettség várhatóan 22 hónap alatt, 2015-re valósul meg. A projekt finanszírozása megoldott, miután a Fővárosi Önkormányzat sikerrel pályázott európai uniós forrásra. Szolgáltatásuk keretében a lakóingatlanoknál a papír, valamint a műanyag és fém frakciók együtt kerülnek begyűjtésre. A lakótelepi-, illetve egyéb társasházak övezetekben összesen 83.000 db 240 literes, a kertvárosi, családi házas területeken 320.000 db 120 literes hulladékgyűjtő tartályt helyeznek ki. Jelentős változás, hogy a tartálytest sötétkék, fedelük – jelezve a benne elhelyezhető hulladék fajtáját - az egybegyűjtött műanyag és fém esetében sárga, papír esetében kék színű

A kerület a főváros hulladékgazdálkodási tervével összhangban, azzal összefüggően tájékoztatással, oktatással-neveléssel támogatja a lakosság tudatformálását, a tervszerű hulladékgazdálkodásban illeszthető lakossági kezdeményezéseket.

Budapest területén a hulladékgazdálkodás, azon belül szűkebben a települési

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

hulladékgazdálkodás a fővárosi önkormányzat hatásköre és feladata. Az illegális hulladéklerakók felszámolása csak egy rövid időre oldja meg az adott környezeti problémát, mert az eltakarított illegális hulladéklerakókon rövid időn belül újból megjelenik a szemét.

Az illegális lerakás felszámolása érdekében célszerű ennek az okát megismerni, lehetőség esetén az okot megszüntetni és/vagy a hulladék beazonosíthatósága esetén az engedély nélküli lerakó személyeket a bírságolás kockázatával visszatartani. Illegális hulladéklerakásra általában az elhanyagolt, időszakosan vagy átmenetileg hasznosítatlan, a lakosság és a közterület felügyelet által kevésbé kontrolált közterületen, valamint a tulajdonos által elhanyagolt, felügyelet nélkül hagyott területén lehet számítani. A gazdaszemlélet erősödésével, illetve gyakorlásával az illegális hulladéklerakások csökkenésére lehet számítani.

Az évenként begyűjtött hulladék mennyisége (forrás: OKIR):

Év	Veszélyes (kg)	Nem veszélyes (kg)	Összesen (kg)
2004	9029670	26004365	35034035
2005	4583 913	73817 484	78401397
2006	342525	38306324	41731849
2007	5175 007	60436 820	65611827
2008	4348889	240339608	244688497
Végösszeg	26563004	438904601	465467605

A kerületben több helyen található illegális hulladéklerakó. Az illegális hulladéklerakók felszámolásáért a kerület nagy erőfeszítéseket tesz – csak 2010-ben a „gerinc út” mentén mintegy 1040 m³ illegálisan lerakott hulladék került elszállításra – az illegális hulladék lerakók száma változatlan, de helyszínei bővíthetnek. (21 db lásd 7. számú ábra).

3.7.1.SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
- Civil aktivitás a területen - Önkormányzati kezdeményezések a hulladékgazdálkodási problémák megoldására	- Sok illegális hulladéklerakó
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

<ul style="list-style-type: none">- Lakossági tudatformálási programok növelése- Környezeti neveléssel a kertvárosi részeken a lakosság biológiai hulladék hasznosításának ösztönzése- A lakossági hulladékudvar lomtalanításon kívüli, ingyenes használata	<ul style="list-style-type: none">- A romló gazdasági helyzet következtében csökkenő területfenntartás, területellenőrzés kedvez az illegális hulladéklerakás növekedésének
---	---

3.8. Közlekedés és szállításszervezés

A kerület sziget helyzetéből adódóan csak hidakon keresztül kapcsolódik a főváros közlekedéséhez. Közúton közvetlenül két hídon a Kvassay-hídon a IX. kerület felől és a Gubacsi-hídon a XX. kerület felől közelíthető meg a kerület. Közúti megközelítés a kerület déli határától néhány kilométerre található M0 híd is.

Vasúti forgalma a kerületnek a IX. kerület felé a HÉV pályán keresztül – amely nem teljes értékű vasúti összeköttetés – illetve a Gubacsi-hídon keresztül bonyolódik. A kerület személyszállítás vonatkozásában nem rendelkezik vasútállomással csak HÉV megállókkal. A vasúti közlekedés csak teherforgalomra korlátozódik. Vasúton elérhető a Gyártelep, a MOL telepe, illetve a Szabadkikötő területe. A kerületet az egyes szomszédos kerületekkel a HÉV járaton kívül több buszjárat is összeköti. Itt kell megjegyezni, hogy a M0 híd megnyitásával Budafok felé a rév átkelést megszüntették, viszont a XXIII. kerület felé az RSD-n továbbra is működik.

A kerület tömegközlekedési lefedettsége igen jónak mondható, alapvetően autóbusz közlekedésre épül. Ez alól kivételt csak a HÉV vonala képez. Nincs a kerületnek olyan része, ahol 300 méternél messzebb található autóbusz megállóhely (lásd 8. számú ábrát, mely Csepel nappali tömeg közlekedését mutatja).

A kerületben továbbra is a budapesti átlag feletti a burkolatlan úthálózat nagysága, ezt a kerület kiterjedt külterületi jellegű részei, illetve a szűkös anyagi források indokolhatják.

A kerület közlekedésében alapvetően meghatározó a nagy, elsősorban munkanapokhoz kötött átmenő forgalom, amely a szomszédos települések „alvóvárossá” alakulásával fokozatosan nőtt az utóbbi időben. Az átmenő forgalom jelenleg kiemelten terheli a Kossuth L. utcát, a II. Rákóczy F. utat, a Táncsics M. utcát, az Ady E. utcát illetve a Weiss M. utat.

Kiemelt problémát jelent a kerületben, főleg a kerület belső részeiben, a parkolók hiánya. A KSH felmérése szerint a kerületben az egyik legmagasabb a 10 évnél idősebb gépjárművek száma, ami valószínűsíthetően a közúti közlekedésben résztvevő gépjárművek fajlagosan nagyobb környezeti terhelését is jelenti egyben.

3.8.1.SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
- Jó tömegközlekedési ellátottság	- Nagy átmenő forgalom, amely a kerület teljes hosszán és centrumán is átvonul - Alacsony a kerékpáros közlekedés lehetősége
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

- A „gerincút és tehermentesítő út” megvalósítása a lakó övezettől távoli területre vezeti az átmenő forgalmat
- A szilárdburkolatú úthálózat növelése

- Az agglomerációból eredő forgalomnövekedés

3.9. Energiagazdálkodás

A XXI. kerület energiaellátásának szempontjából a villamos energia, a távhő és a gázellátás a meghatározó jelentőségű.

A kerületben az önkormányzati kezelésben lévő intézmények száma 2012-ben közel mintegy 50 db volt. Az épületállomány korszerinti összetétele, és felújítási igényük nem tér el karakterisztikusan az országos, illetve fővárosi átlagtól. Így energiahatékonysági szempontból sem látszik számottevő különbség az országra, illetve a fővárosra jellemző helyzettől.

Távhő ellátás

Az Európai Unió régebbi tagországaiban az 1973-as „olajválságot” követő időszakban az energiahatékonysági és környezetvédelmi célokkal összhangban a távhőellátás igen jelentős fejlődést mutatott.

Magyarországon ezzel szemben a fogyasztók több okból is negatívan ítélik meg a távfűtést. Az átalánydíjas fizetési mód, sok lakásban nem megoldott az egyedi elszámolás rendszere, illetve a más fűtési módhoz képest magas ár miatt kiszolgáltatottnak érzik magukat, mert kényszerfogyasztásra vannak ítélve. A távfűtés másik megoldandó problémája, hogy a nem megfelelően szigetelt vezetékben és épületekben nagyok a hőveszteségek, az épületekben a hőelosztás nem egyenletes.

A kerületben a 2009-ben a távfűtésbe bekapcsolt lakások száma 40,3% volt ami a főváros átlagánál (26,7%) lényegesen magasabb. Szintén a fővárosi átlagnál magasabb a melegvíz szolgáltatásba bevont lakások száma is.

Gázellátás

Mára a kerület minden részében megvalósult a gázközművek kiépítése. Gyakorlatilag minden háztartás alkalmazhatná ezt a környezetkímélő energiaforrást, amit a magáningatlanok zömében ki is használnak. Az utóbbi időben viszont negatív tendenciaként jelentkezik, hogy sok szociálisan hátrányos helyzetű ember a meglévő gázfűtése helyett inkább hagyományos tüzelési eljárást használ, növelve így a füstterhelést.

Elektromos energia

A kerület elektromos energiával 100 % -ban ellátott. Említést érdemel a klímaberendezések terjedése, ami a nyári elektromos energia felhasználást jelentősen megnövelheti.

Alternatív energia

A kerület alternatív energiát is használ fűtésre és melegvíz előállításra a Csalitos utcai óvodában és a Táncsics M: utcában lévő új gyermekorvosi rendelőben. A geotermikus energia felhasználási lehetősége nagy valószínűséggel megvan (csepeli Strand melegvize), de ilyen irányú vizsgálatokat a kerület nem

folytatott.

A kerület Önkormányzata a többlakásos lakóépületek magánenerős felújításához nyerhető pénzügyi támogatásokról szóló 10/2008. (IV.17.) Kgy. számú rendeletével tette lehetővé a lakóközösségek számára a korszerű fűtési rendszerekre történő áttérés támogatását.

Az integrált szociális rehabilitációban résztvevő Az Ady I. ,az Ady II projekt valósult meg.

Általános projekt elemek: Fűtési rendszerek korszerűsítése, egyedi szabályozás és mérés feltételeinek megteremtése, Lépcsőházi ablakok cseréje, a lakóépület külső homlokzati hőszigetelése.

A fenti intézkedések hozzájárultak a lakóházak energiafelhasználásának csökkentéséhez.

3.9.1.SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">- Kedvező természeti adottságok a napenergia széleskörű felhasználására- A fővárosi átlagnál lényegesen magasabb a távfűtés aránya	<ul style="list-style-type: none">- Alacsony az alternatív energiaforrások részesedése- Nincs önálló forrás a megvalósításra
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none">- EU eredetű források rendelkezésre állása az energiahatékonysági programokra és alternatív energiák felhasználásának növelésére A távfűtési rendszer további bővítése	<ul style="list-style-type: none">- A kertvárosi övezetben az utóbbi időben ismételten megjelent a hagyományos (szén fa) történő tüzelés

3.10. Környezetbiztonság, rendkívüli események

A környezetbiztonság témakörébe tartozó tennivalók, követelmények az EU-normáknak megfelelő jogszabályok előírásaival jól szabályozottak. A Program jóváhagyása óta eltelt időszakban előforduló eseményként az engedély nélküli galvániszap tárolás környezeti veszélyét lehet említeni. A jogszabályi előírások figyelmen kívül hagyásával Csepel egyik üzemi telephelyén nagy mennyiségű veszélyes anyagot helyeztek el átmeneti tárolás céljából. A veszélyes anyag környezeti kár nélküli eltávolításának költségeit - a Környezetvédelmi Felügyelőség közreműködésével - az állami költségvetés állta. A környezet veszélyeztetettsége ez okból megszűnt.

A Mol Zrt. csepeli üzemanyag-tároló telepén a Petróleum utcában két robbanás is történt 2010. március 25-én. Egy ötezer köbméteres, eredetileg benzin tárolására használt tartályban keletkezett tűz, a robbanás a tartály tisztítása közben következett be. A robbanás kapcsán veszélyes anyag a környezetbe nem került ki.

A vakok és gyengénlátók biztonságos közlekedése érdekében 2006-ig minden kerületi jelzőlámpás gyalogos átkelőhelyet kihangosítással láttak el. A rádió-távírányítású berendezést kis távirányító segítségével lehet bekapcsolni, mely egy lámpaváltásig, felvett beszédhanggal tájékoztatja az átkelni szándékozó vak és gyengénlátó gyalogost az aktuális állapotról, majd automatikusan kikapcsol.

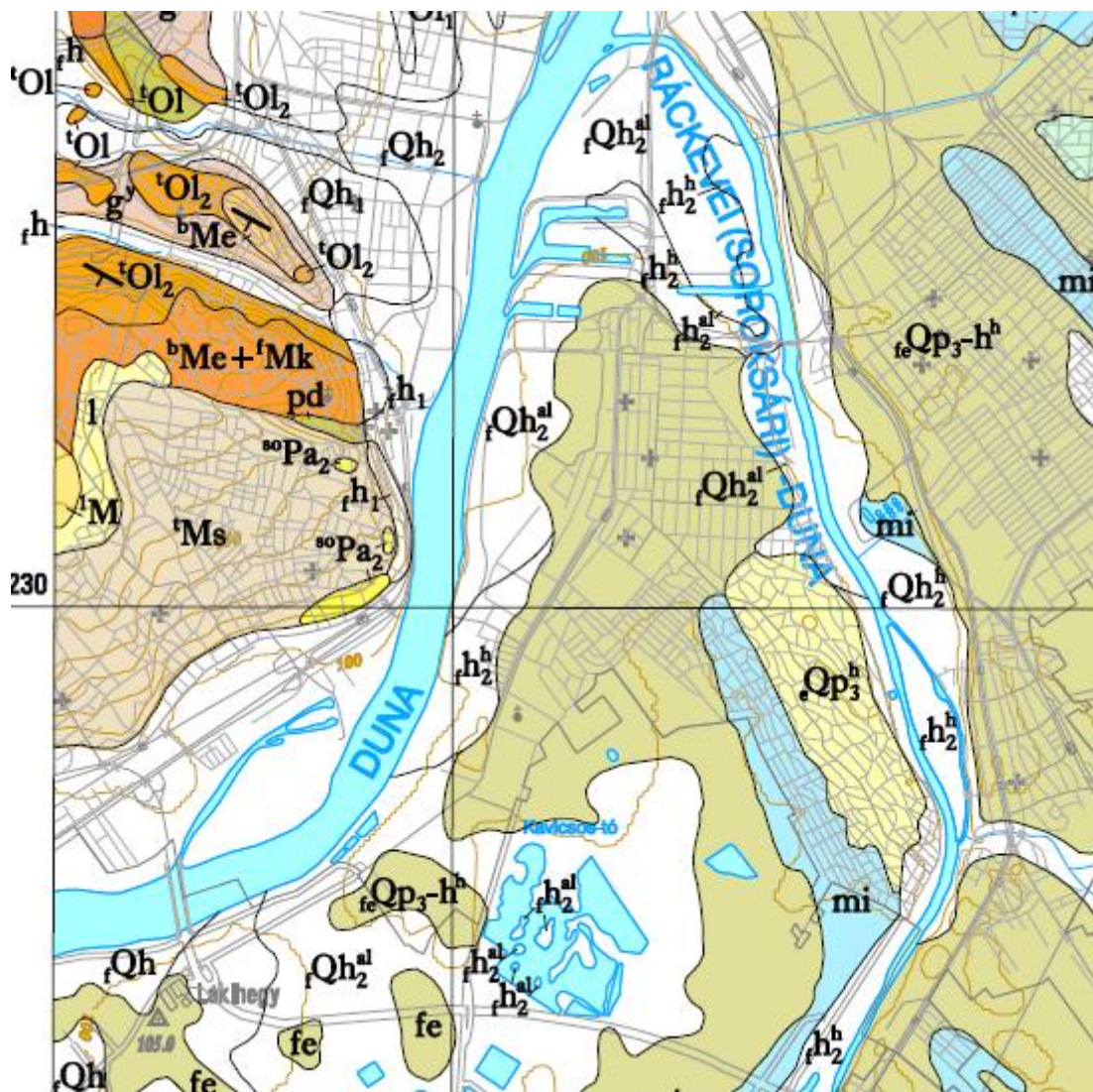
3.10.1. SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">- A kerület csak igen kis része fenyegetett árvíz idején- A veszély források igen koncentráltan helyezkednek el így csak a kerület kis részét veszélyeztetik- Nagy kiterjedésű váratlan HAVÁRIA veszélye alacsony	<ul style="list-style-type: none">- Potenciális veszélyforrások megléte
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none">- A gazdasági fejlesztések csökkentik a HAVÁRIA veszélyt	<ul style="list-style-type: none">- A szomszéd kerületek HAVÁRIÁI hatással lehetnek a kerületre is- A kerület semmiféle ellenőrzésre nem jogosult a havária veszélyforrások tekintetében

4. ÁBRÁK

1. számú ábra: Budapest, XXI. Csepel, fedett geológiai térképe
2. számú ábra: Felszíni-, felszín alatti vizek és a talaj védelme
3. számú ábra: Levegőtisztaság-védelem
4. számú ábra: Zaj- és rezgésvédelem
5. számú ábra: Táj- és természetvédelem
6. számú ábra: Szennyvíz csatornahálózatra nem bekötött ingatlanok a kerületben
7. számú ábra: Illegális hulladék lerakás gyakori helyszínei a kerületben
8. számú ábra: Csepel nappali közlekedésének vonal hálózata

1. számú ábra: Budapest, XXI. Csepel, fedett geológiai térképe

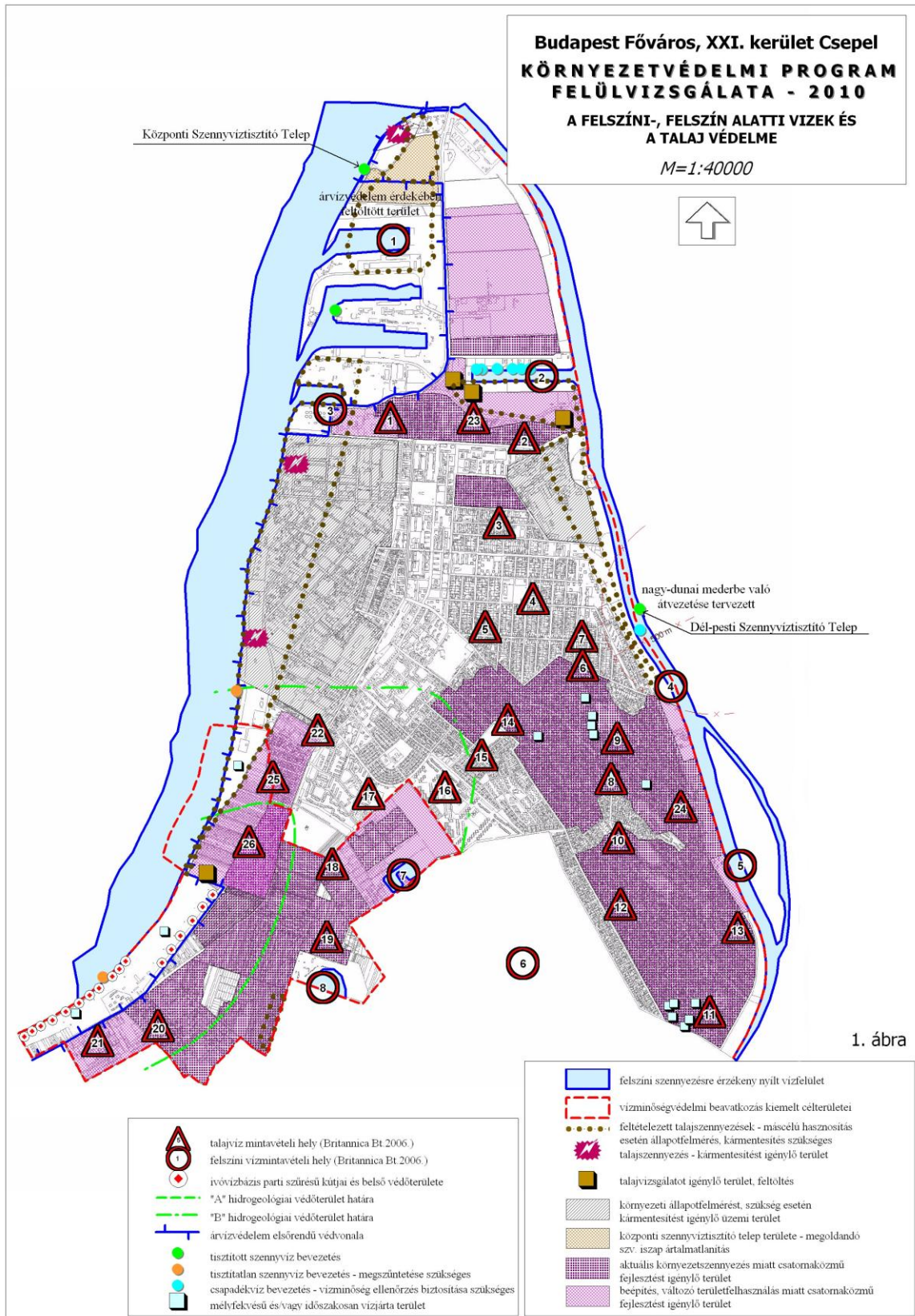

A térképen jelzett földtani képződmények:

Qh_2^{al}	^f	Holocén folyóvízi aleurit
	$f h_2^h$	Holocén folyóvízi homok
Qp_3^h	^e	Felső-pleisztocén eolikus homok
	mi	Holocén mészszip
Qp_3-h^h	^{fe}	Zömében felső-pleisztocén fluviololikus homok

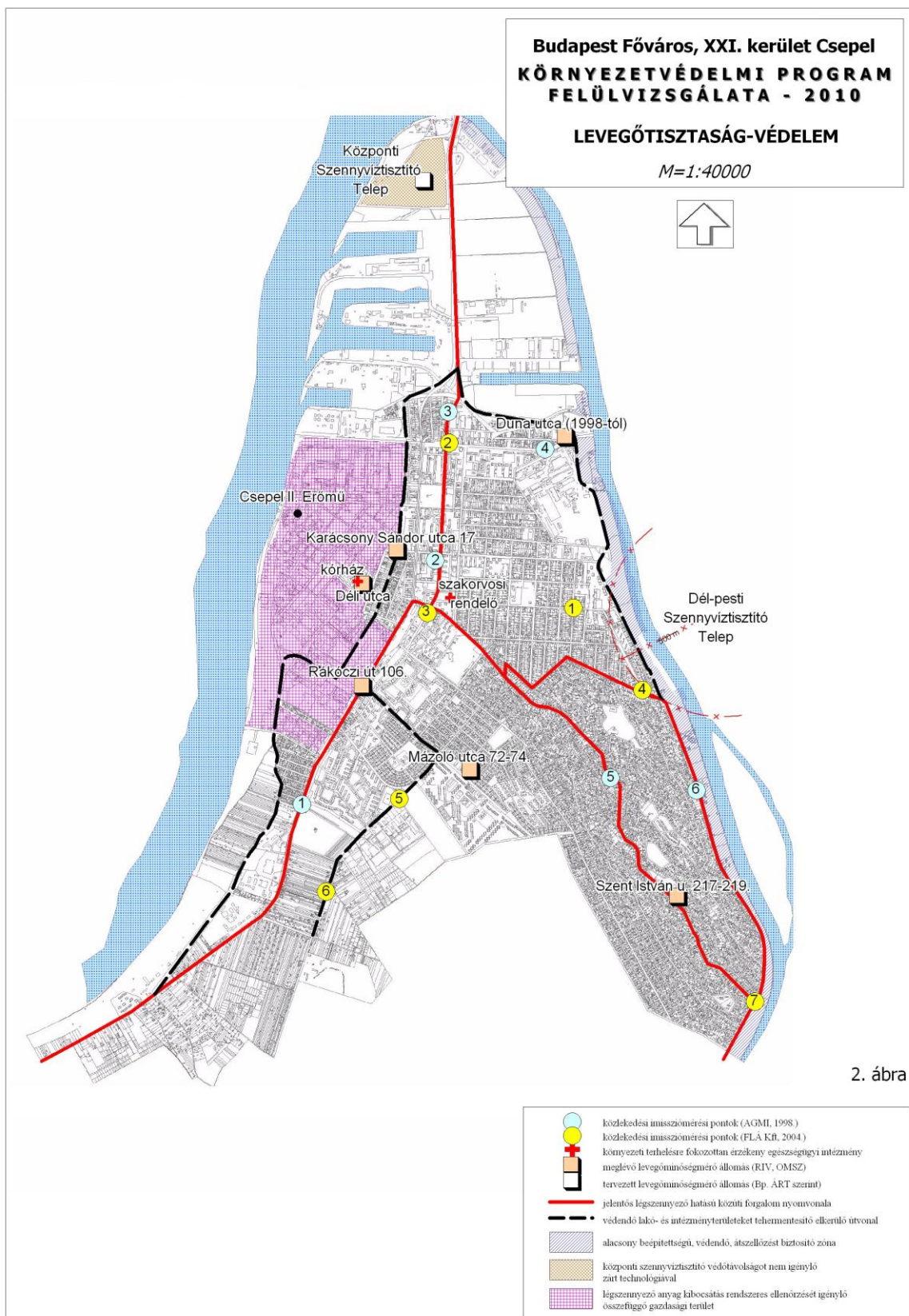
Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

2. számú ábra

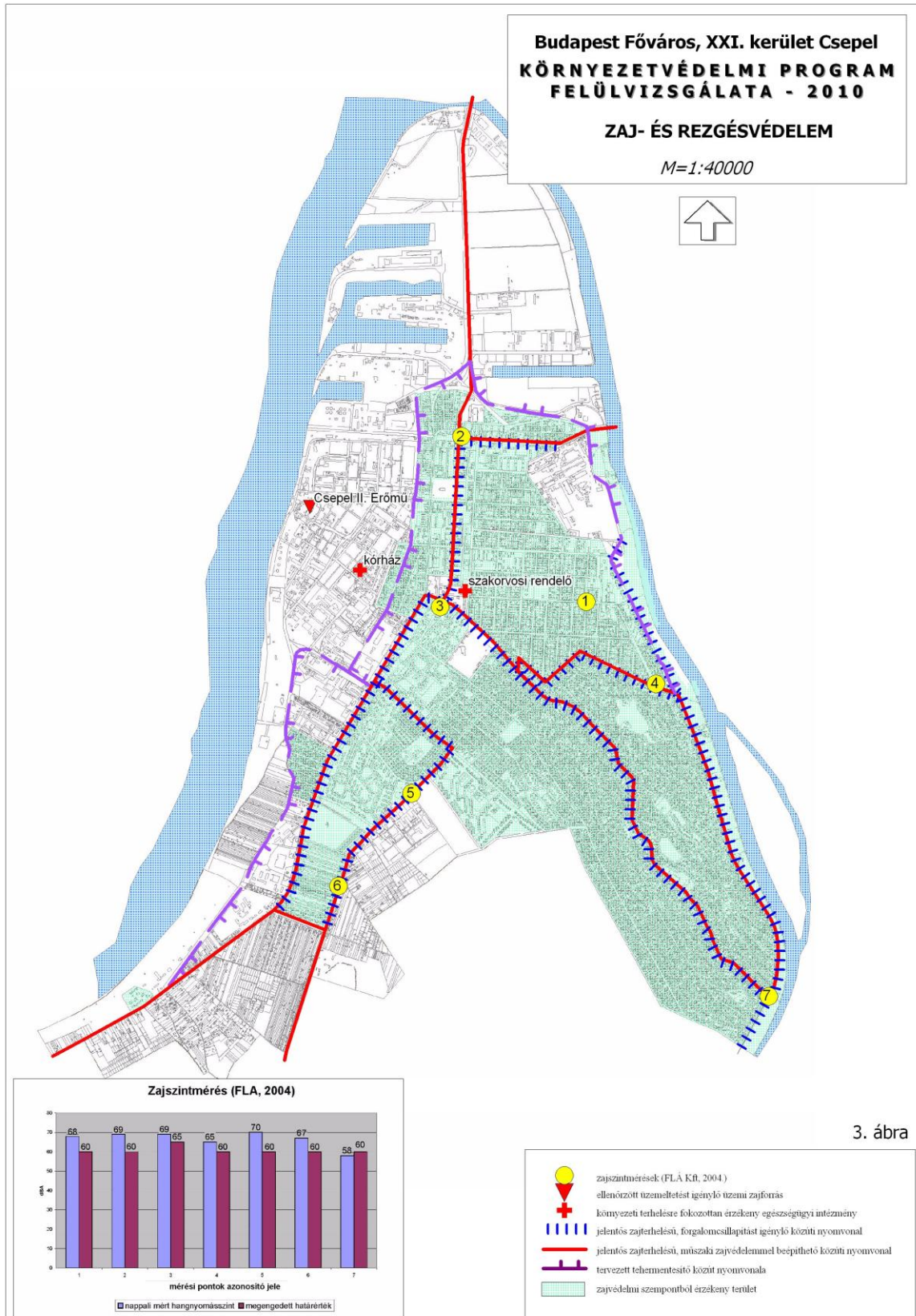
Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

3. számú ábra

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
 Környezetvédelmi Program
 Felülvizsgálata 2010-2011.

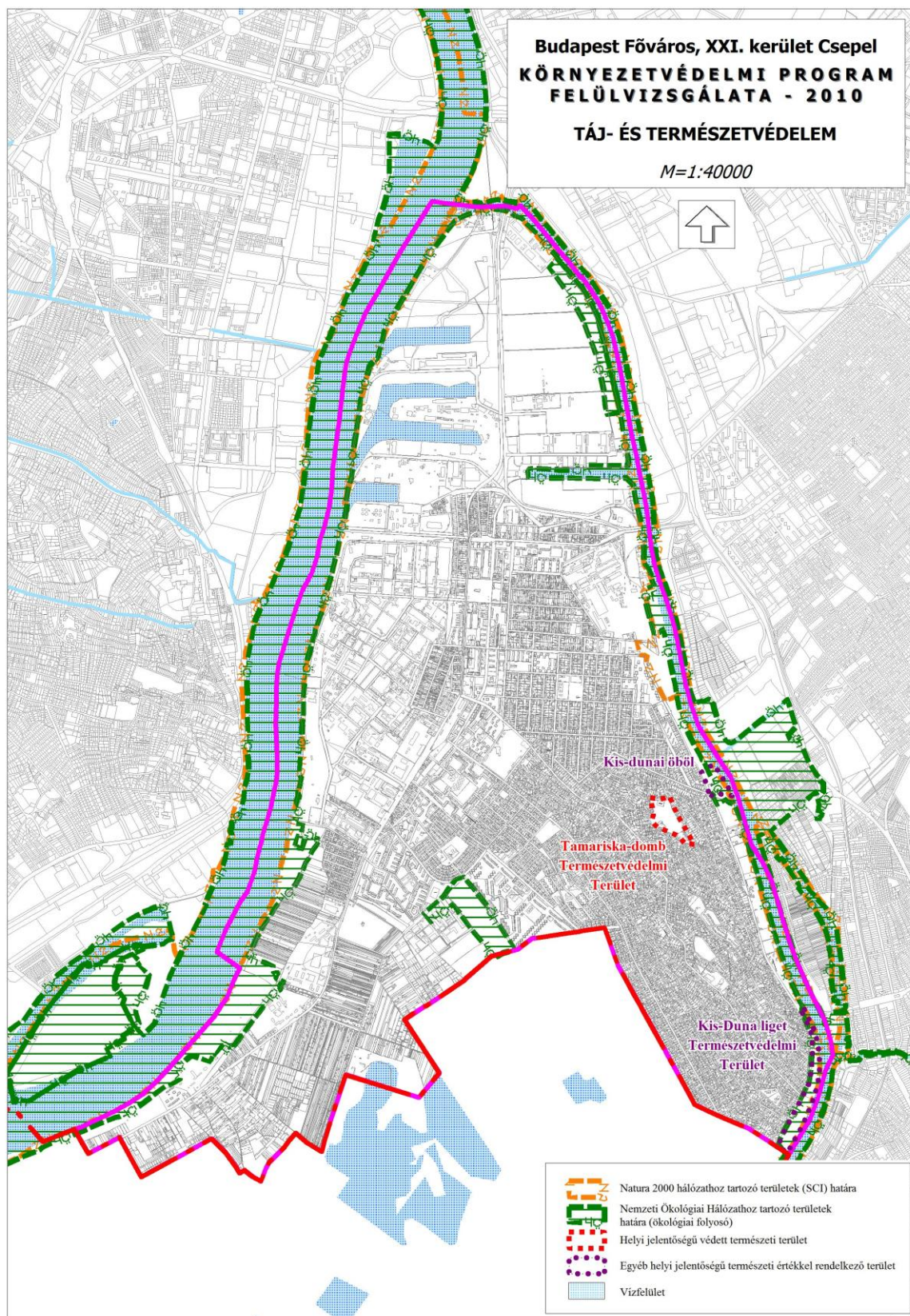
4. számú ábra

3. ábra

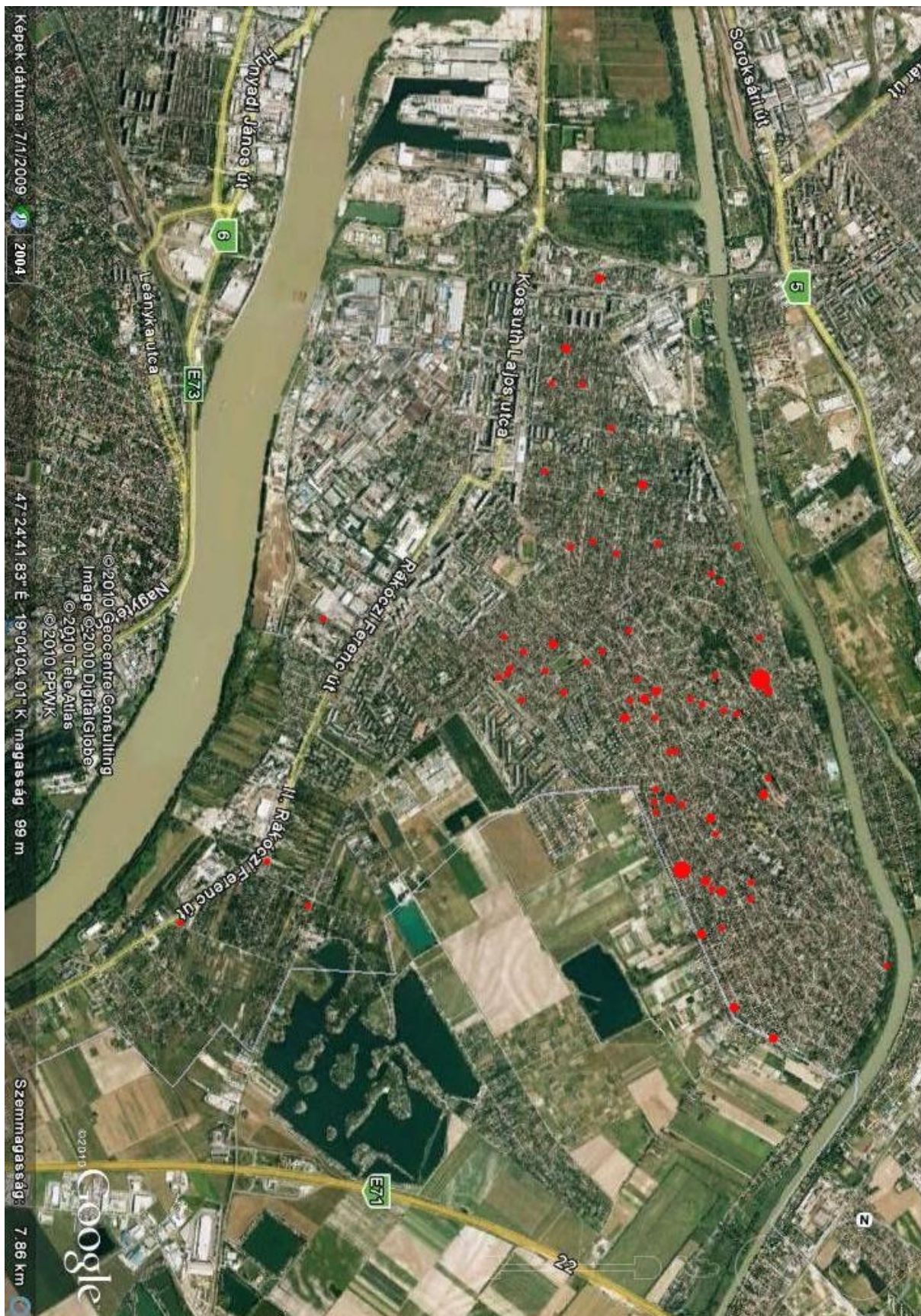
Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

5. számú ábra

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

6. számú ábra: Szennyvíz csatornahálózatra nem bekötött ingatlanok a kerületben
A körök nagysága arányos az ingatlanok számával

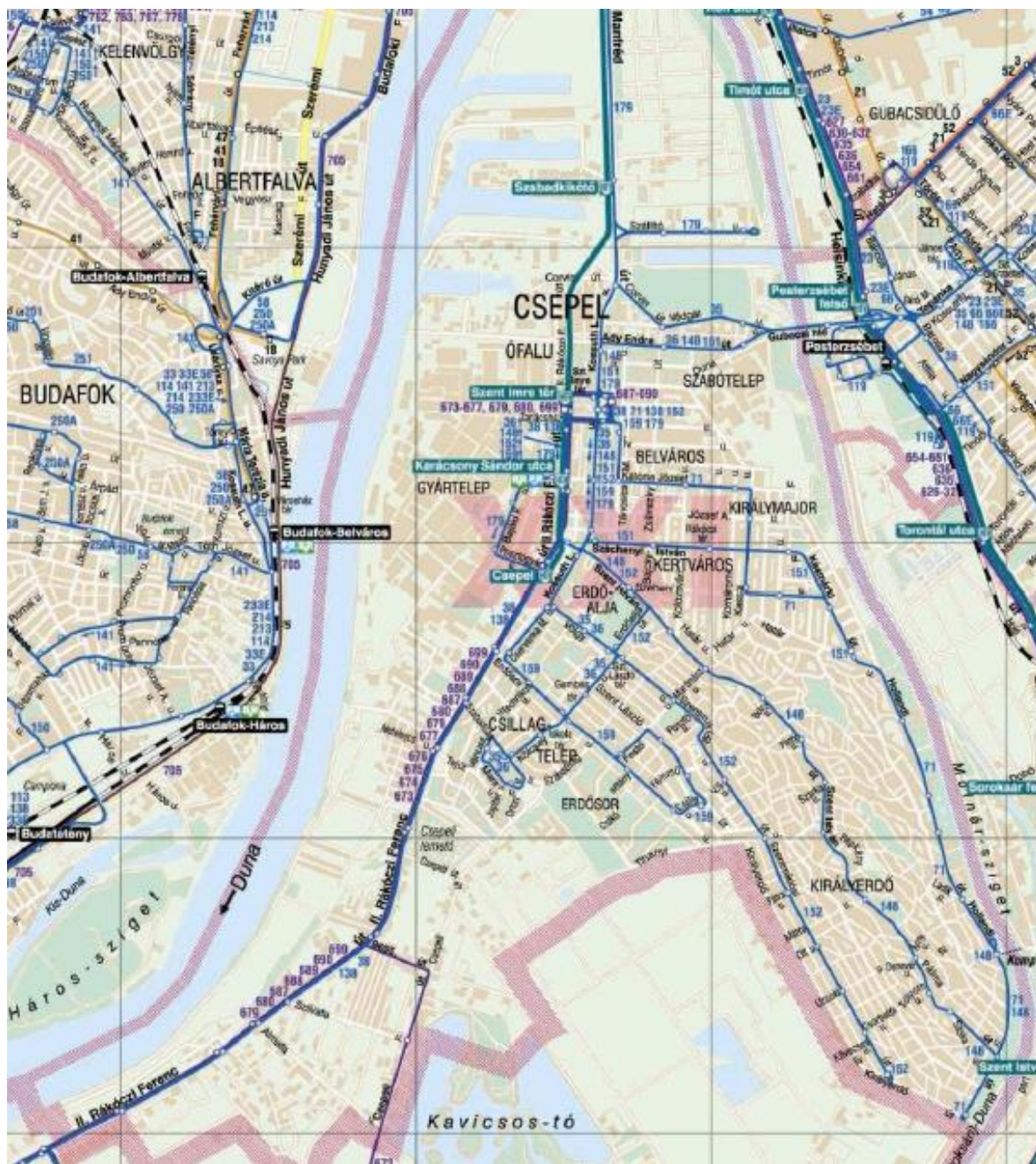
Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

7. számú ábra: Illegális hulladék lerakás gyakori helyszínei a kerületben

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

8. számú ábra: Csepel nappali közlekedésének vonal hálózata (Forrás: BKV)

5. FELHASZNÁLT IRODALOM ÉS FORRÁS JEGYZÉK

Budapest XXI. kerület Csepel Környezetvédelmi Programja, 2005.

Budapest XXI. kerület Csepel Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálata, 2007.

Budapest-Csepel Önkormányzata Kerületfejlesztési programjára épülő hosszú távú (2007-2013 közötti) „Stratégiai Terve” GKI Gazdaságkutató Rt. 2006.

Csepel felszíni és talajvízminőségének átfogó vizsgálata, Britannica Bt. 2006. Pilisszentiván

CSEPEL – HALÁSZTELEK Sérülékeny földtani környezetű ivóvízbázis BIZTONSÁGBAHELYEZÉSI TERV, Környezetvédelmi Szakértői Iroda Kft. 2003. Budapest

Budapest XXI. ker. Önkormányzatának 6/2002. (III.26.) Kt Budapest XXI ker. Csepel Városrendezési és Építési Szabályzatáról (CSVÉSZ)

Bolla Dezső Holczman Györgyné: Csepeli bibliográfia, Csepel Vállalkozás-fejlesztési Közalapítvány, 2009

Tenk András: Csepel természetföldrajzi olvasókönyve, Flaccus Kiadó, 2001.

Tenk András: Tamariska-dombtermészeti értékei, Csepeli Zöld Kör Egyesület, 2007.

Csepel természeti értékei - a XXI. kerület növény és állatvilága és tennivalók a megőrzésük érdekében” című szakvéleményt Seregélyes Tibor, Botanikus Bt. 2000

Budapest környezetvédelmi programjának felülvizsgálata, FLA, 2005.

Cselekvési program a Duna Pest megyei főági szakaszán található holt- és mellékágak rehabilitációjára, Térterv Kft, 2002. szeptember

Cselekvési program a Duna Pest megyei főági szakaszán található holt- és mellékágak rehabilitációjára /Előzetes összefoglaló dokumentáció/, Térterv Kft, 2002. szeptember

Cselekvési program a Duna Pest megyei főági szakaszán található holt- és mellékágak rehabilitációjára /Összefoglalás/, Térterv Kft, 2002. szeptember

RSD tájékoztató kiadvány Jakab Attila (ÖKO Rt.), Papanek László (Közép-Duna-Völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság 2005.

Jakab Attila: A Kis-Duna revitalizációja, ÖKO XIII. évf., 3–4. szám.

Tájékoztató Magyarország településeinek szennyvízelvezetési és –tisztítási helyzetéről, a Települési szennyvízkezelésről szóló 91/271/EGK irányelv Nemzeti Megvalósítási Programjáról (2005. január 1. - 2006. december 31.), Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, 2008. március

Budapest társadalmi, gazdasági jellemzők KSH 2007

Budapest Főváros Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálata, Fővárosi Levegőtisztaság-védelmi Kft, 2005. október

Budapest középtávú városfejlesztési programja - Podmaniczky Program, Városkutatás Kft, 2005.

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

Budapest Kerékpárosfejlesztési Koncepció Vitaanyag BME –MK 2008

A Közép-magyarországi Régió Stratégiai Terve 2007-2013 "A Kreatív Régió", ProRégió Ügynökség, 2005. március

Közép-magyarországi régió (Komplex) Operatív Programja 2007-2013 - 2. Munkaközi Változat, A Magyar Köztársaság Kormánya, 2006. március 28.

Tanulmány a környezetgazdálkodási és természetvédelmi mintarégió kialakításának és működésének lehetőségeiről /rövid összefoglaló/, Imsys Kft, 2001.

Főváros Hulladékgazdálkodási Terve 2004-2008 /Összefoglaló/, Budapest Főváros Önkormányzata

Területi hulladékgazdálkodási terv 2003-2008 Közép-Magyarországi Régió /Összefoglaló/, Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi Felügyelőség, Hulladékgazdálkodási Osztály, 2003. július

Fővárosi Hulladékgazdálkodási Terv 2004-2008 /Összefoglaló/, Budapest Főváros Önkormányzata

Budapest környezetvédelmi programja, Studio Metropolitana Urbanisztikai Kutató Központ Kht., 2007. november 29.

Fővárosi Hulladékgazdálkodási Terv 2004-2008, ERM Hungária Kft, Fegroup-Invest Rt, Imsys Kft, VITUKI Consult Rt, Gauff Budapest Mérnöki Iroda, Greentech Kft, Profikomp Kft, 2004. július

A Budapest-közép-dunavidéki régió turisztikai stratégiája/Jelentés/, Szemrédi Turisztikai Tanácsadó, 2006. május 15.

A nemzetgazdasági ágak környezetszennyezése – légszennyezés 2000-2004, Központi Statisztikai Hivatal, 2006.

Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program 2004-2006/Program-kiegészítő Dokumentum/, Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, 2003. december 17.

Környezetvédelem és Energia Operatív Program 2007-2013, Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, 2007.

Mennyit fordít a társadalom a környezet védelmére? 2006, Központi Statisztikai Hivatal, 2008.

Környezetvédelmi ráfordítások és környezetvédelmi ipar 2004, Központi Statisztikai Hivatal, 2005.

A Közép-magyarországi Régió Operatív Programja 2004-2006, ProRégió Ügynökség, 2004. szeptember 1.

A Közép-magyarországi Régió Operatív Programja 2004-2006 /Mellékletek/, ProRégió Ügynökség, 2004. szeptember 1.

Közép-magyarországi Operatív Program; – Települési területek megújítása. Akcióterv 2007-2008 – Vezetői összefoglaló, 2007. július 25.

Közép-magyarországi Operatív Program, - A régió vonzerejének fejlesztése. Akcióterv 2007-2008 – Vezetői Összefoglaló, 2007. július 25.

Közép-Magyarországi Operatív Program 2007-2013, A Magyar Köztársaság

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL

Környezetvédelmi Program

Felülvizsgálata 2010-2011.

Kormány, 2006. december 6.

A Közép-magyarországi Régió Stratégiai Terve 2001-2006, ProRégió Ügynökség, Terra Stúdió Kft, Hitesy&Bartucz Üzleti Tanácsadó Iroda, október

Közép-magyarországi Régió Stratégiai Terve 2007-2013, A „Kreatív Régió”, ProRégió Ügynökség, 2005. március

Közép-magyarországi Régió Stratégiai Terve 2007-2013/Statisztikai függelék a helyzetelemző részhez/, ProRégió Ügynökség, 2005. március

Közép-magyarországi Statisztikai Régió Hulladékgazdálkodási Terve 2003-2008, 15/2003 (XI.7.) KvVM rendelet 7. sz. melléklete, Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, Szolnok, 2003. november Nemzeti Fejlesztési Terv 2004-2006.

Új Magyarország Fejlesztési Terv, Magyarország Nemzeti Stratégiai Referenciakerete 2007-2013, A Magyar Köztársaság Kormány, 2007.

Országos Területfejlesztési Konceptió, Országos Területfejlesztési Hivatal és VÁTI Kht – Stratégiai Tervezési Igazgatóság, 2005. december

Országos Hulladékgazdálkodási Terv 2003-2008, Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, 2002. november

Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008 – NKP-II, Melléklet a 132/2003. (XII.11.) számú országgyűlési határozathoz, Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Budapest, 2004.

NKP III. 2009-2014. Országgyűlési Határozat.

A környezetügy középtávú stratégiája, Vitaanyag, Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, 2008. 01. 18.

Vitaanyag Magyarország jelentős vízgazdálkodási kérdéseiről, A Víz Keretirányelv 14. cikke és a 221/2004 (VII. 21.) Korm. rendelet 19.§-a szerinti társadalmi részvétel és konzultáció dokumentuma, 2007. december 22.

2007-2020 közötti időszakra szóló energiapolitikai koncepció, Országgyűlési Határozat tervezet (2007. december)

Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiák

Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia – NÉS 2008-2025, Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, 2007.

A megújuló energiaforrásból származó villamos energia piaci részesedésének növelésére irányuló támogatások Közép-Kelet Európában (RES-E támogatási rendszere Lengyelországban, Csehországban, Szlovákiában és Magyarországon); Tóth Tamás: előadás kivonat EUREGA-RES konferencia (Debrecen, 2005. november)

A hazai biomassza hasznosítása; Gögös Zoltán, miniszterelnöki megbízott; Magyar Mezőgazdaság (2005. szeptember 21.)

A biomassza energetikai hasznosítása, Energiagazdálkodási kézikönyv 9. szám, szerkesztette Dr. Barótfi István; Kiadó: Energia Központ Kht. és a Gazdasági Minisztérium (1998)

Megújuló energiaforrásokról a Dél-Alföldi Régióban Vízenergia, Gööz Lajos - Kovács Tamás;

Budapest XXI. Kerület, CSEPEL
Környezetvédelmi Program
Felülvizsgálata 2010-2011.

Szabályozási tervek és egyéb dokumentumok:

<http://www.budapest21.hu/portal/server.pt>

Intelligent Energy – Europe Program, <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/>

EU 7-es Kutatási Keretprogram, http://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm

Gáz, távhő adatok, <http://www.budapest.hu/engine.aspx?page=BpKezikonyv>

Háttérszennyezettség, <http://www.kvvm.hu/olm/>

Forgalmi adatok:

http://internet.kozut.hu/szakmai/orszagos_kozutak_adatai/eredmenyek/Lapok/default.aspx

<http://okir.kvvm.hu/lair/>

Országos telephely lista, <http://www.telepek.hu/>

EPER telephelyek. Forrás <http://www.emla.hu/eper/>

Budapesti Központi Szennyvíztisztító Telep és kapcsolódó létesítményei:

<http://www.eloduna.hu>

Vízkeret irányelv:

<http://www.vizeink.hu>